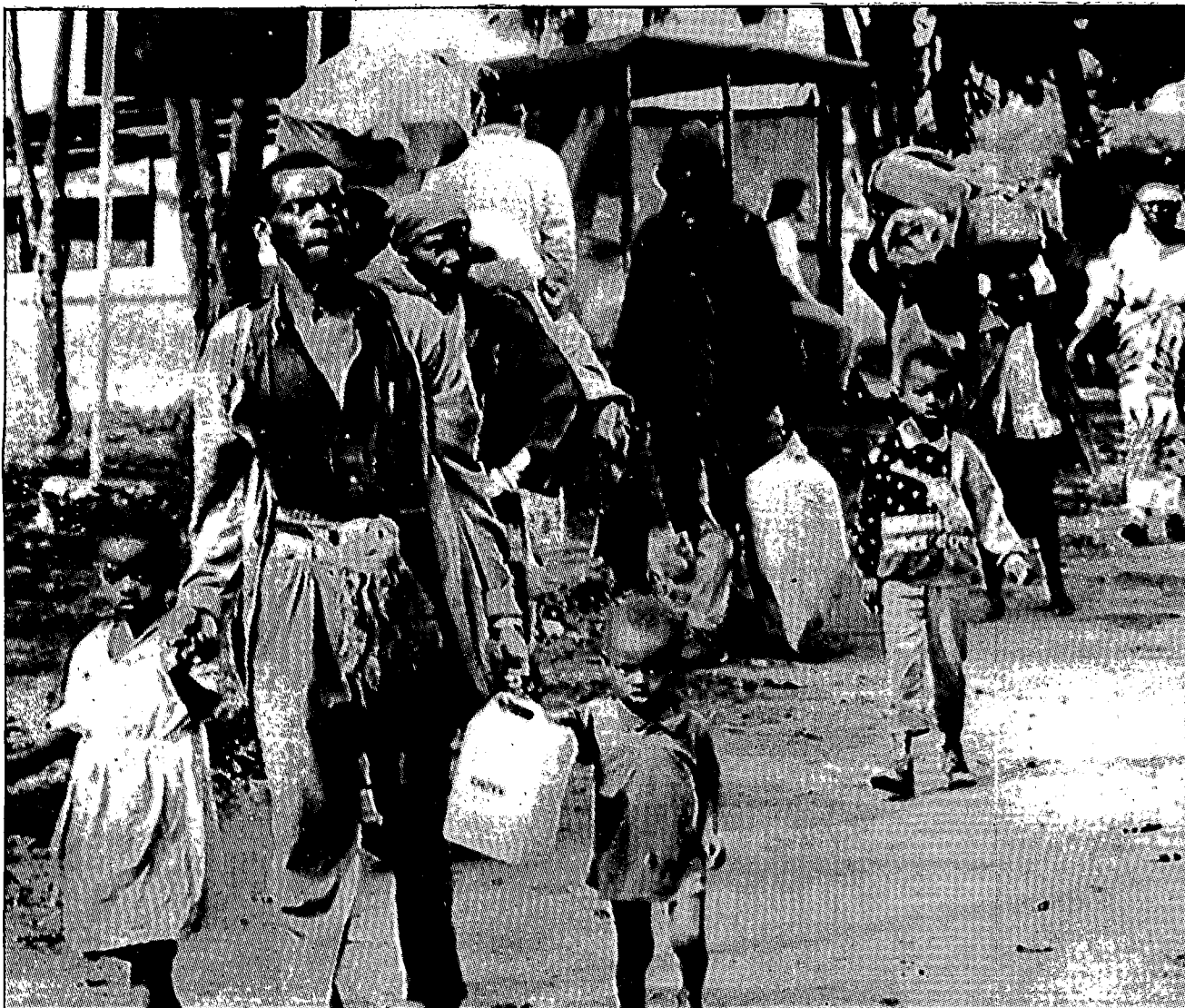

Joan Pau II fa una nova crida davant del drama dels refugiats hutus al Zaire

El cor d'Àfrica torna a sagnar

Les potències occidentals, que tant han tingut a veure amb la història dels països africans en conflicte, han deixat podrir la situació fins arribar a la tragèdia actual. El cor d'Àfrica torna a sagnar. Som davant d'un veritable escàndol internacional. A l'audiència general del dia 13 de novembre, després de visitar la seu de la FAO, a Roma, amb motiu de la Cimera Mundial de l'Alimentació, el Sant Pare va recordar als pelegrins presents la «tràgica condició» de més de 800 milions de persones amb fam arreu del món.

«És necessari —va afegir— fer ben aviat tots els esforços possibles per eliminar l'escàndol de la coexistència de persones que no tenen el que és necessari i d'altres plenes del que és superflu. Déu vulgui que, gràcies a l'aportació dels responsables de les nacions, de les organitzacions de voluntariat i de tota persona de bona voluntat, creixi a cada continent la tenacitat de la solidaritat amb una constant atenció als més necessitats.

»Mentre parlava aquest matí —va continuar—, sentia particularment viva en el meu cor la tragèdia dels pròfugs ruandesos, burundesos i de les poblacions de Kivu, al Zaire,

víctimes de la lògica inhumana dels conflictes interètnics. És un drama present constantment al meu esperit: ¿Com es pot romandre indiferent davant de persones que ja han arribat a l'extrem, mentre podien servir-se de queviures i medecines de primera necessitat, amuntegats en gran quantitat i a poca distància d'ells?

»Renovo una crida molt sentida a la consciència i a la responsabilitat de totes les parts implicades i de tota la comunitat internacional, perquè —sense dubtar-ho— vagin en auxili d'aquells germans i germanes. L'ofensa a la seva vida i a la seva dignitat és una ofensa feta a Déu, de qui cada ésser humà porta en si la imatge. Cap incertesa, cap pretext, cap càlcul, mai podran justificar un ulterior retard en l'assistència humanitària!»

Joan Pau II va demanar, finalment, que la sang vessada per tants innocents serveixi per «vèncer l'odi» i que «sorgeixi en l'estimat continent africà una era de respecte recíproc i d'acollida fraterna».

Més informació a l'editorial i pàg. 5, 6, 16 i 18.

Especial TORRAS I BAGES

La Santa Seu i el catalanisme del bisbe Torras i Bages

Quan falten pocs dies per a la Jornada Sacerdotal que se celebrarà a Montserrat en homenatge a la figura del venerable bisbe de Vic Dr. Josep Torras i Bages, de qui aquest any celebrem el 150 aniversari del seu naixement, volem donar a conèixer aquest interessant treball del sacerdot i historiador Ramon Corts sobre la Santa Seu i el catalanisme del Dr. Torras.

Text al quadern central.

SUMARI

8

Visita del teòleg de l'alliberament Joao Libanio

17

Ha començat la campanya «Manifest 2.000 per la pau i la desmilitarització»

19

Medicus Mundi: la pobresa, la malaltia més mortal del món

22

Es presenta el llibre «Capellans en temps de Franco», de Joan Subirà

Editorial

Màrtirs d'avui

No en coneixem encara tots els detalls de la mort dels germans maristes immolats al Zaire. En sabem, però l'essencial: que eren a l'Àfrica per amor a Crist i a les persones... que no perseguïen cap interès terrenal... que no ignoraven el perill que corrien i que, malgrat això, van optar per restar al costat dels pobres... En tenim prou per copsar amb emoció el seu testimoni i, enmig del dolor, sentir-nos confortats per la força de la seva fe.

Després de tant dir i repetir que aquests d'avui són temps d'increença, potser serà bo mirar, ni que sigui un moment, l'altra cara de la moneda. També són temps d'homes de fe. Una fe coherent i senzilla, viscuda en l'amor fins a les últimes conseqüències. «Hi ha algunes situacions humanes que són, en certa manera, un àmbit natural per a les benaurances», ha escrit l'arquebisbe d'Alger, Henri Teissier, parlant de l'assassinat de Pierre Claverie, bisbe d'Orà. Els germans maristes van trobar aquest àmbit natural i s'hi van submergir.

Va ser precisament Mons. Claverie qui, el mes de maig d'aquest any, és a dir, tres mesos abans de ser immolat, va dir: «El lloc de l'Església està per damunt de totes les línies de trencament entre els grups humans i a l'interior de tot ésser humà, arreu on hi hagi ferides, exclusions, marginacions. Quan l'ésser humà corre perill el cristià no pot desertar.» Són paraules que el definien a ell i defineixen igualment l'actitud dels màrtirs maristes, els quals van saber mantenir-se per damunt de les línies de trencament entre món ric i món pobre, entre hutus i tutsis, allà on hi havia ferides, exclusions i marginacions. No van desertar davant del perill de la pròpia vida.

En un moment especialment dur, quan milers d'africans moren de fam i el seu sofriment forma part d'una estratègia fraticida; quan el món desenvolupat triga inexplicablement a portar-los ajuda... el sacrifici dels germans maristes ens porta un alè d'esperança. Encara és possible, enmig de tant d'egoisme, l'amor gratuït, capaç de donar la vida pels germans. La fe en Jesucrist continua sent l'humil mesura de llevat capaç d'eleva la nostra vida de cada dia i fer-la fermentar. Un bon referent, el d'aquest heroics germans, per a tants que no es conformen amb la injustícia del món:

cristians i gent de bona voluntat, religiosos i seglars, joves, sobretot, i militants de tots els voluntariats.

1 de desembre, la cita del Sant Jordi

Ja a les acaballes d'aquest Any de l'Eradicació de la Pobresa, de resultats tan incerts, pastors i fidels de l'arxidiòcesi de Barcelona ens trobarem en la Jornada del Palau Sant Jordi per pregar junts i animar-nos en la lluita per una societat que no margini. Serà, com cada any, un dia per compartir la joia de creure en Jesucrist i de pertànyer a la seva Església. Els testimoniatges d'homes i dones que han fet de la solidaritat amb els marginats el centre de la seva vida, el «Manifest per l'esperança» que hi serà proclamat, la celebració de l'Eucaristia ens encoratjaran en el treball de cada dia per una societat més solidària. Serà el matí del diumenge 1 de desembre.

Tribuna

L'Església de Cuba reflexiona

Joan Florensa
Escolapi

Del 24 al 27 d'octubre passat va tenir lloc el I Encuentro Nacional de Historia: Iglesia Católica y Nacionalidad Cubana. Es va celebrar a la ciutat de Camagüey, al convent de la Mercè. Vaig poder-hi assistir i participar i ara voldria compartir amb els lectors el goig i l'experiència de fe que hi vaig viure. Unes setanta persones ens hi vam trobar; la majoria eren de l'illa, però també hi havia cubans afincats als Estats Units, altres procedien de Panamà, de l'Estat espanyol.

En la primera trobada d'història de l'Església cubana la temàtica havia de ser molt general i oberta. Les conferències, que acostumen a assenyalar el ritme de temes que la direcció s'ha proposat, foren les següents: Corrientes actuales de la filosofía de la historia; La Virgen de la Caridad del Cobre. Un signo de cubanía; Catolicismo popular cubano. Fenomenología y hermenéutica; i Perfil crítico de la educación católica en Cuba. Ja es veu que la temàtica quedava oberta en moltes direccions.

A més de les quatre conferències es van celebrar dues taules rodones (Aportes de la cultura católica a la cultura nacional i Obra social y educativa de la Iglesia católica en

Cuba) i es van llegir les trenta comunicacions o ponències que s'hi havien presentat.

A més de la integració ètnica, la cubania té altres elements que la formen: un d'ells és la Mare de Déu del Cobre —tema de la segona conferència—; és bandera per a tots i la devoció a aquesta advocació es troba al cor de qualsevol cubà.

El tema de la cubania o elements que caracteritzen el poble cubà van sorgir amb molta freqüència al llarg de les jornades. Va sorprendre'm aquesta insistència; potser nosaltres ho tenim clar (tot i que no se'ns accepti moltes vegades el que som). Cuba es troba en una situació especial en què s'ha volgut diluir en un món socialista, universalista, sense referents propis; els cristians per emprendre una nova evangelització han de buscar en el passat els trets que els constitueixen com a poble.

Entre les aportacions de l'Església a la cultura cubana s'hi destaca la relació amb el cine i el periodisme, camps en els quals els catòlics s'havien compromès a l'època republicana.

El primer bloc de comunicacions estava dedicat a estudis sobre l'arquitectura dels temples. Una de les comunicacions presentava l'estudi i evolució dels baptismes i matrimonis d'una parròquia de poble. El 1961 es va

iniciar una espectacular baixada; es va arribar a mínims (dos o tres baptismes per any o cap matrimoni anual); a partir de 1988 es detecta un creixement fortíssim, actualment se superen les xifres de 1970 i amb tendència a seguir augmentant. Per això cal que l'Església tingui consciència de qui és, d'on i a qui vol evangelitzar. Hom comprèn la preocupació per la cubania.

L'últim dia, conferència, taula rodona i comunicacions van tractar de l'escola catòlica preferentment durant l'època republicana. L'escola —es va reconèixer— havia contribuït a formar cristians, va tenir defectes i va ser insuficient, però ni es va blasmar de manera general ni es va rebutjar. No va arribar a tothom, però tampoc no es va limitar només a la classe burgesa, sinó que també va educar moltíssims fills i filles de famílies humils. L'educació que va donar —religiosos i religioses eren espanyols en la seva majoria— va respondre a la cubania que l'Església i la pàtria demanaven. Els col·legis religiosos van aportar a la diversitat d'institucions o congregacions una gran riquesa de varietat i oferta que l'uniformisme posterior ha fet desaparèixer i ha empobrit.

Durant i després de la trobada he reflexionat sobre el que he pogut escoltar. Esperava

que es tractarien uns temes i l'orientació ha anat per una altra línia: jo estava equivocat, veia Cuba des de la meua perspectiva i del que anys enrere havia sentit explicar. La preocupació actual de l'Església no són les devocións que tant havien caracteritzat la vida anterior dels cristians; ara els cristians han descobert la solidaritat, la comunitat en el sentit més pregon. Ho han descobert practicant-ho, ja que la vida a les parròquies o a les capelles és ben plena, tots són parròquia, tots hi aporten. Es conserven devocións de les d'abans, però ja no són el nucli de l'expressió de la fe.

A la cloenda, Mons. Pedro-Claro Meurice, arquebisbe de Santiago de Cuba, president de la Comissió de Cultura de la Conferència Episcopal cubana i que assistí a tots els actes de la trobada, va comparar el poble cubà actual amb l'Israel que va ser esclavitzat a Egipte, perquè va travessar amb sofriments el desert, va confiar en els profetes i en els reis, va veure el temple destruït, les ciutats enrunades i el poble deportat. La salvació no estava en res d'això, ni en l'alliberament de l'opressió, ni en el benestar ni els poderosos, ni en el culte, sinó en Déu. A la diàspora —va afirmar l'arquebisbe— hom descobrí que el germà era l'únic referent de poble que li restava: Déu es troba en el meu germà.

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Mn. Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Marta Puyol, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Colléll, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado i Minguez

Publicitat: Magda Revetllat i Barba

Promoció: Jordi Baig i Juncosa

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggari 5-7 - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tel. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra,

Gibraltar i Portugal 9.880 ptes.

Resta d'Europa: 20.384 ptes.

Amèrica i Àfrica: 25.584 ptes.

Àsia i Oceania: 36.504 ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Gerent: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP

MEMBRE DE L'APPEC

A la basílica de Sant Pere va concelebrar amb 1.500 sacerdots dels 7.000 que compleixen el mateix aniversari

Vaticà

Han finalitzat els actes commemoratius de les noccs d'or sacerdotals del Papa

ROMA.— Més de 1.700 cardenals, bisbes i sacerdots van concelebrar el diumenge 10 de novembre amb Joan Pau II la solemne missa que va tenir lloc a la basílica de Sant Pere al Vaticà com a culminació de les celebracions del cinquantenari de la seva ordenació sacerdotal.

C.C.

Les celebracions de les seves noccs d'or sacerdotals, retransmeses per televisió a tot el món, van constituir un esdeveniment únic per a la història del Vaticà. És la primera vegada en els dos mil anys d'història de l'Església que es commemora d'aquesta manera el jubileu sacerdotal d'un pontífex. Va ser també el primer cop que es va resar en àrab a l'interior de la basílica de Sant Pere, que es va cantar en hebreu al Vaticà i, per si faltés alguna cosa, que un globus aerostàtic va emprendre el vol sobre la plaça de Sant Pere.

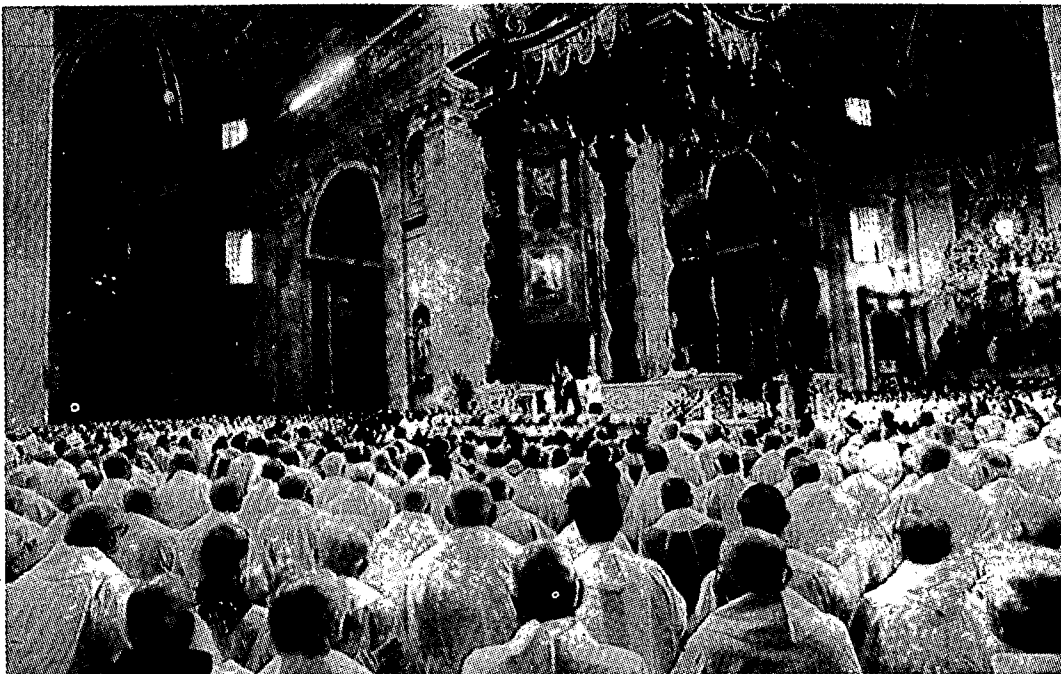
En la solemne i multitudinària missa a la basílica de Sant Pere, a la qual van assistir més de 30.000 persones, van concelebrar amb el Papa 116 cardenals, 100 arquebisbes i bisbes i 1.500 sacerdots —dels 7.000 que compleixen amb Sa Santedat aquest any el seu mig segle de vocació—, procedents de 89 països dels cinc continents. També van estar presents més de mil sacerdots que van voler acompanyar en aquesta ocasió el Sant Pare i els seus companys de promoció.

Una de les lectures va ser de la primera carta de sant Pere, en la qual l'apòstol enalteix l'ancianitat, la seva i la dels preveres a qui s'adreça animant-los a seguir la seva missió. La cerimònia va ser seguida a la plaça de Sant Pere, a través de dues pantalles gegants, per més de 30.000 fidels. Abans de començar la missa, el Papa va rebre l'homenatge de tots els presents per part del degà del Sacre Col·legi Cardenalici, el cardenal africà Bernardin Gantin, que va recordar la seva salutació després de la seva elecció al pontificat el 16 d'octubre de 1978, quan es va presentar com un Papa vingut d'un país llunyà. «Avui, Sa Santedat és la persona més propera, molt propera, a tots els cors que bategen sobre la terra», va dir Gantin.

Representació del Zaire

La cerimònia va comptar amb la significativa presència d'una nombrosa representació de l'episcopat del Zaire, formada per 25 prelatos encapçalats per l'arquebisbe de Kinshasa.

El dia anterior, assabentat de l'assassinat de tres germans maristes en aquest país, va enviar un telegrama de condol mitjançant el cardenal secretari d'Estat, Mons. Angelo Sonado, al germà general de l'institut, Rubio Benito Ardues, el text del qual diu el següent: «Havent rebut la trista notícia de la tràgica

Solemne moment de la concelebració a la basílica de Sant Pere.

mort dels germans Servando Mayor, Miguel Àngel Isla i Fernando de la Fuente, d'aquesta Congregació de Germans Maristes de les Escoles, assassinats bàrbarament durant el seu heroic servei pastoral al camp de refugiats de la regió de Bukavu al Zaire, el Summe Pontífex desitja fer arribar a vostè i als seus germans el seu profund condol pel deplorable esdeveniment, esperant que d'aquesta manera el fidel i evangèlic exemple serveixi per reforçar aquest Institut en l'objectiu del testimoni cristianisme vers tots els que pateixen, i mentre exhorta tots a perseverar amb generositat en la diuturna obra missionera al servei de la solidaritat i de la infatigable construcció de la pau, eleva fervents pregaris de sufragi pel repòs etern de les ànimes escollides, i envia en la certesa de la resurrecció de Crist la seva consoladora benedicció apostòlica.»

«Te Deum» compost pel Papa

Després de la solemnitat eucarística va continuar l'ambient festiu de l'homenatge preparat al Papa a la plaça de Sant Pere, que va començar després del res de l'Àngelus. La interpretació dels himnes pontificis i italians van donar pas, després al *Te Deum* pel do del sacerdot compost pel Papa amb ocasió del seu jubileu sacerdotal, que va ser recitat amb visible emoció, per l'actor Vittorio Gassman, en un dels moments més vibrants de l'homenatge. Joan Pau II va escoltar amb viva impressió els seus propis versos, recitats per l'actor. «Tu, Senyor del temps i de la història, ens has posat en el llindar del tercer mil·lenni cristià per ser testimoni de la salvació, feta per Tu en favor de tota la humanitat», va llegir Gassman.

Joan Pau II va confiar a Déu, en el seu *Te Deum*, «els anys de ministeri que la providència encara ens concedeixi de viure», i li va demanar «romandre al nostre costat per gui-

ar-nos pels camins del món, a la trobada dels homes i dones que el teu Fill ha redimit amb la seva sang».

«Que mai no faltin —va afegir— sacerdots sants al servei de l'Evangeli i que l'esperit creador susciti noves generacions de joves disposats a treballar en la vinya del Senyor per difondre el Regne de Déu fins als confins de la terra.»

Unes 50.000 persones van poder escoltar la pregària per l'ancià actor que la vigília, en unes declaracions, havia expressat la seva admiració pel Papa, tot i que havia recordat que per a ell, la fe era, en la seva condició de no practicant, «aquella mateixa recerca de Déu que comparteixen els que tenen un mínim de sensibilitat».

Ahir va ser impossible oblidar la coneguda vocació del Papa pel teatre en els seus temps de joventut, no tan sols per la intervenció del popular actor italià, sinó també per la d'un altre intèrpret teatral, menys conegut per a la gent, però no per al Papa: Andrea Solka, membre de la companyia de teatre de Karol Wojtyła en els seus anys de seminarista a Cracòvia, que va llegir en

polonès la pregària dels fidels a l'interior de la basílica.

Missatges de felicitació

En l'homenatge va intervenir l'orquestra i cor de la RAI, que va interpretar el *Te Deum* de Haydn, i peces de Mozart, Bruckner i Mendelssohn. Tot seguit, la cantant italiana Manuela Villa, la marroquina Samira Said i la israeliana Rinnat Gabbay van interpretar a trio una cançó per la pau, com a símbol d'unió entre les tres grans religions monoteistes en aquest homenatge al Papa. La israeliana Rinnat Gabbay ho va fer en hebreu, era la primera vegada que algú cantava en aquest idioma al Vaticà. En acabar aquesta can-

çó, el Papa va deixar anar cent coloms des de la lògia de la basílica vaticana.

A la fi de les celebracions, Joan Pau II va voler atendre els seus convidats procedents d'arreu del món amb un esmorzar a l'atri de la sala Nervi, la immensa aula destinada a les audiències generals dels dimecres. Un centenar de cuiners i un altre centenar i mig de cambrers es van encarregar de servir els comensals aplegats en aquesta ocasió històrica.

Joan Pau II viatjarà a Sarajevo

Als seus 76 anys, el Papa s'està recuperant bé de la seva operació. El dilluns passat va voler respirar l'aire pur de les muntanyes i va abandonar en secret el Vaticà per passar tota la jornada a l'imponent massís del Gran Sasso, a la regió de l'Abruzzo. És bo que el pontífex faci provisió de forces perquè són quatre, segons va anunciar el portaveu del Vaticà, Navarro Valls, els viatges internacionals que l'esperen a partir de la pròxima primavera. L'abril visitarà Praga i Sarajevo; el maig, Polònia; l'agost, París, per a la Jornada Mundial de la Joventut; i l'octubre, Brasil.

La Santa Seu ajudarà els refugiats del Zaire

NOVA YORK.— L'arquebisbe Renato Martino, observador del Vaticà davant l'ONU, va manifestar en la darrera reunió de l'Assemblea General d'aquest organisme, que la Santa Seu ha decidit enviar els fons de contribucions voluntàries als programes per a 1997 de l'Alt Comissariat de l'ONU per als Refugiats (ACNUR), directament per a l'ajuda del milió de refugiats al Zaire.

«Avui, com ja sabem», va dir l'arquebisbe Martino, «hi ha una tragèdia particular i immediata que té lloc al Zaire. La comunitat internacional afronta una situació catastròfica que ja ha reclamat moltes víctimes innocents. Per aquesta raó, la Santa Seu ha decidit que aquest any s'enviaran els fons que normalment ofereix a l'ACNUR, directament als missioners que treballen en aquesta zona, per contribuir als continus esforços de l'Església catòlica en l'acció humanitària i espiritual que fan.» (VIS)

ELS NOSTRES CALENDARIS

Davant el
3r Mil·lenni

1 9 9 7

*Any dedicat a la
«reflexió sobre Crist,
Verb del Pare, fet home
per obra de l'Esperit
Sant».*

«La comunitat cristiana és cridada a caminar amb Crist al costat de l'home d'avui, donant-li alè en la difícil recerca de la veritat i ajudant-lo a percebre, d'alguna manera, la presència del Redemptor al lloc on viu la seva existència» (Joan Pau II).

...I TAMBÉ EL **CALENDARI MURAL**

Preparat per Mn. Josep Urdeix, del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona

DEMANEU-LOS A LLIBRIES, O BÉ A:

Amics de Catalunya Cristiana

Pelegrinatges i viatges

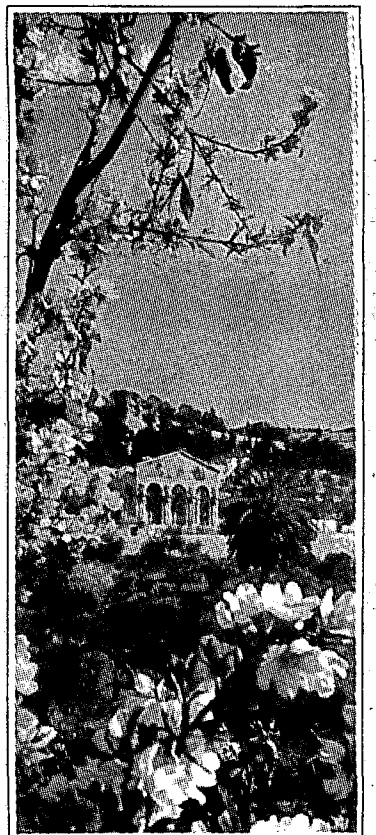
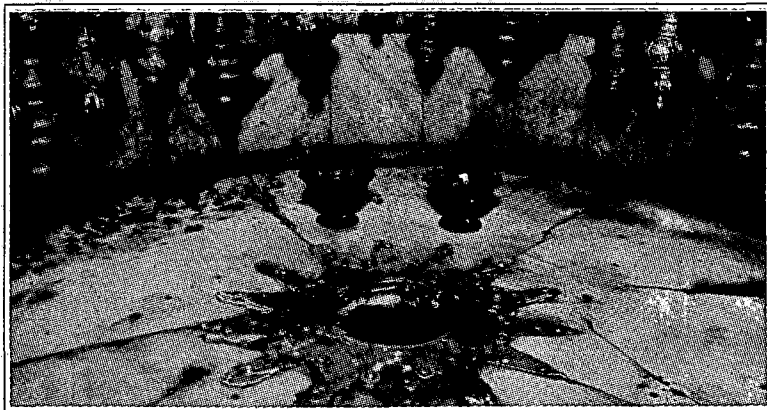
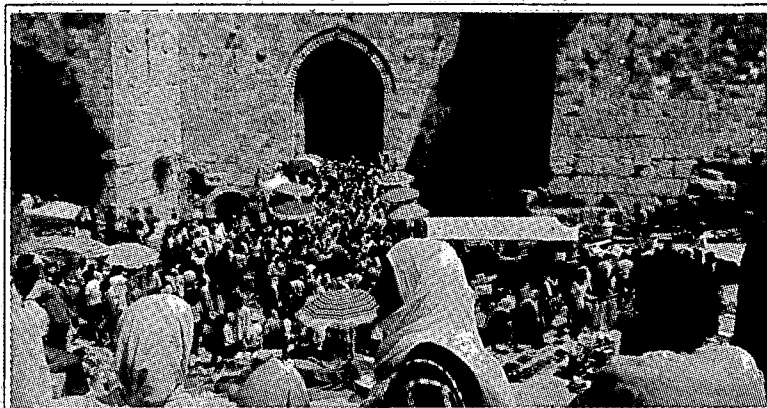
Una proposta molt interessant

53è PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Del 27 de desembre al 3 de gener

**UNA MANERA, LA MÉS EXCEL·LENT DE VIURE EL NADAL:
ANAR A CONÈIXER EL PAÍS DE JESÚS**

Feu-vos «Pelegrins de la Paraula» venint a la Terra de Jesús com a Amics de Catalunya Cristiana.

Després d'això, llegir l'Evangeli o escoltar la Paraula de Déu us farà tot l'efecte d'una Bíblia il·lustrada.

AMB L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

DEMANEU INFORMACIÓ

Per telèfon, per correu o bé personalment a l'Associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquidona, 11, 3r 3a A - 08010 BARCELONA

Telèfon: 301 37 18 - Fax: 302 32 64

EL ZAIRE

Internacional

Per raons evangèliques: ser al costat dels més pobres i perseguits

Quatre religiosos maristes assassinats al Zaire

BUKAVU (El Zaire).— «Déu meu, morirem, tingueu misericòrdia de nosaltres», van ser les darreres paraules d'un dels quatre germans maristes espanyols assassinats a sang freda enmig d'una matança de refugiats ruandesos d'origen hutu. Han volgut morir on eren: al costat dels més pobres i necessitats.

C.C.

Els noms dels germans assassinats al Zaire són: Servando Mayor García, de 44 anys, natural d'Hornillos del Camino (Burgos); Miguel Ángel Isla Lucio, de 53 anys, nascut a Villalaín (Burgos); Fernando de la Fuente, de 53 anys, fill de Burgos, i Julio Rodríguez Jorge, de 40 anys, nascut a Piñel de Arriba (Valladolid).

La seva acció missionera

Els germans maristes s'establiren a Bugove a finals d'octubre de 1994. Aquest poblal és un petit assentament missioner que pertany a la parròquia catòlica de Kabare, prop de Bukavu. Es va triar aquest emplaçament perquè era a només tres quilòmetres del camp de refugiats de Nyamirangwe, on s'hos-tatjaven més de 20.000 persones, dels quals 10.000 tenien menys de 18 anys. El camp estava controlat per la Creu Roja.

Al començament, la comunitat marista estava formada per germans ruandesos, però va caldre reemplaçar-los per germans vinguts de fora, que van començar a arribar-hi el juny de 1995. En coordinació amb la comunitat cristiana de base que hi havia entre els

que estaven refugiats, els germans començaren a organitzar un sistema d'ensenyament per a uns 6.000 nens i joves refugiats, i van posar l'activitat docent en mans dels refugiats voluntaris més capaços.

També van posar en marxa diverses activitats religioses, humanitàries, socials i assistencials adreçades als més necessitats de la població del campament. En algun moment, per exemple, van arribar a distribuir menjar suplementari a uns 300 nens i nenes orfes desnodrits, d'entre 4 i 6 anys. Els germans treballaven en estreta connexió amb Càritas de Bukavu i amb el servei jesuític per als refugiats, també amb seu a Bukavu.

Els germans sabien que estaven en unes

circumstàncies de perill i precarietat. Quan la situació va empitjorar, se'ls deixà en completa llibertat personal per abandonar el país. Ells, però, van decidir quedar-s'hi, atenent als precs dels refugiats, que demanaven que no els abandonessin, quan tot el personal de l'ONU per als refugiats (UNHCR) i el de les ONG havia ja deixat la regió.

Els germans van poder estar contínuament en contacte per ràdio amb Roma, amb l'Estat espanyol i amb l'ambaixador espanyol a Kinshasa durant els atacs «rebels» contra Uvira i Bukavu, fins al 31 d'octubre d'aquest 1996. L'ambaixada espanyola a Kinshasa els va oferir la possibilitat de ser evacuats, al mateix temps que altres estrangers, des de l'aeroport

de Kavamu, prop de Bukavu.

En els dies precedents al divendres 25 d'octubre, van donar notícies que estaven arribant al camp de refugiats uns 80.000 fugitius que marxaven d'altres camps situats més al sud. Els soldats zairesos que havien estat al camp i a Bugobe abandonaren la regió en aquestes mateixes dates. Entre els que acabaven d'arribar hi havia homes fortament armats, que potser eren de l'antic FAR de Ruanda.

El dilluns 28 d'octubre els germans explicaven que hi havia grans moviments de gent que abandonava el campament en direcció a les ribes del llac Kivu. El camp va restar abandonat i les instal·lacions foren saquejades i destruïdes del tot. Dimarts, les mateixes persones que havien fugit van retomar al camp de Nyamirangwe, i es van trobar en una situació d'allò més caòtica i desesperada.

Els germans van promoure la reunió amb alguns que semblaven els caps dels grups, per iniciar la reorganització de seguida que es pogués, i per evitar el pànic i establir els serveis higiènics fonamentals. En aquest temps, els germans van començar a expressar temors sobre la seva pròpia seguretat, a causa d'aquelles persones armades que havien arribat els darrers.

El dia 31 els germans van dir que la gent havia començat a marxar novament del campament i que els joves que havien estat amb ells, fent-los com de guardians, també havien fugit. Ells es pensaven que llançar-se als camins seria massa arriscat. Tots els vehicles que es bellugaven en aquella àrea eren metrallats per una o una altra facció. A la fi, van decidir que el més segur era romandre on eren.

Segons l'experiència d'altres missioners de la zona, es pot deduir que un dels motius de l'assassinat d'aquests germans ha pogut ser que tenien una estació emissora de ràdio, i que per això eren sospitosos d'estar en contacte amb tropes contràries. Tanmateix, el veritable motiu, per als germans, era evangèlic: romandre amb els més pobres i desamparats.

Miguel Ángel Isla és el primer de l'esquerra, a la fila del davant; a la fila del darrera, Servando Mayor, Fernando de la Fuente i Julio Rodríguez. Amb ells hi apareixen també altres companys.

Comunicat oficial de la matança i altres circumstàncies

Sobre els detalls de l'assassinat dels quatre religiosos, i altres circumstàncies del dia a dia dels fets, resumim el comunicat oficial fet públic per la casa generalícia dels maristes, i datat el 12 de novembre de 1996.

Assassinats els quatre el dia 31: podem afirmar que l'assassinat dels quatre germans maristes es va produir la tarda del 31 d'octubre i no el 7 de novembre, com fins ara havíem pensat.

Milicians hutus, els assassins: el mateix dia 31, han declarat fa poc dos seminaristes zairesos que eren a uns deu quilòmetres de la casa dels germans, un grup de persones de les milícies hutu, que fa dos anys van fugir de Ruanda i

que des d'aleshores viuen i intenten controlar els camps de refugiats, assaltaren l'habitatge dels maristes, el saquejaren, mataren de manera violenta els quatre religiosos espanyols i van llençar els cossos en una fossa. Confirmació d'aquesta matança són els crits i els trets que algunes persones van poder escoltar cap a les vuit del vespre del 31 d'octubre. Els assassins, ara ja clarament identificats com a milicians hu-

tus de l'antic règim ruandès, van romandre uns quants dies a la casa, la qual cosa va impedir l'accés al lloc d'altres persones.

Julio, també mort: els pocs testimonis propers que restaven als voltants informen que els soldats vestien roba dels germans, aquells dies: un d'ells, l'anorac de Fernando, i un altre, les ulleres i la camisa de Julio.

En un pou negre: la fossa esmentada és un pou negre de 12 metres de fondària i un metre de diàmetre, cavat pels germans per al servei de la casa. Aquesta és una de les raons que dificulten enormement les tasques d'exhumació.

Trasllat a l'Estat espanyol: en aquestes circumstàncies, dubtem seriosament sobre la possibilitat de repatriar els cadàvers. Els germans allà presents (dos maristes dirigeixen les feines d'identificació), amb ajuda d'alguns amics, fan tot el possible perquè, un cop recuperades les restes, se'ls doni cristiana sepultura en aquesta terra africana per la qual van donar les seves vides.

Deixaren el cotxe a uns altres religiosos: una altra prova que confirma la data del 31 d'octubre és el diari que Miguel Ángel Isla escrivia fidelment cada jornada, trobat entre els documents perso-

nals. «31 d'octubre, 15 hores, els dos sacerdots i les religioses han marxat.» (Aquell dia, els maristes van deixar el seu vehicle, únic mitjà de fugida, a dos preveres ruandesos, que vivien amb ells, i a unes religioses ruandeses, per tal que poguessin escapar-se.)

«Estem sols; esperem un atac en qualsevol moment»: en la darrera comunicació que el germà Servando va mantenir amb la casa central de Roma el mateix dia 31 a dos quarts de deu del matí, deia: «Tothom ha marxat del camp de Nyamirangwe, in-

(Passa a la pàg. següent)

(Ve de la pàg. anterior)

closos els refugiats. Estem sols; esperem un atac en qualsevol moment. Si aquesta tarda no tornem a telefonar serà un mal senyal; el més probable és que ens prenguin la ràdio i el telèfon. La zona està molt agitada; els refugiats marxen sense saber on, i és molt notòria la presència d'infiltrats i de gent violenta.»

Última comunicació: a les dues del migdia d'aquest mateix dia, el superior general va establir comunicació amb els germans Servando i Julio, els quals l'informaren que s'havien quedat a casa per no barrejar-se amb els militars que fugien, i que esperaven que els refugiats tornarien, com havia passat altres vegades. Tot seguit, Servando va parlar amb la seva mare i amb el germà provincial dels maristes a Andalusia. La central de la xarxa de telèfon cel·lular confirma que aquestes van

ser les darreres trucades a l'exterior.

«Déu meu, morirem, tingueu misericòrdia de nosaltres»: un pobletà zairès informa que el capvespre d'aquest mateix dia un grup de militars es van atansar a la casa dels germans, els van agafar com a ostatges i després els mataren. El mateix testimoni declara que va sentir un dels germans com cridava: «Déu meu, Déu meu, morirem, tingueu misericòrdia de nosaltres...!» Les veus de Servando, Miguel Ángel, Fernando i Julio no han pogut ser silenciades. Han arribat fins a l'Estat espanyol i han desvetllat en molts admiració o ràbia davant la manca de coordinació i la passivitat dels responsables de la política internacional.

El germà Servando Mayor García, que va ser assassinat, amb un grup d'infants de la seva missió.

Repercussions a tot l'Estat espanyol

Les mostres de dolor per l'assassinat dels quatre missioners maristes al Zaire han estat generals i multitudinàries. Volem subratllar-ne algunes que provenen dels mateixos familiars, així com dels bisbes i institucions governamentals i civils de les regions a les quals pertanyien els quatre religiosos.

Vivències familiars

«S'ha esdevingut el que havia de passar. Ell volia viure així i no cal dramatitzar-ho», va manifestar Jesús, com a portaveu de la família del germà Servando. El 30 d'octubre passat, des de la zona del conflicte, Servando es va posar en contacte amb la família per

darrera vegada, i amb ànim de tranquil·litzar la seva mare li va dir: «Aquí els blancs no correm cap perill.» Malgrat tot, la seva mare li insistí, sense èxit, que tornés a l'Estat espanyol.

Lucinio Pérez Porras, company de Servando, destacava que «fa un mes, quan va venir a Espanya, Servando va reconèixer que era

molt difícil entendre el conflicte africà. Era conscient del risc que corria, i tot i això no va voler tornar aquí, per continuar fent els possibles per aquella gent».

Miguel Ángel Isla Lucio feia menys de dos anys que s'estava a Ruanda. Argentina i Costa d'Ivori havien estat els seus dos darrers destins. Javier Gallo, marista i amic íntim de Miguel Ángel, recorda que va anar a Ruanda per un any, i demanà als superiors que li perllonguessin l'estada al país africà un any més, que no ha pogut complir. «Per a mi és un màrtir, perquè ha sabut donar la vida pels altres.» Aquest marista creu que el cadàver del seu amic no ha de tornar a l'Estat espanyol: «Miguel Ángel ha donat la vida per l'Àfrica, i segur que ell volia descansar allà.»

Julio era a l'Àfrica des de fa dotze anys, «per vocació, perquè era el que volia, ajudar els altres», va afirmar la seva germana quan s'assabentà de l'assassinat. Era el més petit de tres germans d'una família de pagesos de la localitat de Piñel de Arriba, prop de Valladolid.

L'arquebisbe de Valladolid els declara màrtirs

El director provincial dels maristes a Madrid, Adolfo Vara, va afirmar que els traspassats estaven disposats a donar la vida. El provincial de Llevant ha afegit que «tots tenien molt assumida la seva missió».

Per la seva banda, l'arquebisbe de Burgos, Santiago Martínez

Acebes, va assegurar que els religiosos havien decidit voluntàriament romandre al Zaire, malgrat les recomanacions perquè tornessin. «Si ens manen que tornem, ho farem, però si només se'ns aconsella que ho fem, ens estimem més quedar-nos aquí», van dir. No volien tornar a l'Estat espanyol, va subratllar, perquè Jesús els havia «cridat per evangelitzar».

Finalment, l'arquebisbe de Valladolid, José Delicado Baeza, ha qualificat de «màrtirs» els tres maristes morts, i ha sentenciat que «la sang dels màrtirs és llavor de cristians». Segons dades de la delegació diocesana de missions de Burgos, uns 35 religiosos d'aquesta província treballen a la zona del Zaire, 15 d'ells en els punts més conflictius.

Dol a les regions de Castella i Lleó

El govern de Castella i Lleó, reunit amb caràcter extraordinari sota la presidència de Juan José Lucas, va fer públic un comunicat en el qual expressava el dolor i la més enèrgica indignació per la mort dels religiosos castellano-lleonesos al conflicte del Zaire. Juan José Lucas manifestà la resolució de decretar tres dies de dol, durant els quals les banderes onejaran a mitja asta en tots els edificis institucionals de la comunitat autònoma. «Aquesta regió se sent orgullosa de l'exemple que han donat aquests maristes, que han mort on volien ser: a la vora dels més necessitats», va assegurar Juan José

Lucas.

Per la seva part, l'alcalde de Valladolid, Francisco Javier León de la Riva, i el president de la Diputació provincial, Ramiro Ruiz Medrano, es van unir al dolor per la pèrdua dels religiosos castellano-lleonesos destinats al Zaire. Tots dos dirigents s'han mostrat partidaris d'una intervenció immediata al Zaire, «per evitar la matança».

En tancar l'edició

Quan tanquem la nostra crònica —trista i gloriosa alhora— encara arriben notícies d'última hora. El clamor internacional perquè hi intervingui l'ONU i decreti l'enviament d'un exèrcit comunitari, per obrir corredors entre les parts enfrontades, sembla una realitat. Només així es podrà aconseguir que organitzacions humanitàries d'arreu del món puguin socórrer amb aliments, aigua i medicines el milió de refugiats que poden morir en pocs dies o setmanes. Aquest desig, aquesta crida urgent ha estat expressada pels missioners i missioneres del Zaire i Ruanda que han arribat a l'Estat espanyol i pels que romanen al seu lloc de màxim risc.

Per la seva banda, a Catalunya, la congregació de germans maristes ha convocat els fidels a diversos actes de pregària i a la celebració d'eucaristies, per recordar la memòria dels seus quatre màrtirs recentment assassinats en aquelles regions africanes. D'aquests actes donarem informació en una pròxima edició.

La diferència entre una nit qualsevol i una nit a Ràdio Estel

Nit d'Estels

De dilluns a divendres de 22 a 23 h.

Contingut: Magazine diari, distribuït en seccions, el qual pretén aprofundir en aspectes relacionats amb el món de l'Església i la solidaritat. Col·laboren periodistes especialitzats en temes d'Església com: Francesc Romeu i Jaume Reixach. Es tracten temes relacionats amb el món de la pregària, així com entrevistes amb organismes eclesials. Hi col·laboren entitats com Intermón, Justícia i Pau, Cristianisme i Justícia, Fund. Joan Maragall i Amnistia Internacional.

Congrés organitzat pel Consell General de l'Educació Catòlica

Espanya

L'educació en valors en la perspectiva de la nova evangelització

MADRID.— «Plantejar l'educació en valors, dins de l'educació integral, en la perspectiva de la nova evangelització» va ser l'objectiu fonamental del Congrés sobre Educació en Valors que, organitzat pel Consell General de l'Educació Catòlica, es va celebrar al Palau de Congressos de Madrid del divendres 8 al diumenge 10 de novembre.

C.C.

Els objectius, els treballs previs, els continguts i la participació en el Congrés, els explicaven en roda de premsa el bisbe auxiliar de Madrid, Mons. Fidel Herráez; la vicepresidenta del Consell General de l'Educació Catòlica i coordinadora del Congrés, Justina Sánchez; el secretari tècnic de la Comissió Episcopal d'Ensenyament i Catequesi, Modesto Romero, i el secretari de la Secció Escola Catòlica de l'esmentat Consell General, Lorenzo San Pablo.

Especificitat cristiana

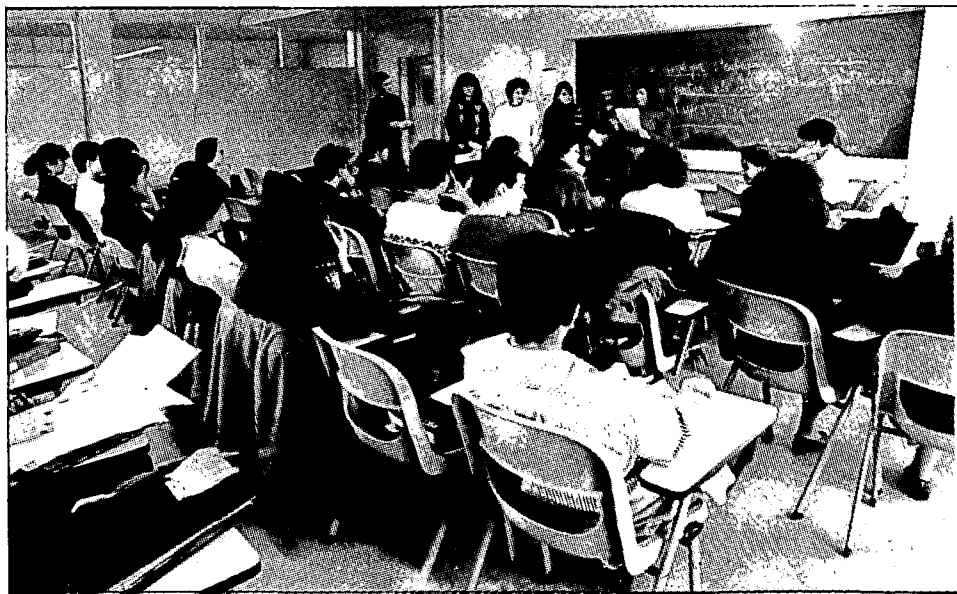
Mons. Fidel Herráez va recordar que no és el primer congrés que se celebra sobre aquest tema. Va matisar la seva peculiaritat: «Va tractar l'educació en valors dins de l'àmbit escolar.» Va reconèixer que «l'educació en valors ha estat sempre un objectiu prioritari de l'educació». Va precisar que el Consell General de l'Educació Catòlica s'uneix als esforços de la societat en general, però «des de l'especificitat cristiana», i que des d'aquesta perspectiva «tracta de respondre

els reptes educatius del moment actual».

Lorenzo San Pablo va informar sobre el Consell General de l'Educació Catòlica, un organisme creat l'any 1979 per iniciativa de la CEE per tal de promoure l'acció educativa de l'Església en l'àmbit escolar i coordinar l'activitat comuna de les diferents comunitats compromeses en l'educació cristiana. També va explicar que està dividit en dues seccions: escola catòlica i catòlics de l'ensenyament.

Modesto Romero va recordar tot el procés preparatori del Congrés, que va començar a Madrid el 30 de setembre de 1995. Va destacar el treball dut a terme pels 750 grups de reflexió, en els quals han estat integrats més de 8.500 professors, i les aportacions dels quals es van lliurar als ponents. Va dir que el Congrés serà un punt de partida per a noves trobades de reflexió i va anunciar la publicació de les conferències, ponències, experiències i conclusions, que es faran servir de base per continuar treballant de cara a una «gran trobada» prevista per a l'any 1999.

Per acabar, Justina Sánchez va precisar les característiques dels 2.000 congressistes, que van ser en un 60% professors de

El Congrés va estudiar l'educació en valors des de l'especificitat cristiana

religió. Juntament amb ells es van trobar nombrosos prelats, com el prefecte de la Congregació per a l'Educació, el president de la CEE i els bisbes de la Comissió Episcopal d'Ensenyament. També distintes autoritats civils, com el secretari general de l'Educació i Formació Professional, Eugenio Nasarre.

Els temes que es van proposar i que es van articular en el programa són: «La societat actual. Dades per a una radiografia», «La nova evangelització i l'àmbit dels valors», «Les diverses concepcions de l'educació en valors. Aportació des de la perspectiva cristiana», «L'educació en valors en el procés

de personalització dels alumnes», «L'educació en valors en el marc curricular i extra-curricular», «Educació en valors i societat» i «Educació en valors i família, comunicació social i espais de lleure».

A les preguntes dels periodistes, Mons. Herráez va enumerar alguns valors que considera que cal transmetre, com l'amor, la sinceritat, la solidaritat o la justícia. Justina Sánchez va parlar de la dignitat de la persona, els drets fonamentals, el diàleg, la responsabilitat o la referència a les nostres creences. A la sessió de clausura del Congrés, el 10 de novembre, es van llegir les conclusions com a *Propostes*.

XIII Congrés de l'Orde Franciscà Seglar

Compartint es creix en fraternitat

LA MANGA (MÚRCIA).— De l'1 al 3 de novembre la fraternitat franciscana seglar de Cartagena-Múrcia acollia el XIII Congrés de l'Orde Franciscà Seglar (OFS) de l'Estat espanyol. Sota el lema «Compartint es creix en fraternitat», els prop de tres-cents congressistes van aprofundir i treballar diversos aspectes de la vida en fraternitat.

Tres han estat les ponències: «El sentit de pertinença», «Sentit familiar de la vida en fraternitat» i «L'animació vocacional», a càrrec dels joves franciscans seglars, que van representar les diverses

fraternitats juvenils d'arreu de l'Estat.

La representació catalana en aquest congrés va ser de catorze germans i germanes que, en nom de les seves respectives fraternitats de Catalunya, van participar activament en els diversos treballs del Congrés.

La mesa va estar presidida per la germana E. Rossatto, que representava la ministra general de l'OFS, Emanuela de Nunzio; el germà Antonio Raindo, ministre nacional, i diversos assistents del primer orde de framenors.

La temàtica va tenir com a objectiu desvetllar en tots un sentit

més autèntic i urgent de la vida en fraternitat. Per vocació, el franciscà seglar pertany i viu en una fraternitat, i sap molt bé que abans que res pertany a Déu, després a l'Església i finalment a tota la família franciscana. «Pertànyer» vol dir «sentir-se part de» i, per tant, membre actiu i participatiu en tot allò que se li proposi i demani.

El franciscà seglar ha estat criat —és una vocació— a viure l'Evangeli de Jesucrist seguint l'exemple de Francesc d'Assís. «En una cultura consumista com la nostra sorgeixen, sobretot entre els més joves, desitjos de compartir, d'austeritat, de valorar els

homes pel que són i no pel que tenen, iniciatives de solidaritat i d'ajuda mútua, i de protecció de la naturalesa. Enfront del que ens presenta la societat, els franciscans seglars poden oferir el retorn a l'Evangeli, la fraternitat, la senzillesa, la caritat, l'austeritat, l'alegria i l'amabilitat.

Els joves participants en el Congrés van recordar que cal sembrar la llavor encara que no es vegin els fruits immediats; que la vivència joiosa de la pròpia vocació franciscana és el millor programa per suscitar noves vocacions.

Finalment, es va recordar als assistents que el franciscà seglar sempre tindrà «un boig a qui amansir, un leprós a qui besar, un Isaac a qui immolar i uns esposos als qui oferir una mica de bon vi».

Francisco Linares

ROCAFER

INSTAL·LACIÓ DE MEGAFONIA I CAMPANES
Pg. Fabra i Puig, 39. Atic 2.ª · 08030 Barcelona · Tels. 311 72 01 · 311 94 49 · Fax 311 75 61

NTS

NUEVAS TECNOLOGÍAS DEL SONIDO

Barcelona

El teòleg brasiler Joao Libanio va visitar Catalunya

Proposa una teologia de l'alliberament per al Primer Món

BARCELONA.— El degà de la Facultat de Teologia de Belo Horizonte (Brasil), Joao Baptista Libanio, va estar recentment a Catalunya on va impartir diverses conferències i seminaris a les comarques barcelonines i tarragonines. Aquest teòleg de l'alliberament va manifestar que «la

teologia de l'alliberament és catòlica, fidel a l'Evangelí i als pobres» i va suggerir la necessitat de dur aquest tipus de teologia al Primer Món. Libanio considera que la teologia de l'alliberament seria positiva en el món desenvolupat perquè situa en el centre de tot la vida i no «una

raó instrumental competent que crea mercats de la mort com el de la droga o el de les armes». Libanio és un professor reconegut per les seves aportacions a la dimensió política de la fe. Un dels seus darrers llibres és *Teologia de l'Alliberament*.

Libanio considera que la teologia de l'alliberament seria positiva en el món desenvolupat

Miriam Díez i Bosch

Joao Baptista Libanio, degà de la Facultat de Teologia de Belo Horizonte del Brasil va visitar fa pocs dies Catalunya, on va pronunciar conferències i va dirigir seminaris entorn del tema del discerniment històric, l'articulació de la mística i el pluralisme cultural en relació amb la teologia i l'espiritualitat. El professor brasiler va afirmar que «la teologia de l'alliberament ha estat molt ben acollida a l'Estat espanyol» i va confessar que tenia una impressió molt positiva perquè va veure molta gent interessada en el Tercer Món. Libanio va insistir en la necessitat de dur una teologia de l'alliberament al Primer Món perquè tal com va dir: «En un Primer Món on creixen el número de pobres, marginats i aturats aquesta teologia tindria una paraula.»

Libanio va explicar que la teologia de l'alliberament està compromesa amb la lluita dels més pobres i va admetre que pot resultar subversiva per a tots aquells grups autoritaris i monocèntrics que creuen que aquesta manera de fer i entendre la teologia va contra l'autoritat eclesiàstica. El jesuïta bra-

siler va remarcar que la teologia de l'alliberament té la fonamentació última en «la pròpia opció de Jesucrist pels marginats del seu temps» i va reconèixer també que la teologia popular dels pobres ajuda la teologia acadèmica dels intel·lectuals.

El teòleg brasiler va esmentar els principals problemes que afecten la societat brasilera actual, com ara el desastre ecològic, les ètnies i la manca d'articulació d'una forta espiritualitat. Libanio proposa articular aquesta mística amb una militància activa i compromesa.

Pel que fa a les sectes, Libanio va voler anomenar-les «esglésies pentecostals autònomes» i va recordar que aquestes creixen molt i responen a les expectatives del propi poble que «reivindica una acció més forta de l'Esperit i menys de la institució». En referència als estudiants de teologia, el professor va explicar que a Belo Horizonte la majoria d'estudiants tenen entre 27 i 30 anys hi són una trentena per any. Libanio va fer aquest comentari per mostrar com els catòlics es decanten per un estudi més llarg i conscient enfront dels protestants pentecostals que aposten per uns estudis curts —

tres mesos—, més senzills i més experimentals. Libanio va dir que el problema del món és de caire ètic i polític i va insistir en el canvi que cal fer al cor del sistema capitalista on hi ha d'haver la solidaritat i no la competència. «La globalització mundial porta molts problemes humans i socials i no pot ser que el cor del nostre sistema potenciï els mercats de la mort», va dir.

Pel que fa a la dimensió política de la fe, el degà de la Facultat de Teologia va remarcar que «el cristià ha de viure la seva fe en la vida i en la política, ja que el Verb es va encarnar en la història, i no hi ha història sense política». En aquest sentit Libanio va recordar que la religió cristiana «és l'única en què és essencial l'element polític».

Libanio va mostrar-se satisfet de la recepció que hi ha a l'Estat espanyol de la teologia de l'alliberament i va manifestar que «en les nombroses visites que he fet a Catalunya i a l'Estat espanyol mai he sentit cap recel ni desconfiança envers aquesta teologia sinó acolliment». A més de la seva activitat com a degà de teologia i escriptor, el pare Libanio és també membre de l'Associació Ecu- mènica de Teòlegs del Tercer Món.

Tarragona

Es presenta el «Quadern de treball del Concili Provincial Tarraconense»

TARRAGONA.— La llibreria VIP, de Tarragona va ser el marc on recentment es va presentar el llibre, *Quadern de treball del Concili Provincial Tarraconense*, la autor del qual és mossèn Armand Puig i està publicat per l'Editorial Claret. Mossèn Joan Aragonès, vicari general de l'arquebisbat de Tarragona va presidir l'acte.

Armand Puig, en el seu parlament va assenyalar que «l'aparició del llibre obeeix a la suggerència feta el seu dia per l'arquebisbe Torrella a fi i efecte d'oferir les resolucions del Concili de la Tarraconense en una versió popular. El Concili té un contingut dens en teologia i dret canònic que el fan una mica dur en sí mateix; es tractava doncs de traduir-lo per a un públic més ampli, ser una eina amb finalitats didàctiques i de divulgació», va dir mossèn

Armand, que va afegir que «el Concili Provincial Tarraconense té una música que no és altre que l'aprofundiment en el Vaticà II i fa respirar frescor a qui el treballa a fons».

Per la seva banda, mossèn Miquel Bar- barà, secretari general adjunt del Concili Provincial Tarraconense va fer una síntesi, que ell va qualificar de «no oficialista», sobre els orígens i antecedents del Concili i, va remarcar que a l'any 1989 ja es va palesar a nivell de diversos estaments ecle-

sials la necessitat de fer quelcom d'extraordinari a l'Església de Catalunya en matèria d'evangelització». Més endavant Barbarà va plantejar l'acceptació del Concili i del llibre que es presentava, segons els segments de la societat catalana.

El *Quadern de treball* es divideix en un prefaci i quatre capítols, corresponents als quatre grans temes del Concili. A l'interior de cada capítol hi ha quatre o cinc seccions, que agrupen les resolucions conciliars amb punts de reflexió realitzats pel monjo de Montserrat, Bernabé Dalmau, i altres indicacions perquè el lector pugui fer-se una idea coherent d'allò que diu el Concili per facilitar-ne la interpretació.

Joan Boronat

El «Quadern» obeeix a la suggerència feta per Mons. Torrella d'oferir les resolucions del Concili en versió popular

Barcelona

Comença el curs a la UB i a la UAB amb diverses iniciatives

SAFOR, un servei cristià per a les universitats

BARCELONA.—Una eucaristia, presidida per l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, el 13 de novembre passat a la capella de l'edifici central de la UB, va marcar l'inici de curs de la Delegació de Pastoral Universitària.

Aquesta convocatòria ha estat possible gràcies a l'existència del Servei d'Assistència i Formació Religiosa (SAFOR), un servei universitari que es pot trobar a la UB i a la UAB, que té per objectiu la presència cristiana a la universitat.

C.C.

Per a aquest curs s'ha elaborat un tríptic que recull les diferents activitats proposades per a cada campus: celebracions de l'eucaristia, tallers de pregària, atenció per-

gran majoria encara no ens coneixen», assegura Eduard Ribera, responsable del SAFOR que pensa que la millor difusió és «el boca-orella de tots aquells i aquelles que han participat en alguna de les nostres activitats».

Com a novetats aquest any s'ofereix a la

UAB una assignatura de lliure elecció titulada «Introducció al Nou Testament». La matrícula d'aquesta matèria ha superat totes les previsions del SAFOR ja que pràcticament s'han cobert les 80 places disponibles. A aquesta universitat, el dimarts 12 de novembre es va fer una conferència sobre l'eutanàsia. L'any passat en un acte similar (selecció de sexe i bioètica), l'assistència va ser massiva, amb més d'un centenar d'estudiants.

Pel que fa a la UB, aquest any s'organitzarà la III Trobada de Corals Universitàries, el 19 d'abril de 1997, a l'església de les Llars Mundet al Campus Vall d'Hebron, que comptarà amb la presència de corals de diferents universitats de Barcelona. Hi participaran la Coral de Ciències de l'Educació (UB), Coral Xal-

diga (UB), Coral de la Pompeu Fabra, Coral de la UAB i Coral Enginy de la UPC. Segons el SAFOR, «serà un acte de molta qualitat musical que és possible gràcies a les corals que hi intervindran i als estudiants que voluntàriament l'organitzen».

La proposta per a aquest any també se centrarà en la celebració de l'eucaristia un cop per setmana a cada campus: a la capella

d'Empresarials de la UB, i a la residència d'estudiants de la UAB. També es continuarà amb els tallers de pregària, les tertúlies a l'entorn de l'Aula Teològica (una revista bimensual que distribueixen cada dos mesos entre els estudiants que ho desitgen) i altres actes de caire més cultural i reflexiu.

Si algú es vol posar en contacte amb el SAFOR, els pots trobar a les següents adreces i telèfons:

UAB: a l'Edifici de les associacions a la plaça cívica. Tel. 581 13 42.

UB: a la facultat de Dret del Campus de Pedralbes. Tel. 402 43 44.

Als locals al costat de l'església de les Llars Mundet (Campus Vall d'Hebron). Tel. 428 52 19.

Els universitaris poden participar cada setmana en una eucaristia al campus de la UB i de la UAB

sonalitzada a qui ho demani, tertúlies i conferències que obrin el diàleg entre la fe, la ciència i la cultura, etc. Molts estudiants encara desconeixen l'existència i les activitats del SAFOR, «alguns per atapeïment d'estudis prefereixen no participar en el nostre projecte, uns altres tenen una certa por d'acostar-se al servei per por del que diran els companys i, perquè no dir-ho, una

TORTOSA

Càritas obra un nou casal per a drogodependents

TORTOSA.—Càritas ha inaugurat un casal per a persones amb drogodependències a Tortosa. És l'obra que els bisbes catalans anomenen «Solidaritat», que ja funciona a altres indrets del país, i que és una adaptació del «Projecte Home», fundat a Itàlia. Ja s'han designat dos monitors, i ara els dirigents volen trobar un local adient, ja que l'alberg de transeünts no té prou espai. Fins ara els joves amb problemes anaven a Tarragona o a un centre privat si bé tenien el suport de la Generalitat.

J. Blanc i Bahima

XXI aniversari del trasllat del cos de Mn. Pere Tarrés

BARCELONA.—Com cada any, el 6 de novembre passat, es va celebrar una eucaristia a l'església parroquial de Sant Vicenç de Sarrià presidida per Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona, per commemorar el trasllat del cos de Mn. Pere Tarrés i per pregar per la beatificació d'aquest gran metge i sacerdot. Els seminaristes van organitzar l'acte en record del Dr. Tarrés, que va ser confessor del Seminari de Barcelona, des de 1949 fins a la seva mort. (C.C.)

Eucaristia en record de l'abbé Caffarel

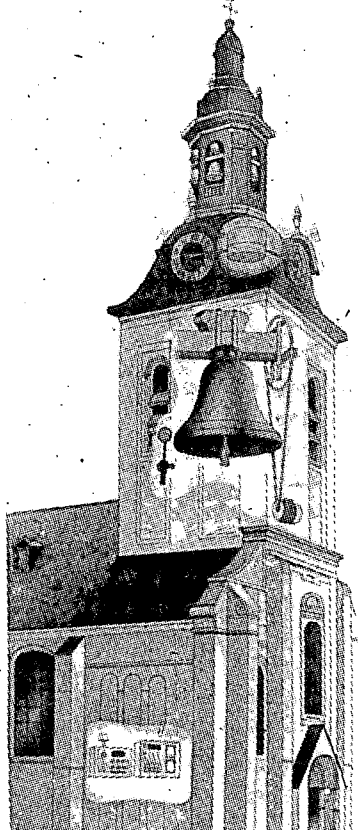
BARCELONA.—El cardenal Ricard Maria Carles va presidir una celebració eucarística en memòria de l'abbé Henri Caffarel, fundador dels Equips de la Mare de Déu, el 3 de novembre passat a la catedral de Barcelona. La celebració va ser concelebrada per una quinzena de consiliaris dels Equips, entre els que destaquen el consiliari internacional, P. Cristobal Sàrrias, i el de Catalunya i Menorca, P. Josep Massàna.

En l'homilia, el cardenal va lloar la figura de l'abbé Caffarel, mort als 93 anys, per la gran tasca que va fer en favor dels matrimonis cristians. També va fer referència a les vídues i vidus que aporten esperança al moviment. (C.C.)

ERMEC

Alcalde de Móstoles, 42, baixos (Metro Alfons X)
08025 BARCELONA Tel.: (93) 450.16.00
Fax : (93) 433.08.85

CAMPAPACCARD

RELOTGERIA
Esferes de rellotge de tot tipus i estils (nº romans, àrabs, pals, esquelet)

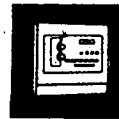
TOCS HORARIS
Electromartells universals per campanes de 40 a 5000Kgr. Muntatge interior o exterior.

VOLTEIG I BALANCEIG
Motors de balanceig volteig amb control electrònic.

EQUIPS DE CONTROL
radiosincronització, amb programació setmanal, mensual, periòdica, anyal. Sempre es pot modificar per part del client.

TOCS MANUALS
Mitjançant l'equip de control o sistema tradicional.

JOUS amb fusta de roure o iroko tractada. Diferents formes segons tradició. Models metàl·lics a definir. Batalls amb ferro dolç.

CAMPANES de qualitat carilló amb nota musical garantitzada. Més de tres mil imatges a escollir.

Restauració i modernització de campanars i rellotges, sempre respectant els tocs manuals i tradicionals de la Vila.

La identitat de l'educador, eix de les trobades

Barcelona

El Moviment Cristià de Mestres i Professors revisa el paper de l'educador cristià

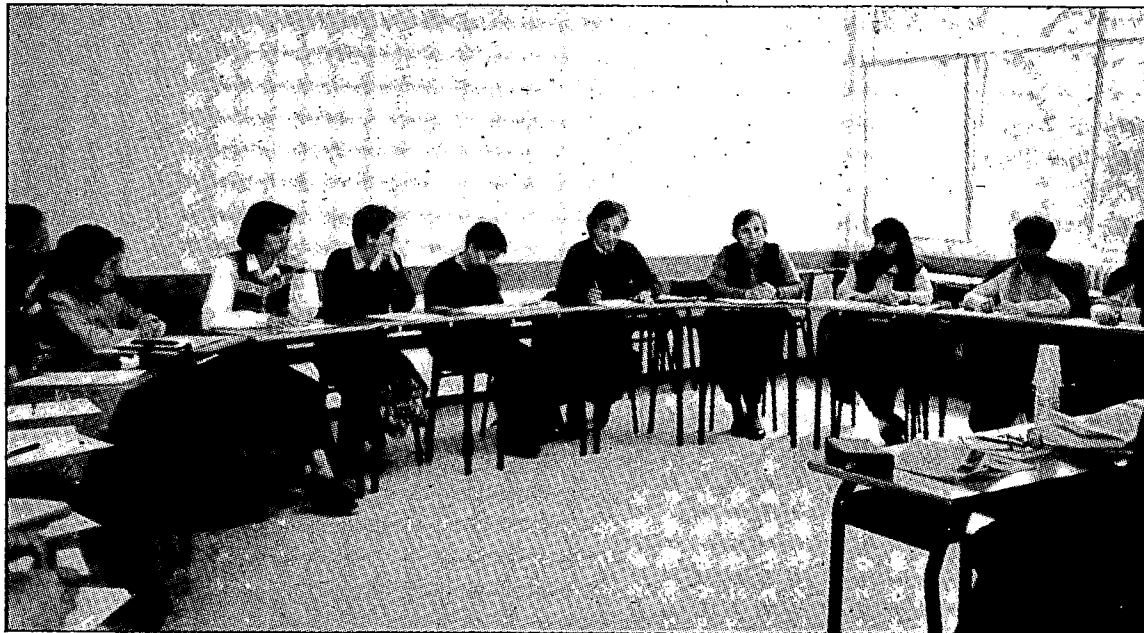
BARCELONA.— El moviment eclesial Moviment Cristià de Mestres i Professors ha iniciat el curs al voltant de l'eix d'identitat de l'educador cristià. Les dues trobades de tardor es dediquen a aquesta temàtica: la primera es va celebrar el 7 d'octubre i va anar a càrrec de Francesc Torralba i la propera tindrà lloc el 23 de novembre que serà impartida per Miquel Meler i incidirà en la dimensió cristiana de l'educador. Aquest moviment d'ensenyants és d'abast diocesà. Un dels objectius d'aquest curs és engrescar més persones i oferir un espai de trobada i reflexió als educadors cristians.

Miriam Díez i Bosch

Els educadors cristians reunits en el Moviment Cristià de Mestres i Professors constaten les dificultats «de respondre al perfil de bon educador que se'ns demana», però malgrat tot es manifesten «il·lusionats per dur a terme la nostra vocació d'educadors». El lema d'enguany es resumeix en la frase «Qui som com a educadors i cristians». En la primera trobada del curs, Francesc Torralba professor de la Universitat Ramon Llull, va fer una dissertació sobre el perfil humà de l'educador, en què va repassar els consells educatius de diferents autors com ara Lluís Vives, Baldiri Reixach o Jaume Balmes.

L'educació com a art

Francesc Torralba va glossar

Les trobades volen ser un espai de reflexió per als educadors cristians.

l'ensenyament del filòsof i pedagog valencià Lluís Vives recordant que aquest reivindicava el caràcter artístic de l'educació que «edifica i escolpeix». Torralba va dir que Vives demanava que «l'educador sigui una persona cultivada i amb memòria». Lluís Vives va definir com a bon educador «aquell que edifica en el sentit ampli del terme». Francesc Torralba va citar també Baldiri Reixach, que presentava com a virtut paradigmàtica «el desig d'educar bé», i que postulava que el mestre ha de tenir «autoritat sobre els deixebles ja des del primer dia perquè si no ho fa així després li serà molt difícil adquirir-la».

L'últim autor que va il·lustrar la xerrada de Torralba va ser Jaume Balmes, sacerdot i filòsof vigatà que creia que «un bon educador ha de conciliar la claredat amb la profunditat, ha de conduir l'alumne per un camí planer, despertar les seves capacitats i inspirar-li un

viu entusiasme per a l'estudi». Torralba va insistir en la importància de comunicar el desig d'aprendre. Els assistents a la tro-

bada van coincidir en afirmar que el panorama demana «un llistó molt alt que pot fer por».

D'altra banda, en la homilia de

l'eucaristia inaugural del curs, el nou consiliari d'aquest moviment, Miquel Meler, va exposar que «com a educadors cristians intentem comunicar i transmetre als altres l'amor de Déu. Hem de dir a la gent que Déu ens estima i que nosaltres també els estimem».

En l'assemblea del moviment posterior a l'eucaristia, es va exposar el programa del curs que gira entorn de tres eixos fonamentals: identitat, medi i missió. La propera trobada, el 23 de novembre, tancarà el primer cicle dedicat a la identitat del mestre en tant que educador i cristià.

Tarragona

S'atura el projecte de restauració de l'església de Sant Salvador

EL VENDRELL.— L'elevat cost que comporta la realització del projecte de restauració de l'església parroquial del Vendrell, ha fet que aquest quedi momentàniament aparcad, alhora que es desconeix si es podrà dur a terme.

Un estudi realitzat per tècnics de la Universitat Autònoma de Barcelona va posar de manifest la necessitat de procedir a la restauració de la façana del temple de Sant Salvador, malgrat la pedra per l'acció del temps, l'aparició de fongs a causa de la humitat, i la proliferació de coloms que amb els seus excrements han agreujat el procés de degradació de la pedra, considerablement erosionada.

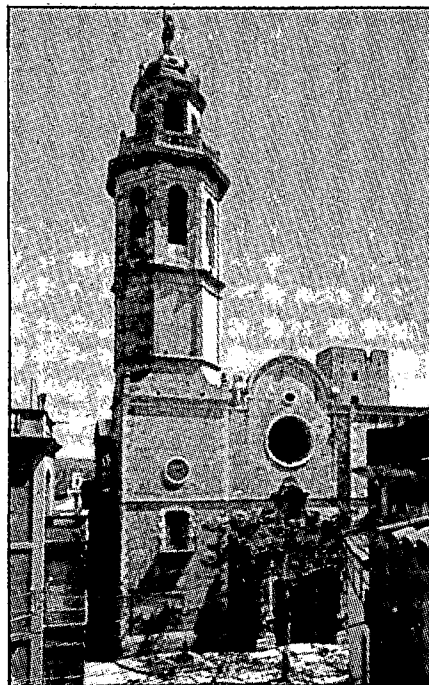
Les esmentades obres havien d'anar a càrrec de la Junta d'Obres creada per aquest fi, en el si de la qual aparentment també existien discrepàncies sobre quines són les prioritats d'aquesta restauració. Els diners per fer front a les despeses s'havien d'aconseguir mitjançant les col·lectes populars i aportacions voluntàries dels feligresos, tal com es va fer amb

les obres de restauració de la teulada, en què es van recollir 30 milions de pessetes.

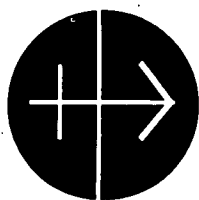
Per la seva banda, l'Ajuntament del Vendrell ha escomès treballs de consolidació de la torre del campanar, ja que presentava risc de desprendiments. Al mateix temps s'ha substituït l'eix sobre el qual girava la campana, molt deteriorat, que impedia el seu volteig.

Un altre dels motius que dificulta la restauració de l'església del Vendrell és el fet que catedrals de l'Estat espanyol, com la de Burgos o Santiago absorbiran les subvencions que fins al 1999 té previst destinar la Unió Europea, d'acord amb el Ministeri de Cultura, la Conferència Episcopal espanyola i les mateixes comunitats autònomes.

-Joan Boronat

L'església del Vendrell de moment no es restaurarà.

Ajuda a l'Església Necessitada

D'acord amb el Grup de Pasqua els convida tots els dimecres de l'any a les 19.15 a la pregària del rés ecumènic del Sant Rosari, a la parròquia Major de Santa Anna, Rivadeneyra, 3 de Barcelona.

Els esperem.

Serà un lloc de gran atractiu turístic

Vic

El monestir de Casserres estarà restaurat l'any vinent

CASSERRES.— El monestir de Casserres, un edifici romànic del segle XI de gran importància artística i arquitectònica, estarà a punt el 1997 per ser obert al públic. La restauració, des d'un punt de vista d'estructura, pràcticament ja està enllestida, segons ha afirmat l'autor del projecte, l'arquitecte Joan-Albert Adell. El 25 d'octubre passat les autoritats comarcals van comprovar el bon estat de les obres amb motiu d'assistir a l'acte simbòlic de posar la primera pedra a l'edifici de serveis, un lloc necessari perquè el monestir esdevingui un reclam turístic.

C.C.

El sentit de la restauració de Casserres segons l'arquitecte Adell és «convertir el monestir en un museu de si mateix», ja que és un dels pocs que es conserva sencer, o sigui que manté la distribució original de l'orde de Sant Benet, sense que afegits posteriors l'hagin desvirtuat.

Pel que fa a les obres d'estructura, s'ha restaurat la coberta de la nau de l'església que estava esquerda de resultes del terratrèmol del segle XIV. S'ha decidit col·locar uns tirants de ferro sense que hagi calgut obrir la paret. Els paviments ja estan instal·lats, i han estat fets com els havien fet antigament, amb ceràmica i formigó, i el de l'església, a més a més, respecta el pendent original. També s'han

restaurat i han sortit a la llum les pintures romàniques i barroques que apareixen a diversos murs. Les pintures romàniques estan configurades per sanefes de rombes vermells i murals. En temps medievals, el monestir devia estar pintat com molts altres d'aquesta època, és a partir de finals del segle XIX i principis del segle XX quan es té la imatge d'un romànic auster sense color.

Un dels punts delicats de la restauració ha estat el claustre. S'ha decidit col·locar una coberta de teula i fusta laminada de pi tractada perquè esdevingui indestructible. Dues galeries del claustre es reconstruiran i es deixaran tal com eren originàriament. Pel que fa als capitells, es faran còpi-

es dels sis que hi ha al Museu de Vic, davant la negativa del museu i del bisbat de traslladar els originals a Casserra. També es vol refer la portada d'entrada perquè del que ha quedat de l'espoliació que va patir el monestir en els darrers anys van aparèixer les dovelles.

L'edifici de serveis, que costarà quaranta-sis milions de pessetes, serà de totxo amb elements de pedra i tancarà les obertures amb persianes de color verd. Hi haurà un vestíbul d'acollida, una sala d'actes múltiple, un lloc de venda de records i un bar. S'accedirà al monestir per un camí que té molt bona vista que potencia encara més el valor paisatgístic que té el monestir conjuntament amb l'arquitectònic.

Les obres del monestir avancen a bon ritme

BARCELONA

Festa patronal del Amics dels Goigs

BARCELONA.— Els Amics dels Goigs van celebrar el 6 d'octubre passat la seva festa patronal que enguany va coincidir amb el 50è aniversari de la proclamació del patronatge de l'arcàngel sant Gabriel sobre l'entitat.

Els actes van començar a la basílica parroquial de Santa Maria del Pi, amb una missa celebrada pel canonge Josep M. Martí Bonet, cantada per la capella de música del Pi que també va interpretar els goigs de sant Gabriel, i més tard es va repartir el tradicional pa beneït. Tot seguit es va celebrar una recepció als

locals de l'entitat, on es va inaugurar una exposició dels goigs escrits pel poeta Francesc Mas i Abril.

Com cada any, es va fer una edició dels goigs dedicats al sant patró: Ramon Millet ha il·lustrat l'estampació, la nota històrica és d'Ignasi Moreta, amb lletra de Josep Massons i música de Francesc de P. Baldelló.

El president dels Amics dels Goigs, Joan-Antoni Espinàs, va convidar els assistents a participar en els actes que tindran lloc l'any vinent amb motiu del 75è aniversari de la fundació de l'associació. (C.C.)

T. Serra Roca

AL SERVEI DE L'ESGLÉSIA

CASA CENTENÀRIA

IMATGES - ÀNGELS - RETAULES - NAIXEMENTS - MARCS - LÀMINES - QUADRES A L'OLI - FABRICACIÓ - RESTAURACIÓ - IMPORT - EXPORT ENBALEM I ENVIEM A LA DESTINACIÓ QUE ENS INDIQUIN (NACIONAL I EXTRANJER)

Romandrà obert els dies 6-8-15 i 22 de desembre de 11 a 2 i de 5 a 8

Si veniu amb aquest anunci, us atendrem de manera especial

Canuda, 33 - 08002 Barcelona
Tel. 3014496 Fax. 3179134

Perpinyà

Entrevista amb el germà Efraïm, fundador de la Comunitat de Les Benaurances

«Ens interessen totes les tradicions de l'Església i en especial les més antigues»

SANT MARTÍ DEL CANIGÓ.— Davant d'una societat molt més secularitzada que la catalana, l'Església de França ha reaccionat els últims vint-i-cinc anys amb un rosari de «noves comunitats», sorgides més aviat de l'espontaneïtat de l'Esperit Sant que de programacions raonades. Entre totes elles, Les Benaurances és una de les més consolidades. Va ser fundada pel diaca permanent Efraïm

Croissant, la seva esposa i un altre matrimoni el 1974. A partir d'una vida contemplativa —que beu directament de les fonts carmelitanes— ha desbordat en apostolats tan diferents com l'animació de la ràdio diocesana de Nîmes, l'acollida de minusvàlids a Alemanya, o la cura d'un seminari a Costa d'Ivori. Actualment té una seixentena de cases, la meitat a fora de França.

Des del 1988, el bisbat de Perpinyà li va confiar la recuperació del monestir de Sant Martí del Canigó, i des d'aquest curs també ha de vetllar per la «resurrecció» de la parròquia de Vernet-les-Bains, als peus de l'abadia. El diaca Efraïm ha visitat l'abadia per confirmar l'actual moment que viu la casa com actiu centre d'espiritualitat i acollida pels dos costats dels Pirineus.

Guillem Farré

—Tot i que la Comunitat de les Benaurances va néixer protestant, va esdevenir catòlica els primers anys després del Concili Vaticà II. En què s'ha notat aquest fet?

—L'esperit del Concili és una «nova Pentecosta» sobre tota l'Església, amb una part molt important donada al poble cristià, és a dir, on la santedat no és només una crida pels consagrats i el clergat, sinó també per a les famílies i tot el poble cristià.

—I precisament en Les Benaurances hi ha tots els estats de vida. Què fan les famílies en una comunitat-contemplativa?

—Les famílies estan cridades a viure més en la pregària, i és en elles on primer s'han d'encarnar tots els valors del cristianisme. La renovació de vocacions, la renovació de l'Església ha de partir de la cèl·lula de base que és la família. Aquí ha de néixer la civilització de l'amor.

—A vegades es veuen les noves comu-

Efraïm Croissant, un dels fundadors de Les Benaurances, ha visitat la comunitat de Sant Martí del Canigó

nitats com a «rivals» de moviments més antics i fins i tot de les pastorals diocesanes. Com s'integra aquesta comunitat en el que ja funciona en l'Església?

—No penso que hi pugui haver rivalitat entre realitats suscidades per l'Esperit Sant.

L'Esperit suscita coses molt diferents que completen la riquesa de la vida eclesial, i que s'han d'aportar mútuament, més aviat que oposar-s'hi. Crec que l'Esperit Sant reaviva infinitament les formes de vida i de participació a la vida divina. Ho ha inventat tot al llarg de la història sense renegar del passat, i tampoc penso que aquestes «formes noves» ho facin.

—Un aspecte que ben aviat crida l'atenció en Les Benaurances és el gust per les litúrgies orientals i la tradició jueva. A què respon aquesta obertura?

—Arribem a un període de la història de l'Església on, justament després del Vaticà II, podem dir que hi ha moltes coses dels textos conciliaris que no s'han aplicat encara —tot i que són meravellosos, i a nosaltres ens han inspirat molt— els meditem, i formen part de les nostres constitucions. De la mateixa manera, es pot dir clarament que la reforma litúrgica encara no ha tingut lloc. Simplement hi ha hagut un moviment de simplificació, però que no ha abocat en una litúrgia que sigui realment expressió d'una comunitat viva.

Aleshores, després d'una crisi que podríem anomenar iconoclasta, els cristians s'han

dirigit cap a les icones i cap a litúrgies amb un contingut nutritiu per a la fe i per als sentits, els quals no s'han de negligir de l'expressió litúrgica ben entesa: És a dir, l'Església es torna amb nostàlgia i agraïment cap a Jerusalem, que és la mare de les Esglésies, en un moviment confirmat per Joan Pau II en la seva encíclica *Orientali Lumen*.

—De totes maneres, aquesta reorientació correspon a un moviment de mundialització en tots els àmbits, no només en el religiós.

—És cert que vivim una evolució important en aquest sentit a través dels diversos mitjans d'informació. Hi ha un gran compartir de riqueses que no crec que pugui constituir un secretisme. Però penso que no es pot fer res de nou si no es basa totalment en la tradició —l'Esperit Sant actua així!. I és per això que ens interessen

totes les tradicions de l'Església, i especialment les tradicions més antigues.

—Per tant, la Comunitat de Les Benaurances té un fons de recerca ecumènica.

BARCELONA

Congrés de directors de col·legis europeus dels jesuïtes

BARCELONA.—El Congrés de Directors de Col·legis de la Companyia de Jesús a tot Europa, celebrat del 10 al 12 d'octubre al Casal Borja de Sant Cugat del Vallès, es va centrar en l'aportació educativa que ofereixen aquests col·legis per al procés de construcció del nostre continent. Les ponències van tractar de la missió de les escoles a l'Europa d'avui —encara que també hi van participar representants de les obres dels jesuïtes a Egipte, el Líban i a l'Índia— i dels reptes de l'educació d'inspiració cristiana i ignasiana.

El cardenal Ricard M. Carles, que va presidir l'acte d'obertura del Congrés, va convidar els participants a ser continuadors de la missió educativa de la Companyia de Jesús. «Seria molt difícil trobar entre nosaltres cap plataforma que pugui contribuir tant com l'escola en l'ajut a la joventut. Per tant, hem de treballar el camp de l'educació amb creativitat i generositat de cara al futur», va afirmar Ricard M. Carles. (C.C.)

La unitat total de l'Església és una realitat que s'acosta

—Efectivament, crec que l'ecumenisme és possible si ens inspirem en les tradicions més antigues, com per exemple, la siríaca.

—I el judaisme, també és una qüestió ecumènica?

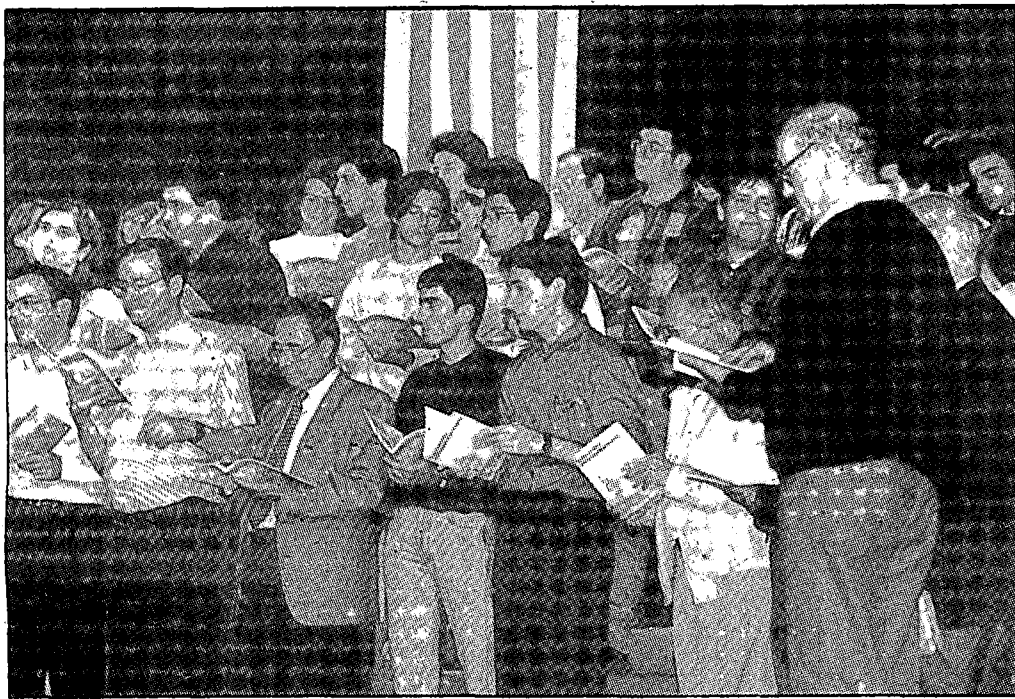
—Sí, la Comunitat ha rebut una crida a tornar-se cap al poble jueu en aquesta visió de Sant Pau que «un dia hi haurà un sol poble». És doncs una part integrant d'un ecumenisme d'ordre escatològic. Això em sembla molt important. Penso que la unitat total de l'Església és una realitat que s'acosta, i que des d'ara hem d'anticipar de manera profètica.

Tarragona

XV Trobada d'Animadors del Cant per a la Litúrgia

«El cant litúrgic ajuda a una participació digna en el culte»

CALAFELL.— Amb el lema «Els infants més petits ja canten la majestat de Déu» (Salm 8,3), va començar el 5 d'octubre passat a la parròquia de la Santa Creu de Calafell, la XV Trobada General d'Animadors del Cant per a la Litúrgia, moviment promogut per l'Abadia de Montserrat i dirigit pel benedictí Gregori Estrada.

En la Trobada es va constatar que ha augmentat la participació dels laics en l'animació del cant litúrgic

Lluís M. Moncunill

A primera hora de la tarda, Mn. Isidre Torremadé, rector de la parròquia, va dir unes paraules d'acollida als participants a l'Auditori Municipal. Allà els animadors del cant, vinguts de tot Catalunya i del País Valencià, van assajar l'acurat repertori seleccionat per a les dues jornades.

Per altra banda, Mercè Cano, biòloga i professora de música d'educació secundària, i Cori Casanova, metgessa i professora a la Universitat Ramon Llull, van examinar, en una taula rodona, les perspectives de passat i de futur de la tasca duta a terme pels animadors. Es va constatar que creix més la participació i la responsabilització dels laics en l'animació del cant litúrgic.

Més tard, el poble de Calafell i els assistents a la trobada, es van unir a la parròquia de la Santa Creu pel

cant de Vespres. El mestre de capella de la catedral de Tarragona, Mn. Miquel Barberà, va presidir l'acte litúrgic, junt amb el P. Estrada i Mn. Torremadé, que va comentar els textos de les lectures.

Un altre moment compartit va ser la cantada a l'Auditori Municipal a les 10 de la nit. La primera part de la interpretació musical va anar a càrrec de les corals de la parròquia; la coral infantil Llebeig i el Cor Juvenil, amb obres d'Odiló M. Planàs, de J. S. Bach i amb música del s. XVI. La segona part va comptar exclusivament amb l'actuació de tots els animadors assistents, amb música de J. S. Bach i del P. Irineu Segarra.

L'activitat matinal del diumenge 6 d'octubre va començar al castell de Calafell. Era el lloc més adient per al cant de Laudes. La mar llunyana, la plana entre la platja i la collada, la llum discreta d'un matí fresc i

lleugerament entelat servien d'espontània invitació al càntic de Daniel que, amb els Goigs de la Mare de Déu de la Cova, va ressonar exultant a la capella romànica. La visita al castell es va acabar amb un recorregut a càrrec de l'arqueòleg Josep Pou que més tard va fer el mateix a la ciutadella ibèrica.

A les onze, poble i animadors es van retrobar a la celebració eucarística. Mossèn Isidre va dir a l'homilia que l'Església és el camí que mena a la «vinya» de les delícies de Déu; que cal assumir la paraula del Concili de la Tarraconense quan ens convida a una participació digna i acurada en el culte mitjançant una esmerada execució del cant litúrgic. Després es va estrenar els «Goigs a lloança i exaltació de la Santa Creu, titular de l'Església Parroquial de Calafell», una peça de gran valor literari i musical, el text de la qual és de Mn. Josep Martí Aixalà, i la música del P. Gregori Estrada.

La interpretació del salm 95, cantat a quatre veus mixtes, segons la partitura del P. Irineu Segarra, a la parròquia de Sant Pere Apòstol de la Platja, va servir de cloenda de la XV trobada d'Animadors del Cant per a la Litúrgia.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Europa ¿sota un cel obert o sota un cel tancat?

Nit de Nadal. La catedral plena de gom a gom. El cardenal va cap a l'altar. Pel fet de ser precisament la nit de Nadal, tots els assistents ploren. Si us dic que parlo de la catedral de Sarajevo, podreu comprendre per què, una nit de tanta alegria a tot arreu, hi havia tantes llàgrimes en aquell lloc sagrat.

«Tot i que estava profundament commogut i trist, em va semblar que no podia plorar. Que com a pastor havia de donar esperança al poble en aquella nit tan tràgica.» Així m'ho deia el cardenal Puljic en una de les llargues converses que hi vaig tenir els dos dies que es va estar convidat a casa meua.

Les llàgrimes eren inevitables aquell segon Nadal en guerra, quan molts havien perdut éssers estimats, i n'hi havia de mutilats en algun membre, marcats tots pel trauma enorme dels bombardeigs... i per la fam! Tanta fam, que algun noi de la coral —així m'ho explicava— es va desmaiar durant la missa del gall de pura fam. I molts havien de tornar després a casa seva, gelada com estava, per manca de tota mena de combustible.

Rememoro l'estada del bon amic Puljic, perquè la tragèdia del seu poble forma part de la pluralitat de situacions que vam contemplar, a la darrerria d'octubre, els 80 bisbes que érem al Simposi de Bisbes Europeus, a Roma, per tal d'aportar la nostra experiència sobre «La religió, fet privat i realitat pública».

Aquesta casa comuna d'Europa és habitada per persones que es troben en condicions ben diverses d'economia, de llibertat, de nivells de fe; però que coincideixen en moltes altres coses. Una d'aquestes era la imatge del «cel tancat», recurrent en el text base, en les exposicions, en els grups de treball. Ens referíem —com va resumir molt bé el cardenal Vlk, de Praga, al discurs final—, al fet que, a Europa, la vida, per a molts, acaba amb la mort; que l'home està perdent la seva profunditat i la seva grandesa, perquè no viu acarat a Déu; perquè l'Església en la seva pròpia vida té el perill d'oblidar Déu en certs aspectes, i de caure presonera d'una mena de «secularització interna».

Però l'Església és sobretot el lloc de viure davant Déu, de viure damunt la terra sota el «cel obert». Els homes hi contemplen Déu, però amb els peus ben aferrats a la terra.

Vam constatar a Europa un nou tipus de «fam religiosa», que no sempre s'expressa amb un vocabulari religiós. Els homes es fabriquen sovint un déu segons les seves idees i els seus desigs, que no és pas el veritable Déu d'Abraham ni el de Jesús.

També es va dir que una Església que té màrtirs és una Església plena de vitalitat. I n'hi ha hagut molts al nostre temps, i encara n'hi ha. Vaig parlar diverses vegades amb un arquebisbe rialler, de 78 anys, amb hàbit de franciscà, de la diòcesi de Pult, a Albània. El seu somriure franciscà amagava setze anys de treballs forçats en una mina. Em va semblar un màrtir vivent.

El cardenal Puljic, en preguntar-li com havia pogut fer front a tants sofriments durant tres anys, em va contestar, sense cap dubte, que amb fe, amb coratge, amb orgull o dignitat i amb bon humor(!). I em pregunto si aquestes actituds no són també les que ens calen també als catòlics de l'Europa occidental.

La canasta de l'arquebisbe Torrella

TARRAGONA.— Monsenyor Torrella en la inauguració de les obres de remodelació del col·legi Sant Pau, va aprofitar per practicar una mica el bàsquet fent uns quants tirs de canasta. L'arquebisbe, finalment, va aconseguir encistellar des de la línia de personal un tir lliure al tercer intent. (C.C.)

L'Administració facilita, a l'abast de tothom,
una informació sobre:

- normes, competències, tràmits, permisos,
preus, reclamacions
- subvencions, beques, ajuts, préstecs
- concursos, premis, cursos, activitats diverses
- organigrama (titulars, organismes, funcions,
adreces, telèfons, fax...)

315 (13 13
Telèfon obert

i sobre qualsevol altra qüestió que sigui
competència de la Generalitat de Catalunya

Horari: de 9 a 19 h de dilluns a divendres

E.mail: sdginfo@correu.gencat.es

Internet: <http://www.gencat.es>

Teletext: Teleservei de TV3

Videotex: (nivell 031) *CATALUNYA#

**Generalitat
de Catalunya**

Avisos i comunicats

BARCELONA

FUNDACIÓ MISSATGE HUMÀ I CRISTIA

Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **CCU DE Cerdanyola.**— Dia 22 de novembre, a les 20.00, conferència *Infants, sexe... cap a on anem?*, a càrrec de la Dra. Carme Panchón decana de la Facultat de Pedagogia de la UB. Lloc: Av. Espanya, 21, 1.

• **FUNDACIÓ FOLCH I TORRES.**— Dissabte, 23 de novembre, a les 18.00, al Castell de Plegamans, taula rodona sobre la personalitat de Lluís Folch i Torres. Intervindran: el Dr. Lluís Folch i Camarasa, educador i psiquiatra infantil; el Dr. Lluís Folch i Soler, educador i psicòleg; Aranzazu Coca, autora de la tesi «L'ànima dels infants». A continuació inauguració de l'exposició sobre la vida i obra de Lluís Folch i Torres.

• **DELEGACIÓ EPISCOPAL DE RELIGIOSOS DE BARCELONA.**— El diumenge, dia 24 de novembre, festivitat de Crist Rei, el Sr. Cardenal-Arquebisbe dirigirà un recés per a religioses a la Casa d'Exercicis de Sarrià, c/ Carasco i Formiguera, 32, de Barcelona.

• **FAMÍLIA ESPIRITANA.**— Dia 25 de novembre, a les 20.00, a l'església de les Germanes Missioneres del Santíssim Sagrament, passatge dels Camps Elisis, 8, Barcelona, Missa de trentè dia, en sufragi de Mercedes Dotres, gran col·laboradora en la Família Espi-

ritana. Són convidats tots els amics i simpatitzants. Com cada any, la Família Espiritana posa a la venda participacions de la loteria de Nadal. Són els mateixos números dels anys anteriors, (18.176 i 36.159), junts en la mateixa participació, de 300 pessetes cada una. Aquesta campanya anyal és per ajudar els nostres aspirants a missioners, amb dificultats per subvenir les despeses de la seva formació. Per a l'adquisició de participacions, dirigir-se a: Família Espiritana, c/ Mallorca, 317, pral - 08037 Barcelona, tel. 458 06 73.

• **JUSTÍCIA I PAU.**— *XIII Jornades sobre el Quart Món.* Sobre el tema «Està en fallida l'Estat del Benestar». Dies 29 i 30 de novembre, a la Casa Elizalde (carrer València 302, de Barcelona). Per a informació, tel. 317 61 77.

• **HOMES DEL SAGRAT COR.**— Dia 5 de desembre a l'església de la Bonanova (parròquia dels Sants Gervasi i Protasi), *Hora Santa* per a sacerdots, homes i joves. A les 22.00. Trobada a les 21.15 i a les 23.00, celebració de l'Eucaristia. L'endemà, dia 6, primer divendres, per a religioses, dones i noies. A les 11.00, *Hora Santa*, i a les 12.00, Missa.

• **ARXIPRESTAT DE PROVENÇALS.**— *Hora Santa mensual.* Dijous, 5 de desembre, a la Bonanova, sortint de la parròquia de Sant Joan d'Àvila (Rambla Prim 252 - 08020 Barcelona), a les 21.00 per tornar a les 23.30. L'endemà, dia 6, primer divendres, a la parròquia a les 11.00 per a religioses, dones i noies, i a les 12.00, celebració de l'Eucaristia.

• **INSTITUT DE TEOLOGIA I HUMANISME.**— Dia 12 de desembre, Curs de Teologia: *Exhortació Tertio Millenio adveniente*, de 20.00 a 21.00. Dia 13 de desembre, de 19.00 a 20.00, formació permanent per a religiosos/es:

La vida consagrada com a existència «transfigurada», a càrrec del P. Emilio Barcelón, o.p. Per a més informació, Institut de Teologia i Humanisme, c/ Bailèn, 10, tel. 246 33 00.

• **GRUP DE VÍDUES I VIDUS DEL'ESPERANÇA.**— *Recés de preparació del Nadal.* Tindrà lloc a la parròquia de Santa Anna, el dia 13 de desembre a les 17.00. Serà dirigit pel P. Cebrià Pifarré, monjo de Montserrat. Per a més informació, tel. 666 11 30.

• **TROBADES DE REFLEXIÓ PER A JOVES A MONTSERRAT.**— Tema: *L'experiència de fracàs i de cansament.* Els dies 14 i 15 de desembre per a joves de 25 a 31 anys. Les jornades comencen el dissabte a les 11.30 i acaben el diumenge cap a les 15.30. El dissabte al vespre hi haurà una vetlla de pregària en la qual hi haurà la possibilitat d'un intercanvi personal amb algun monjo i/o celebrar el sagrament de la reconciliació. Cal portar el menjar per als dos dies, sac de dormir i el Nou Testament. Places limitades. Per a inscripcions telefoneu personalment al Monestir de Montserrat, tel. (93) 835 02 51, de 9.30 a 10.30, de 12.00 a 13.15, de 16.00 a 18.00, i de 19.30 a 22.00. Demaneu pels monjos Josep-Enric Parellada o Joaquim Coll.

• **CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA.**— Cada dilluns, de

CATALUNYA
CRISTIANAUNA REALITAT QUE
NO TROBARÀS ALS
DIARIS

19.00 a 21.00, i a les aules de la catedral de Barcelona, tenen lloc les sessions destinades als animadors de cant litúrgic a les nostres esglésies (direcció de cant, repertori, etc.). Les classes duraran fins al 19 de maig 1997. Per a informació i matrícula: Centre de Pastoral Litúrgica, Rivadeneyra, 6, 7a, tel. 302 22 35, matins, Barcelona.

LLEIDA

• **ESCOLA DE L'ESPLAI.**— Dies 16 i 17 de novembre, *Jornada de Monogràfics - D'educació en el lleure.* Per a informació i inscripció: Av. Blondel, 11, 3a - 25002 Lleida, tel./fax 27 28 64.

TARRAGONA

• **ESCOLA DEL SILENCI.**— Per a consagrats, consagrades i seglars. Dies 5 (vespre), 6, 7 i 8 de desembre. Direcció: P. José F. Moratiel, O.P. - Tindrà lloc a la Casa d'Espiritualitat P. Palau, c/ Estanislau Figueres, 31-A. Tel (977) 22 17 21, Tarragona. Organitzada per la Delegació Diocesana per a la Vida Consagrada.

VIC

• **REIAL CONFRARIA DE LA PURÍSSIMA - Manresa.**— Divendres 29 de novembre, a les 19.00, a la capella de la Puríssima (Claustre de la Seu): Comença la tradicional novena a la Verge Maria, a càrrec de Mn. Joan Tuneu i Mir, rector. A les 20.00, missa vespertina. Dissabte, dia 7 (Vigília de la festivitat) a la Plana de l'Om, a les 19.00, a la plaça de l'Om, audició de sardanes per la Cobla La Principal de Berga. A les 19.00 novena, i a les 20.30, missa anticipada, a la Seu. Diumenge, dia 8, festivitat de la Immaculada, a les 10.00, sortida de la tradicional Passada de la Bandera de la Puríssima des de la basílica de la Seu fins a l'Hospital de Sant Andreu de Manresa. A les 17.00, Festival Musical dedicat als malalts crònics de l'hospital. A les 19.00, a la Col·legiata Basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa, Missa solemne presidida pel Vicari Episcopal de la Zona Nord. A continuació Tradicional Processó establerta pels consellers de la Ciutat l'any 1662. Dia 9 de desembre, a les 20.00, Missa en sufragi de l'insigne protector i confrare Magí Oller.

Curset d'aprofundiment litúrgic:

“PARTICIPAR I
FER PARTICIPAR
EN LA LITÚRGIA”Director del curs: P. Daniel Codina
(monjo benedictí)amb la col·laboració de: M. Teresa Garrigosa
(professora de cant)

Horaris:

Divendres 29: de 18 h. a 19.30 h. Tema i debat:
“Símbols, gestos i expressivitat en la Litúrgia”
20 h. Sopar

- de 21 h. a 22 h. Assaig de Cant Coral

Dissabte 30: de 9 h. a 13.30 h. Pràctica de
Cant (educació de la veu). Pràctica deDirecció-Estudi de repertori. Pràctica de lectu-
ra (hi haurà una pausa pel cafè)

14 h. Dinar

16 h. Cants, Resum i cloenda

Preus:

Tot el curset amb pensió completa: 6.500 ptes.

Tot el curset (amb el sopar de divendres i
el dinar de dissabte): 6.000 ptes.

Només les classes: 4.000 ptes.

Organitza: Escola d'Estudis Musicals
“Montserrat Calduch”C/ Cànovas del Castillo, 14. Tels. (93) 675 11 94
908 31 14 03

08190 Sant Cugat del Vallès

FUM VIII SIMPOSI INTERNACIONAL
La sort de la cultura a la societat tecnològica

Informàtica i comunicació: Simon Bensasson i Luís Archer.

Límits de la tecnologia: Joan Majó i Martí Boada.

Horitzons culturals i religiosos: Lluís Duch i José M. Mardones.

Taula rodona. Moderador: Ricard Lobo.

Dies: 2, 3, 4 i 5 de desembre de 1996.

Hora: 19.15 h a 21.45 h.

Lloc: Auditori del Centre Cultural de la Fundació «la Caixa». Pg. Sant Joan,
108 - Barcelona.Informació i inscripcions: Fundació Joan Maragall, c/ València, 244, 2n, tel.
488 08 88.

Continuem amb Zaire-Ruanda

Oriol Camps

Des del nostre anterior comentari sobre la tragèdia dels refugiats ruandesos només podem dir que va empitjorant, encara que a les Nacions Unides s'hagi produït una reacció a favor d'una intervenció militar d'interposició que a cada minut que passa es fa més necessària. No és hora, la cosa és ben clara, de discutir el com i la manera de dur-la a terme. Cal que es faci i res més. I com a exemple d'aquesta necessitat, el «permís» d'entrada a la ciutat de Goma d'un comboi amb productes humanitaris de tota mena que, quan ha estat dins la ciutat ha estat intervingut i retingut pels rebels tutsis, els mateixos que atorgaren el permís. Així no val la pena cap ajuda humanitària. És una llàstima que a Nova York no s'adonin de la urgència, perquè, potser, quan l'ajuda arribi, els milers de morts ja seran incomputables. A la Unió Europea, només dues nacions s'han compromès: França i l'Estat espanyol. Ara es diu que el Canadà ha acceptat comanar l'operació humanitària. Però cal que sigui sense dilacions. Estranyava una mica que els Estats Units no s'haguessin mostrat gaire decidits a col·laborar amb aquesta empresa humanitària. Potser a causa del fracàs de Somàlia. Però els poderosos també han de saber encaixar els fracassos perquè no són cap excepció. Tots hi són exposats, i potser amb una miqueta menys d'orgull els resultats podrien millorar-se... Però finalment Washington, prescindint d'oposicions interiors, ha decidit prendre part en l'operació, diuen amb 4.000 homes, el contingent més important de tots els que s'han ofert. Ara és qüestió d'esperar que tot es posi en marxa, i sembla que serà ràpidament. Cal que així sigui.

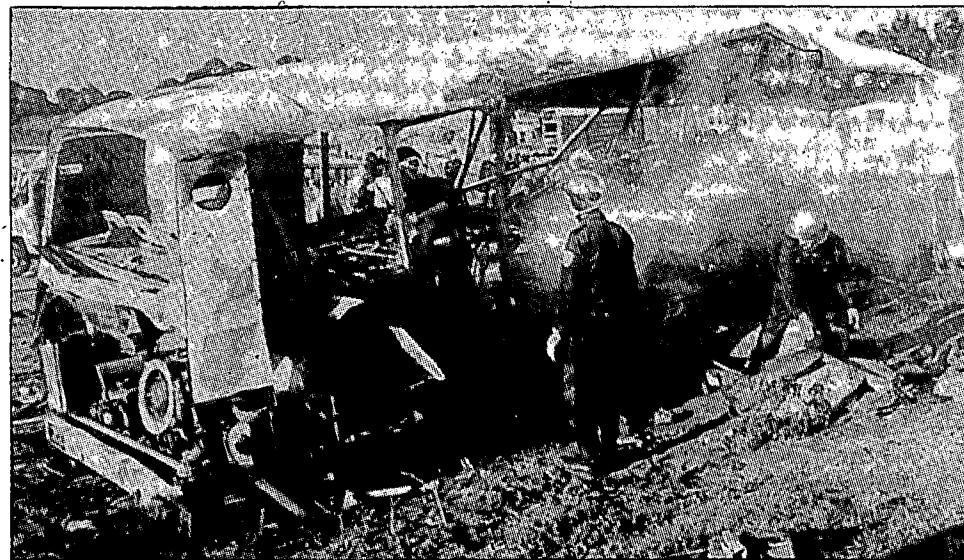
És lamentable, greument lamentable, que des que va acabar la tragèdia de Ruanda, el 1994, el tràfic d'armament destinat a tota mena de rebels, siguin tutsis o siguin hutus, no hagi cessat. I aquesta és la gran inhumanitat que ara reclama ajudes humanitàries. Perquè si als odis ancestrals entre les diver-

Una dona ruandesa, refugiada al Zaire, amb els seus fills i les pertences, espera torn per agafar l'autobús que els traslladarà a seu poble de Ruanda.

ses ètnies se'ls faciliten les eines per exterminar-se mútuament, es contribueix a que s'eternitzin i es faci impossible tota mena d'entesa.

Com a cristians, allò que diuen a Castella: *A Dios rogando i con el mazo dando*. Només podem ajudar amb tot l'amor aquesta pobra gent que es debat en la misèria, que no té altra culpa que pertànyer a un grup o ètnia enemistada amb l'altra, i amb gran manca de coneixements per poder superar les diferències i fer camí junts vers l'anhelada pau i prosperitat. El mateix amor i esperit de servei que sentiren tots els missioners de Crist que durant aquests conflictes han estat sacrificats. Potser perquè la seva actitud era contrària a que el poble es mantingués en la ignorància i la misèria, i treballaven perquè poguessin alliberar-se'n.

Dos policies contemplen les restes de l'autobús destruït per un cotxe bomba, en un barri d'Alger, que va causar deu víctimes mortals.

Mirador

Algèria

A Algèria tot és inseguretat malgrat els esforços del govern presidit per Liamín Zeruàl, que vol arribar a la pacificació i a la normalitat, una normalitat que el país no ha assolit mai totalment des de la independència. Els extremistes islàmics segueixen pretenent imposar el seu règim i, com se sap, recorrent a la violència. No volen acceptar cap diàleg. I precisament ara, quan el govern ha convocat un referèndum constitucional, han refermat més la seva acció terrorista: un cotxe bomba llançat contra un autobús de transport públic ha causat deu morts. I aquest és un atemptat entre tants dels que amb menor quantitat de víctimes es produeixen diàriament.

Per altra banda, el govern dona constantment la impressió de debilitat, de la seva manca de base per governar. Per això va convocar el referèndum, per poder detectar fins on el suport popular li pot permetre la continuïtat, tenint en compte que el poble algerià es mostra cansat de tanta inseguretat, de no poder manifestar-se clarament, d'haver d'acceptar un govern dictatorial, sense base popular, i per altra banda, l'amenaça de la instauració d'un règim més dictatorial encara a imatge del que fa anys domina a l'Iran i del que s'ha iniciat a l'Afganistan. O, més a prop, a Líbia. Cal esperar, doncs, el resultat del referèndum, almenys per veure fins on arriba el poder de conyocatòria de l'actual govern algerià.

Els valors de la democràcia com a estil de govern

Miquel Àngel Codina

Durant dos dies es va celebrar a Santiago de Xile i Viña del Mar la VI Cimera Iberoamericana, sota el lema «Governabilitat per a una democràcia eficient i participativa», amb la presència dels caps d'Estat i de Govern dels vint-i-un països llatinoamericans participants, entre els quals s'hi trobaven, per part espanyola, el rei Joan Carles I i el president José María Aznar. El compromís per la democràcia, el pluralisme polític, els drets humans i les llibertats fonamentals; la lluita contra la corrupció i el narcotràfic; la promoció de la inversió estrangera i de la privatització; la consolidació de les reformes de caràcter estructural; l'anàlisi del incipient creixement econòmic i l'enfortiment del procés d'integració llatinoamericana dins d'un context de

regionalisme obert van ser alguns dels temes tractats.

El líder cubà Fidel Castro no va decebre les expectatives i es va convertir, com ja és habitual en aquest tipus de trobades, en el gran protagonista d'una cimera caracteritzada per les seves grans ambicions sociopolítiques i econòmiques però que molt sovint resten en l'oblit més injust i absolut. Un any més, molt soroll de boixets i poques puntes.

Tot i que les referències a Cuba van ser omnipresents en la majoria dels discursos dels líders polítics —es va exigir a totes les nacions sense excepció que respectin i fomentin les regles de la democràcia i la convivència—, el president cubà va estampar la seva firma en l'anomenada Declaració de Viña del Mar, malgrat que el seu règim està a anys llum dels principis que aquesta recull. Això no obstant, Castro va aconseguir per tercer any consecutiu que el document final

de la cimera inclogués una crítica al bloqueig imposat pels Estats Units a l'illa caribenya. També hi va haver una condemna unànime a la llei nord-americana Helms-Burton, que castiga les empreses estrangeres que inverteixin a Cuba. Per aquest motiu, en finalitzar les sessions de treball, el cap de la diplomàcia cubana, Roberto Robaina, va admetre que «marxem contents, però no satisfets». L'aïllament del màxim líder cubà es va fer tan palès durant aquells dies que alguns dels seus homòlegs, com l'uruguaià Julio María Sanguinetti, va afirmar que «Castro sembla una persona fora de lloc i de context que no accepta ni vol entendre que el comunisme ha fracassat». Per la seva banda, els líders iberoamericans van acollir favorablement la proposta d'Aznar de celebrar una reunió conjunta amb representants de la Unió Europea, per potenciar les relacions entre ambdós blocs.

Objectiu de la campanya «Manifest 2.000 per la pau i la desmilitarització»

Acostament de l'Església a la cultura de la pau

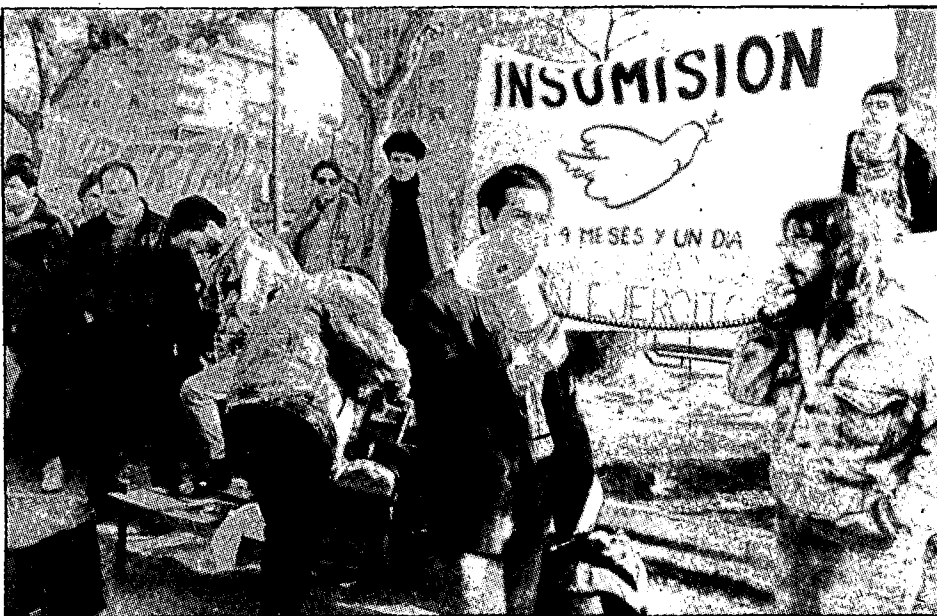
L'objectiu de la campanya «Manifest 2.000 per la pau i la desmilitarització», organitzada pel Col·lectiu Cristià per la Insubmissió de Justícia i Pau, és l'acostament de l'Església a la cultura de la pau. Tant pel que fa al replantejament de la col·laboració eclesial dins de les estructures militaristes, per exemple, la Vicaria General Castrense, com la presència de l'autoritat eclesiàstica en actes militars, per exemple, la jura de bandera.

C.C.

El Manifest ha nascut de la preocupació generada al Col·lectiu Cristià per la Insubmissió —avui, comissió d'objecció de consciència— de Justícia i Pau, en el transcurs de la primera jornada organitzada pel Col·lectiu l'abril passat. Amb més de quaranta persones d'arreu dels Països Catalans, es va arribar a l'acord de contrarestar la mala imatge que transmetia dels insubmisos i la insubmissió la *Nota sobre la insubmissió* de la Comissió Permanent de la Conferència Episcopal espanyola. A més, es busca el suport directe i explícit de l'Església amb els insubmisos. El Col·lectiu Cristià per la Insubmissió no entén com l'Església, que

pretén fer un acompanyament del marginat, del desvalgut, de la persona que és a la presó, mai no hagi fet un acostament als insubmisos, siguin creients o no creients.

Aquesta entitat vol aconseguir 2.000 signatures, com a mínim, i que aquestes estiguin disponibles pels volts de Sant Jordi. Les firmes s'estan recollint actualment a les quinze diòcesis dels Països Catalans. Hi ha tres coordinadors que executen aquesta tasca: Honori Pasqual, pel País Valencià; Xiscu Bellés, per Mallorca; i Jaume Llançó, per Catalunya. Els fulls per recollir les signatures són distribuïts bàsicament per diversos moviments d'Església, com Hora-3, la JOC/JOC-JOBAC, el MUEC, el CCU, o moviments molt relati-

El Col·lectiu Cristià per la Insubmissió no entén com l'Església mai no hagi fet un acostament als insubmisos, siguin creients o no creients

onats també amb l'Església, com els Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi. També seran recollides per diverses parròquies. Aquesta campanya té el suport de Joan Gomis i Arcadi Oliveres, president i vicepresident, respectivament, de Justícia i Pau.

Construir un món més just i humà

Tot seguit oferim als nostres lectors el *Manifest 2.000 per la pau i la desmilitarització*:

«Els 2.000 signataris d'aquest escrit, cristians i cristianes de les quinze diòcesis dels Països Catalans, manifestem que assumim la insubmissió com una opció evangèlica i com una força creadora d'una nova societat basada en els valors de la justícia i de la solidaritat.

«El compromís dels insubmisos per unes relacions entre les persones i els pobles fonamentades en una economia de la pau i de la cooperació, la denúncia de la producció i tràfic d'armes que sotmet els pobles pobres en la misèria i perpetua l'obsessió dels seus governants, i l'oposició als valors militaristes com l'exhibició de la força física, els menyspreu dels febles, el sexisme, la demonitza-

ció del que és distint, l'obediència cega i jeràrquica, etc., converteixen la insubmissió en un compromís ètic i profètic amb el qual ens identifiquem i li donem suport.

«La forma amb què el codi penal que ara entra en vigor castiga la insubmissió, menys cridanera però més eficaç i dissuasiva —una inhabilitació oficial de 8 a 14 anys, una multa econòmica i, fins i tot, penes de presó— es un nou atac a la llibertat de consciència i una ocasió perduda per anar creant una cultura de la pau, de la tolerància i de la no-violència.»

Una nova cultura de la pau

«Reprovem, a més, les aliances de l'Església amb el poder; en el passat tantes vegades còmplice en la violència homicida; en el present, mancada de coratge evangèlic i tremp profètic. La *Nota sobre la insubmissió* de la Comissió Permanent de l'Episcopat que declara que «la insubmissió no és una opció lícita per a un cristià» ha fornit una coartada moral al govern per

legislar tan brutalment contra els insubmisos. En són còmplices, ara per les seves paraules inoportunes, ara pels seus silencis eixordadors, ara per la seva implicació en estructures evangèliques.

«La nova cultura de la pau que el futur de la humanitat necessita i que els insubmisos manifesten, demana a l'Església una conversió i un recolzament actiu a tots els moviments alternatius que treballen per una nova civilització. A més a més, l'Església ha d'abandonar totes les romanalles i aliances que la vinculen amb el passat violent, com la implicació religiosa en la jura de bandera, el Vicariat General Castrense, la presència de l'autoritat eclesiàstica en actes militars, etc. Cal que l'Església reorienti la seva existència envers la pau.

«Les 2.000 signatures, l'origen de les quals clapeja per totes les comarques i les comunitats cristianes dels Països Catalans, no són sinó un número simbòlic perquè el començament de segle s'inspiri en l'esperança de vida que brota de la insubmissió.»

S'ha creat la Federació Internacional d'Entitats Catalanes

El 3 de novembre passat es va constituir, a la seu Casal Català de Tolosa del Llenguadoc, la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC). L'objectiu d'aquesta nova entitat és potenciar la presència catalana arreu del món i actuar en tots els països on hi hagi algun casal, centre o agrupació catalana federada. És la primera vegada a la història que es crea una federació que agrupa els catalans que viuen fora del país.

La Federació Internacional d'Entitats Catalanes ha nascut amb un total de 19 entitats associades. S'ha obert un termini de tres mesos perquè qualsevol entitat catalana d'arreu del món s'hi pugui integrar. La primera junta directiva està formada per: Elvira Serra, del Casal Català de Brussel·les, presidenta; Joan Claret, del Casal Català de Tolosa del Llenguadoc, vicepresident primer; Josep Maria Solé, del Casal Català de Montevideo, vicepresident segon; Xavier Tudela, de l'Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana, secretari general; Jaume Domènec, del Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra, tresorer; Pilar Alférez, del Centre Català de Luxemburg, vocal responsable de l'àmbit de llengua; Valentí Gómez, de l'Associació Catalans de Roma, vocal responsable de l'àrea de difusió cultural; Cecília García, de la Irish Catalan Society, vocal responsable de l'àrea de mitjans de comunicació; Montse Aymamí, del Casal Català de Grenoble, vocal responsable de l'àrea d'emigració; i Antoni Montserrat, del Centre Català de Luxemburg, vocal responsable de relacions amb les institucions. (C.C.)

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per convallescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

Cantoral

UNA VEU EXULTANT

Cassette

UNA VEU EXULTANT

UNA VEU EXULTANT

(Lo mis-
mo en
caste-
llano.)

UNA VOZ JUBILOSA

CD NOVETAT

UNA VEU EXULTANT 1.b

Cantoral amb 275 cançons. Hi ha dues edicions: una amb solfa i lletra i una altra solament amb la lletra.

Repertori, a l'abast dels fidels, per a participar en les celebracions litúrgiques.

Totes les cançons les trobareu enregistrades en 17 CD o cassettes.

Venda a les llibreries religioses.

La «Campanya per la Transparència» denuncia el comerç armamentístic en aquests països

Transferències d'armes espanyoles a Burundi, Ruanda i el Zaire

Amnistia Internacional, Greenpeace, Intermón i Metges sense Fronteres són les quatre organitzacions no governamentals (ONG) que encapçalen la «Campanya per la Transparència», recolzada per un miler d'organitzacions, en la qual demanen que es facin públiques les transferències d'armes espanyoles a la regió dels Grans Llacs realitzades en els últims cinc anys i el cessament del comerç armamentístic en aquesta zona. També han denunciat la postura del Partit Popular per bloquejar un acord parlamentari en què s'intenta arribar a un pacte per evitar el secretisme en la venda d'armes.

C.C.

Aquestes quatre ONG han manifestat recentment la seva «profunda preocupació» davant de la publicació d'un informe d'una Comissió d'Investigació de la ONU en el què es denuncia que el 24 de maig de 1994 un avió amb matrícula de Nigèria B707 va sortir de l'aeroport de Barajas (Madrid) amb destí a l'est del Zaire, possiblement amb un carregament de

30 tones d'armes. Segons els informes rebuts per Amnistia Internacional, podria tractar-se d'un carregament de fusells d'assalt alemanys G3 de segona mà, excedents de l'exèrcit portuguès.

Les ONG exigeixen, tanmateix, que el Govern i el Partit Popular modifiquin la seva posició i donin suport a la proposta feta per les quatre organitzacions per evitar el secretisme en la venda d'armes. La proposta, que ha comptat amb

Quatre organitzacions no governamentals demanen que es facin públiques les dades de les exportacions d'armes espanyoles a Burundi, Ruanda i el Zaire en els últims cinc anys.

el suport d'un miler d'entitats, nou parlaments autònoms i 150 ajuntaments, té el suport inicial de la resta de grups parlamentaris.

Investigació independent i exhaustiva

Segons l'informe de la Comissió de la Investigació de la ONU, el Govern espanyol encara no ha contestat a la petició d'aquesta. Les quatre ONG han tramès una carta al president del Govern i al secretari d'Estat de Comerç Exterior i president de la Junta Interministerial de Material de Defensa y Doble Uso (JIMDDU), sol·licitant que es porti a terme una investigació independent, immediata i exhaustiva, amb col·laboració amb la Comissió de l'ONU i les autoritats d'aviació internacional sobre aquest vol. En la carta, també demanen que es facin públiques les dades de les exportacions d'armes espanyoles a Burundi, Ruanda i el Zaire en els últims cinc anys i les dades dels vols de la companyia aèria responsable del vol, Overnight Cargo Limited, així com el cessament de les transferències d'armes a la zona dels Grans Llacs.

«Els esdeveniments del Zaire demostren la necessitat d'una total transparència en el comerç d'armes mitjançant la publicació trimestral de les decisions sobre exportacions espanyoles amb els detalls dels països de destí, els productes exportats i el seu import, així com un control parlamentari de les exportacions per part de les Comissions d'Afers Exteriors i Defensa

i l'estricta aplicació de criteris de drets humans en l'exportació d'armes», assenyalen les quatre ONG, per qui «el problema de fons és l'urgent necessitat que la comunitat internacional reguli la proliferació d'armes lleugeres i petites».

Secretisme en la venda d'armes

Portaveus de la campanya conjunta de les quatre ONG «Hi ha secrets que maten» han manifestat: «Com podem saber que no s'estan utilitzant armes espanyoles a Burundi, Ruanda i el Zaire per cometre violacions de drets humans, quan ni tan sols podem saber oficialment si han existit exportacions d'armes espanyoles a la zona a causa del secretisme que envolta l'exportació d'armes a l'Estat espanyol?»

Després de les matances de 1994, es van rebre informes d'importants transferències d'armes a la zona, tal com va denunciar Amnistia Internacional en el seu informe *Ruanda: Armas para los autores del genocidio*, publicat el 13 de juny de 1995. Segons aquest, els autors del genocidi seguien rebent una gran quantitat d'armes en els camps de refugiats de Goma.

El 19 de desembre de 1995, mitjançant una proposició no de llei, el Congrés dels Diputats va instar el Govern espanyol, entre altres coses, a contribuir a garantir que les transferències d'armes de Burundi i Ruanda no es fessin servir per cometre violacions de

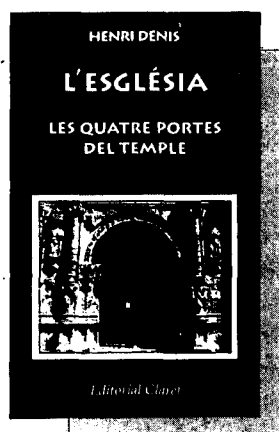
drets humans i fer una crida al Govern del Zaire perquè permetés la supervisió internacional de tots els carregaments que arribessin a l'aeroport de Goma i que poguessin contenir armes o munició que pogués ser utilitzada per les antigues forces armades o milícies ruandeses.

Crisi humanitària i política

La crisi humanitària i política que s'està produint al cor d'Àfrica central és similar a la que va tenir lloc a Ruanda. Aleshores va hi haver una unànime reacció d'indignació acompanyada d'una impressionant resposta de solidaritat amb les víctimes, però també es van sentir veus crítiques que censuraven la falta d'acció política de la comunitat internacional per no haver tingut la voluntat política suficient per prendre mesures per evitar la massacre i per haver utilitzat l'ajuda humanitària com a substitut de l'acció política. «En l'origen d'aquesta tragèdia —han afirmat els portaveus de les quatre ONG— hi ha la impunitat que fins ara han gaudit els responsables de les violacions i abusos contra els drets humans del 1994, i de nou queda patent la necessitat d'un tribunal internacional permanent amb mitjans suficients que jutgi aquestes atrocitats. La falta de voluntat política real de la comunitat internacional per fer justícia no es pot dissimular utilitzant l'ajuda humanitària com un servei de postvenda.»

Claret

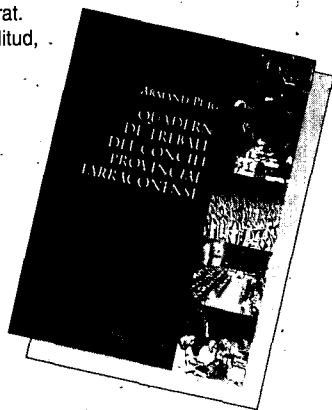
NOVETATS!!

«El temple de les quatre portes és la visió del profeta Ezequiel referida als temps nous. Quina imatge més indicada per a apropar-se a l'Església en la seva múltiple realitat! Per a descobrir-la cal entrar per quatre portes; no hi fa res per quina es comenci. Misteri, Institució, Missió, Reialme, aquests són llurs noms.»

L'autor de *Saviesa d'un pobre* —Éloi Leclerc— ens ofereix un nou llibre sobre sant Francesc d'Assís: *Exili i tendresa*. «Miro tan sols d'interpretar una simfonia interior, un apropament a allò que és sagrat. Aquest llibre, nascut del silenci i de la solitud, és un llibre de contemplació.»

Una eina amb finalitats didàctiques i de divulgació. No és el Concili. N'és tan sols un instrument de difusió. La seva única pretensió és ajudar a llegir què diu el Concili i obrir pistes que serveixin per a interpretar-lo en els variadíssims contextos de l'Església catalana.

Roger de Llúria, 5 08010 Barcelona
Tel. (93) 301 08 87 Fax (93) 317 48 30

Commemoració del Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa

La pobreza, la malaltia més mortal del món

L'organització Medicus Mundi de Catalunya ha elaborat, amb motiu del Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa, celebrat el 17 d'octubre passat, dos interessants dossiers: «Pobresa i salut» i «Bancs de pobres». En aquest número Catalunya Cristiana informa sobre el contingut del primer que analitza la situació de la pobresa en el món i la relació entre la pobresa i la salut. En el segon es faciliten dades sobre els anomenats bancs de pobres.

C.C.

El concepte de pobresa s'equipara habitualment a la manca d'ingressos, perquè s'admet que aquest indicador determina, en gran mesura, el nivell de benestar material. Partint d'aquesta premissa, es pot concloure que avui dia hi ha 1.300 milions de persones per sota del nivell de la pobresa absoluta. És a dir, un 33% del món en desenvolupament subsisteix amb menys d'un dòlar diari, ingressos mínims que, d'acord amb els criteris del Banc Mundial, marquen el límit de la pobresa absoluta.

El nombre de països que Nacions Unides anomena «menys avançats», els més pobres del món, ha crescut dels 27 comptabilitzats l'any 1975 a 48 en l'actualitat. Tot i que els països de l'OCDE tenen ingressos per càpita elevats —20.000 dòlars— tampoc no s'escapen del fenomen de la pobresa. Més de 100 milions d'habitants d'aquests països viuen per sota del límit nacional de pobresa. Si en comptes de fer servir aquests límits, utilitzéssim l'anomenat «índex de pobresa de capacitat» del Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament, el nombre de pobres arribaria fins als 1.600 milions.

La malaltia, la malnutrició i la fam

La malaltia, la malnutrició i la fam continuen sent una constant per a milions de persones, tot i que, segons el Banc Mundial, s'han produït avenços en les últimes dècades: l'augment dels ingressos familiars en alguns països, la reducció de la mortalitat

nes no tenen encara accés a l'aigua potable i 1.700 milions consumeixen aigua en condicions inadequades. Aquesta situació provoca el 80% de les malalties en els països del Sud i incideix directament en la mort anual de 10 milions de persones. D'altra banda, 130 milions d'infants —majoritàriament nenes— no tenen accés a l'escola i 800 milions de persones estan malnutrides.

Cal concloure, doncs, que l'abisme entre el Nord i el Sud, lluny de reduir-se, s'amplia i que aquest model econòmic, si no canvia,

portarà com a conseqüència un món encara més injust. L'índex de pobres ha augmentat un terç en els darrers 30 anys. El 20% més ric del planeta gaudeix d'uns ingressos 150 vegades superiors al 20% més pobre. Nacions Unides pronostica que, si els desequilibris del creixement econòmic propis dels últims 15 anys es mantenen al llarg de les primeres dècades del segle XXI, la població s'enfrontarà a «un món amb monstruosos excessos i amb desigualtats humanes i econòmiques grotesques».

Inversió en ensenyament i salut

Nacions Unides i altres organismes internacionals coincideixen a subratllar que la millora de la situació socioeconòmica dels països pobres ha de passar per «l'expansió massiva dels serveis d'ensenyament i salut». Tal com va comentar el director de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), Hiroshi Nakajima, «no hi pot haver desenvolupament social o creixement econòmic sense salut».

L'OMS propugna que la inversió en salut és la més rendible i efectiva per reduir l'abisme que separa el Nord del Sud i per minvar les diferències que separen els pobres i els rics a cada país. Tot i això, l'OMS reconeix que «el pressupost en sanitat continua veient-se com una càrrega a suportar, malgrat que representa una inversió de la nació en capital humà, ja que la salut contribueix a millorar les capacitats de l'home per promoure un millor desenvolupament econòmic, millorant la qualitat de vida dels ciutadans.

Segons Hiroshi Nakajima, «la pobresa és la malaltia més mortal del món», és la causa de les reduïdes expectatives de vida, de determinades discapacitats i de la fam de moltes persones. La pobresa contribueix notablement al desenvolupament de malalties mentals; a l'estat d'estrès, al suïcidi, a la desintegració familiar i als abusos. Els esforços de l'OMS s'han concretat en millores, sobretot puntuals i localitzades, però la solució al problema de la salut mundial està en altres mans, les d'aquells que condueixen un sistema econòmic mundial injust i discriminatori.

La malaltia, la malnutrició i la fam continuen sent una constant per a milions de persones

Subscriviu-vos a Catalunya Cristiana

CATALUNYA + CRISTIANA

Puiggarí 5-7
08014 Barcelona

Nom Adreça

Població D.P. Província Tel.

☐ Se subscriu a "**CATALUNYA CRISTIANA**" català/castellà per l'import anual (52 números) de 9.880 ptes.
☐ " " " " " " " " semestral (26 números) de 4.940 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el faré mitjançant

☐ domiciliació bancària

☐ Exec nomenatiu que adiunto

(en aquest cas empleneu l'ordre de domiciliació)

Data.....

Signatura del subscriptor

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa.....Agência.....

Adreça.....

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avís, paguin els rebuts que els presentarà **FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA** per la meua subscripció a "**CATALUNYA CRISTIANA**" amb càrrec al meu *compte corrent*/*llibreta*

Entität

Office

DC

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Compte

Data.....

Signatura del titular del compte/lílibreta

Moral i societat democràtica (II)

EQUIPS DE PASTORAL POLÍTICA I COMUNICACIÓ

Document de treball núm. 9

novembre 1996

Seria bo que un sector de joves es plantejés com a pròpia la vocació política

a) L'ÈTICA CIVIL

L'ètica civil avança a través del reconeixement i respecte d'una munió de valors arrelats en la veritat de l'home, i per tant, comuns als ciutadans. Correspon, en allò que és fonamental, a les exigències de la llei natural, és a dir de la raó humana, particip de la saviesa divina. Manté una interacció fecunda amb l'ètica de base explícitament religiosa (i, més en concret, cristiana) i, doncs, no s'hi oposa ni l'exclou.

Si de l'anterior ordre antropològic passem a l'històric, és un fet que el patrimoni moral de la

nostra societat catalana conté uns valors afirmats i instants en clau cristiana. Recordem-ne, entre d'altres, el respecte a la vida humana des de la concepció, l'educació en clau de transcendència, el matrimoni estable i obert a la vida, la dimensió social de la propietat, la veracitat en el tracte i el contracte, la cura de la bona fama del pròxim, el culte religiós privat i públic, etc. Els cristians que ens esforcem a viure'ls sabem per experiència la profunda càrrega d'humanitat que comporten i desitgem fer-ne partícips la resta de conciutadans pels camins del testimoni i del diàleg.

Alhora constatem de manera lúcida que molts d'aquests valors són contradits per corrents ideològics d'avui i pels seus rebrotos juvenils. L'obsessió per la despenalització de l'avortament, les dificultats creades a la classe de religió, la pretensió de legitimar matrimonialment les parelles homosexuals, la persistent davallada de la natalitat, la substitució creixent del lucre pel llogre, l'incompliment contractual, la facilitat difamatòria en força mitjans de comunicació, la persistència de reduir la dimensió religiosa a mer afer privat, etc. advernen la realitat de la nostra

constatació.

Som també conscients que la promoció dels esmentats valors enriqueix la vida social i que llur pèrdua l'empobreix. Estem convençuts que l'ètica civil progressa quan els incorpora lliurement i recula quan els margina o obstaculitza.

El que acabem de resumir té una pregonia relació amb els àmbits polític i religiós de l'existència humana. Amb l'àmbit polític, car l'ètica civil requereix que l'autoritat pública: primerament, no desvii cap a una determinada ideologia imposada el pensament que ha de brollar de la vida social (degeneraria, en aquest cas, en la pitjor de les dictadures, la que coacciona els esperits). En segon lloc, que creï les condicions que afavoreixin el sorgiment de l'opinió pública i la subjacent llibertat de pensament, expressió, docència i reunió. Finalment, que superi la subtil i criptototalitària temptació de substituir les instàncies raonables de l'ordre moral pel nombre de vots, fruit de les conteres electorals.

I amb l'àmbit religiós, car, a partir del dret humà i civil a la llibertat religiosa, les religions tenen la facultat d'emprar el marc democràtic per testimoniar i oferir les seves conviccions sobre les darreres instàncies de l'existència i contribuir, d'aquesta manera, a l'enriquiment de l'es-

mentada ètica civil. No es tracta, doncs, com hem vist en el tema anterior, d'enfumar en un esquema «o-o» («ètica religiosa [en el seu cas cristiana] o ètica civil») allò que, connaturalment, demana un planteig «i-i» («ètica religiosa [en el seu cas cristiana] i ètica civil»).

b) MORAL PÚBLICA I MORAL PRIVADA

L'anterior reflexió es connecta fortament amb el binomi «moral pública-moral privada». Cal distingir-les per unir-les, cal no contraposar-les per separar-les. No són dos arbres aïllats, sinó dues branques d'un únic arbre, arrelat en la terra de la consciència i de la natura humanes. Aquesta terra admet no una pluralitat de propietaris, sinó un únic referent, l'home.

Quan hom pretexta que en la cosa pública ha d'imperar el pluralisme relativista i que la vida privada no és el lloc propi de les conviccions sobre la veritat moral, hom dissocia l'home fins a occir-lo com a subjecte ètic. El resultat d'aquesta violenta dicotomia és que la persona que exerceix una funció pública té dret a una vida privada segons el seu únic i exclouent arbitri. I, a l'inre-

CALENDARI MURAL PER A 1997

AMB EL CALENDARI MURAL DE OBRA CULTURAL TÉ A LA VEGADA; UNA PLACA DE MOTIU RELIGIÓS, EL SANTORAL DE TOT L'ANY I TEMES DE REFLEXIÓ PER CADA MES.

OBRA CULTURAL-ROGER DE LLURIA, 4 08010 BARCELONA, TEL.318 18 96

REGALI'L I OBSEQUII EN CRISTIÀ TOTES LES SEVES AMISTATS!

Models: Sagrada Família; Immaculada; Anunciació, Sgt Cor; V. Fátima; V. Lourdes; Coronació de la Verge; Jesús i els nens.

Preu: 250 ptes. unitat

A partir de 25 ex.: 215 ptes/unitat.

A partir de 100 ex.: 200 ptes/unitat

vés, que la persona que viu pregonament les seves conviccions privades no té dret a fer-se valer en la vida pública. Aquesta contraposició és insostenible, afirma la instrucció pastoral que estem resumint i glossant. Ho és per una doble raó.

En primer lloc, perquè el bé comú, que és l'objectiu de tota acció pública, no és altre que el bé de les persones que componen el cos social. Per tant, l'acció encaminada a aconseguir-lo també haurà de regir-se pels criteris que emanen la dignitat de la persona humana. La cosa pública no pot ser concebuda com a objecte d'una mera enginyeria social suposadament deslligada de la veritat i dels béns de l'home concret.

La segona raó fa així: el subjecte moral no pot ser dividit esquizofrènicament en dos sectors independents l'un de l'altre. És veritat que haurà de distingir entre l'àmbit d'allò que és públic i el d'allò que és privat, com també entre l'esfera de la política i la fe. Aquestes distincions són una exigència de la mateixa concepció cristiana de la vida, que no pot reduir les persones a les col·lectivitats, ni confondre el Regne de Déu amb cap sistema polític d'aquest món. Però no podrà oblidar mai que el subjecte d'ambdós àmbits és el mateix: la persona humana, alhora individual i social, ensems temporal i eterna. Distingir no duu a dissociar, sinó a harmonitzar. El fenomen humà és eminentment uniplural.

c) UN SOSTINGUT ESFORÇ EDUCATIU

El que acabem de dir no s'improvisa. Avui és més urgent que

mai l'educació ètica i religiosa. Cal educar les noves generacions en els valors fonamentals. Cal una pedagogia que les faciliti de viure-hi d'acord, ja des de la infantesa. Aquest exercici requereix, a més de llibres i professors, testimonis.

Els equips de pastoral política i comunicació ens hem proposat aquesta fita, amb l'ajut de la gràcia de Déu. El treball polític és indispensable per construir el bé comú. Els polítics en actiu poden i han de renovar criteris, reconduir conductes, confirmar trajectòries, llucar horitzons segons els casos. Els futurs polítics —i un sector de joves ha de plantejar-se com a pròpia la vocació política— han d'albirar el món públic com un indret que possibilita l'auto i l'heterorealització de l'existència humana, en la relativa plenitud que li és pròpia.

En el marc d'un pluralisme genuïnament democràtic, tots som cridats —i els cristians d'una manera especial— a prestar la nostra col·laboració en la construcció d'una societat cada vegada més digna de l'home, és a dir, cada vegada més plaent a Déu. Si hem pres nota de la sèria dificultat que una lectura laïcista del fet religiós planteja a l'opció cristiana, no volem acabar sense dir-nos a nosaltres mateixos (els cristians) que la denúncia de la resistència i oposició no cristianes no pot esdevenir mai la coartada de la nostra inhibició. El cristianisme camina —també— denunciant el mal; però avança —sobretot— fent el bé, és a dir, pregant, treballant, servint. Sota la gràcia del Senyor, els principals responsables de la nostra vida, del nostre testimoni i de la nostra acció som nosaltres.

Els equips i «C.C.»

Amb una periodicitat mensual, els equips insereixen el seu document de treball junt amb les aportacions rebudes a *Catalunya Cristiana*.

El mètode general de treball dels equips es pot resumir així:

- 1.— Descriure una temàtica cercant allò que són els seus components essencials.
- 2.— Analitzar-la amb la voluntat d'arribar a conclusions.
- 3.— Concretar les conclusions i veure si donem peu a iniciar alguna iniciativa.

En els equips som conscients que el que volem fer no és una feina «tècnica» sinó de l'Esperit. Per això, us proposem començar totes les reunions amb una pregària ben preparada.

Feu arribar les vostres iniciatives, conclusions, anàlisis i comentaris a Equips Cristians de Pastoral Política i Comunicació, Catalunya Cristiana c/. Puiggarí, 5-7 - 08014 Barcelona

Anàlisi

—Quins àmbits coneixes on, estant en joc valors ètics, hi ha un treball de conjunt entre creients i no creients?

—Fins a quin punt les ètiques que configuren la nostra societat plural són antireligioses? Com? Perquè?

—Quins valors de tradició cristiana creus que conserva la nostra societat?

—La nostra legislació conté articles contraris al raonable ordre moral?

—Creus que les nostres autoritats civils propicien la llibertat de pensament, expressió, docència i reunió?

—Com contribueix la instància religiosa del nostre país a l'enriquiment de l'ètica civil?

REFLEXIÓ

—Has fet experiència de diàleg consensuat amb no creients sobre valors ètics?

—Hom troba sempre raonables les exigències de la llei natural?

—És diferent la teva exigència moral quan es tracta d'actuar privadament o pública?

—De quins valors ètics i religiosos creus que és deficitària la nostra societat?

PROPOSTES PER A L'ACCIÓ

—Posar en relleu i valorar aquelles actituds polítiques que responguin a conviccions eticocristianes.

—Donar suport als militants polítics creients a fi que les seves actuacions i manifestacions públiques responguin al seu caràcter.

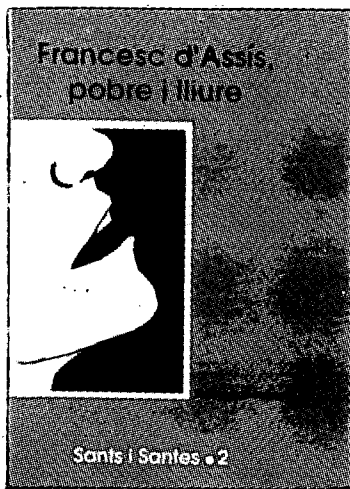
—Si som militants o responsables polítics, tenir especial cura d'harmonitzar la nostra vida pública amb la nostra moral privada. Recordar el tema «místics i polítics».

Nova col·lecció

SANTS I SANTES

... són llibrets breus —vint pàgines— amb il·lustració, requadres, color
... que pugui llegir un noi de quinze anys i també un adult
... escrits amb simpatia pel sant, però també amb amor a la veritat
... inclouen unes pregàries, la data de celebració, el nom en altres llengües, etc.
... per a nois i noies, joves, també adults, que «porten» un nom de sant que no saben pas qui fou. O per a pares que el volen «posar» al seu fill perquè els agrada el nom i voldrien saber-ne alguna cosa, etc.

Preu de cada llibret: 225 ptes.

El cinc primers publicats ara:

1. Santa Maria, la mare de Jesús (J. Lligadas)
2. Francesc d'Assís, pobre i lliure (F. Gamissans, o.f.m.)
3. Teresa de Jesús, mestra de fe (A. Briñas, o.c.d.)
4. Santa Marta, amiga de Jesús (J. Gomis)
5. Sant Jordi, màrtir, patró de Catalunya (J. Llopis)

El gener està prevista la publicació dels dedicats a: sant Josep, santa Clara, sant David i sant Marc.

Tots aquests llibres es publiquen també en castellà.

POSSIBILITAT DE SUBSCRIPCIÓ

Per tal de facilitar la seva adquisició a un preu més econòmic, es pot adquirir mitjançant subscripció.

Els dotze volums d'aquest curs 1996/97 (cinc el mes d'octubre, quatre el gener i tres l'abril) al preu de 1.975 ptes.

Podeu subscriure-us per telèfon, fax o escrivint a:

CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

Rivadeneyra, 6, 7 (matins) - 08002 BARCELONA

(Tel.: 93 / 302 22 35 - Fax: 93 / 318 42 18)

El llibre recull històries de dotze preveres barcelonins

Es presenta «Capellans en temps de Franco», de Joan Subirà

BARCELONA.— L'església de Sant Agustí de Barcelona va acollir el 5 de novembre la presentació del llibre de Joan Subirà *Capellans en temps de Franco*, publicat el mes d'octubre per l'Editorial Mediterrània i que conté històries de dotze ancians que han fet història. Els dotze ancians tenen en comú el fet de ser preveres, haver nascut abans del 1926, ser de la diòcesi de Barcelona i no ser bisbes. Joan

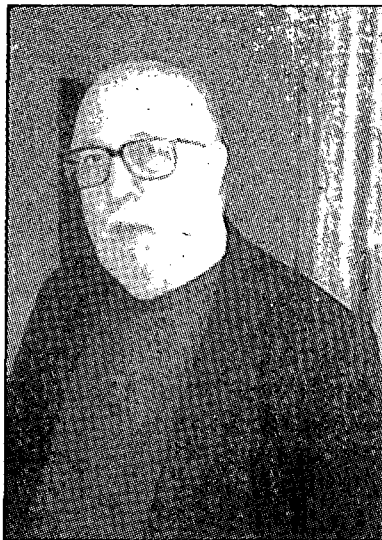
Subirà va recordar en l'acte que el llibre es va presentar a l'església de Sant Agustí perquè feia vint-i-cinc anys que s'hi van aplegar clandestinament tres-centes persones en el que fou l'Assemblea de Catalunya. A més del propi autor, van intervenir en l'acte el sociòleg i periodista Salvador Cardús, l'advocat Agustí de Semir i el bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Carrera.

Miriam Díez i Bosch

Joan Subirà ha volgut mostrar la problemàtica del temps del govern de Franco en aquest volum que recull dotze entrevistes a ancians, com ell els anomena en sentit bíblic de saviesa i seny, tots ells capellans de la diòcesi de Barcelona. En l'acte de presentació del llibre, en què van assistir moltes persones, l'autor va justificar que la presentació es fes a l'església de Sant Agustí perquè, a part de la capacitat d'acollir molta gent, aquesta parròquia barcelonina va ser l'escenari de la trobada de gairebé tres-centes persones de diferents ideologies polítiques i socials que demanaven llibertats democràtiques ara fa vint-i-cinc anys. Subirà va dedicar bona part de la seva presentació a mossèn Juncà, rector de l'esmentada parròquia i ànima d'aquella tanca clandestina. Joan Subirà va dir que Josep Maria Juncà «va fer el ronsa» alhora de ser entrevistat, ja que considerava que la seva vida «no interessaria a ningú». També va destacar en tot moment el paper clau dels eclesiàstics en l'Assemblea de Catalunya per facilitar el dret de reunió i en aquest sentit va manifestar que mossèn Juncà «va actuar a consciència contra una llei injusta que prohibia la reunió». L'escriptor va dir que «el llibre no l'escric pas jo, sinó que m'he limitat a fer una introducció general a les entrevistes, a formular les preguntes i a donar el retoc d'estil literari necessari perquè les respostes siguin intel·ligibles». L'autor va explicar que el

Joan Subirà va signar exemplars del seu llibre

Josep Maria Juncà

llibre es pot començar a llegir per dotze llocs diferents, ja que «cada capítol és autònom com les autonomies de l'Estat espanyol», va bromejar. Subirà va definir els dotze preveres com «dotze germans en el sacerdoci, homes de seny i amb bona memòria» i va aclarir que el número dotze el va escollir pel valor simbòlic que comporta.

Fer memòria en temps de desmemoriats

Per la seva banda, el sociòleg Salvador Cardús va mostrar la seva satisfacció «per presentar un llibre de l'Editorial Mediterrània escrit per un amic» i en va destacar «el caràcter periodístic, rigorós i ben construït i la capacitat d'ajudar a fer memòria en temps de desmemoriats». Cardús va evidenciar «la poca i a vegades mala memòria de l'Església,

que és gairebé imperdonable», va dir. Salvador Cardús va dir que «fer memòria vol dir recordar a favor i capacitat d'acceptar els errors, fet que en l'Església hauria de ser una pràctica usual». El sociòleg català va suggerir al llibre de *Capellans en temps de Franco* que escrigués un llibre sobre els capellans catalans en temps del Concili Vaticà II o sobre els capellans en els anys cinquanta i seixanta de la immigració. El periodista terrassenc va explicar les dues qüestions pendents que té, segons ell, l'Església catalana: la primera d'elles és conèixer-se de portes endins i, la segona, aconseguir ser més coneguda de cares enfora. Abans de finalitzar la seva intervenció, Salvador Cardús va demanar a la institució eclesiàstica «si pogués tenir una iniciativa com ara una exposició, un audiovisual o una eina que fes accessible als nostres fidels la grandesa i la feblesa d'aquesta

Església que encara és una gran desconeguda».

Per la seva banda, l'advocat Agustí de Semir va recordar que «és convenient recordar ara la gent que avui té vint-i-cinc anys i que exerceixen els seus drets gràcies a cristians que van patir i se sentien bastant sols». Semir va manifestar la seva emoció dient que «als meus vuitanta anys m'emociona el coratge de l'editorial per publicar un llibre que pot ser polèmic» i va agrair als preveres «el coratge i la sinceritat que van tenir en tot moment». Agustí de Semir va agrair a l'Església catalana la funció de suplència que va assumir ara fa un quart de segle per tal que els ciutadans poguessin exercir els drets de reunió, expressió i comunicació.

Elogi dels preveres

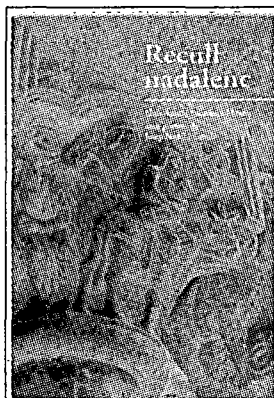
El bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Carrera, va remarcar que els preveres o ancians del llibre de Joan Subirà «han actuat sense afany de protagonisme» i va recordar que molts d'ells van viure un període difícil i ple de contradiccions aparents que posen en relleu la seva qualitat humana. El bisbe Carrera va elogiar la sinceritat dels capellans esmentats i va dir que «contràriament a la imatge que hi ha, el prevere té una gran llibertat d'esperit i sota aquesta presència hi ha una gran fidelitat a l'Evangeli, a la pregària, i a l'Eucaristia». El prelat es va lamentar que «malgrat les febleses i limitacions i tot i no ser el que hauriem de ser tampoc ens hem de flagelar contínuament; cal una autoestima del clergat».

Quan es va acabar l'acte de presentació, l'autor del llibre va signar exemplars de la seva obra, que conté la història dels dotze ancians següents: Joan Tusquets, Pere Ribot, Antoni Torner, Josep Maria Bardés —que va morir abans de la publicació del llibre—, Josep Bach, Isidre Gomà, Salvador Nonell, Ricard Pedrals, Leandre Gassó, Josep Maria Vidal, Josep Dalmau i Josep Maria Juncà, rector de la parròquia de Sant Agustí de Barcelona, lloc on es va celebrar la presentació i on fa un quart de segle va tenir lloc l'Assemblea de Catalunya. Mossèn Juncà va declarar a *Catalunya Cristiana* que «és gairebé impossible que els joves d'avui puguin entendre la situació de fa vint-i-cinc anys, en què estava prohibit reunir-se». Mossèn Juncà va dir que «nosaltres vam fer el que creiem que calia fer en aquells moments en què qualsevol reunió estava prohibida, i vam obrar amb la consciència d'estar fent un bé».

ORACIONES SOBRE LA MARCHA

Carlos Moreno Pérez - 21 x 14 - P.V.P. 1400

Carlos Moreno ha concebut l'oració a la manera teresiana de *tracte d'amistat*. Una amistat amb el Pare, a través del tracte senzill i quotidià amb les petites coses i circumstàncies que hem de viure i que omplen la gran part de la nostra existència, donant valor i significat a la nostra vida.

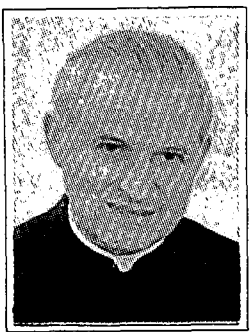

RECULL NADALENC

Lluís Antoni Sobreroca i Ferrer
Amb poemes de Josep Nadal i Canals - 23 x 16 - P.V.P. 1.350

Aquest recull nadalenc vol aportar elements de reflexió a partir de l'Advent, temps de preparació del Nadal, temps en el qual la figura de Maria té una força peculiar i que l'espera de l'infantament del Fill de Déu fet home, acreix la nostra esperança... Els poemes de Josep Nadal i Canals (a.c.s.) ofereixen una tendresa molt nadalenca.

Ciència

FRANCESC NICOLAU

Professor de la Facultat
Eclesiàstica de Filosofia
de Catalunya

El planeta Terra i la seva història

24. L'estudi dels oceans

La ciència que estudia com són les aigües dels oceans i com es comporten es pot dir que començà al segle XVI amb les primers viatges al voltant del globus terrestre. Una contribució més important a aquests estudis ja va ser la del cèlebre capità James Cook (1728-79) amb el seu creuer pel Pacífic de 1768-69. Però el primer llibre sobre el tema *Geographie Physique de la mer* no es va publicar fins al 1856 i té per autor Matthew Fontaine-Maury. El govern d'Anglaterra organitzà el 1872 la primera expedició marina purament científica: la corbeta *Challenger*, amb el capità Nares i un equip de científics sota la direcció del professor Wyville Thomson, va recórrer en tres anys i mig uns 128.000 quilòmetres, com més de tres vegades la volta al món determinant en 362 llocs la profunditat, l'estat de l'aigua, la temperatura, els corrents marins, la fauna i flora, els estats atmosfèrics... Els seus treballs ocupen 50 volums que encara són la base de la ciència anomenada *oceanografia* (millor seria dir-ne *oceanologia*, però la terminació *-grafia* ja ha arrelat a totes les llengües i no podem canviar-la). A finals del segle passat el gran impulsor de l'oceanografia va ser el príncep Albert I de Mònaco (1848-1922), que, a més dedicar-s'hi personalment va fundar el Museu Oceanogràfic de Mònaco i l'Institut Oceanogràfic de París entre altres coses.

Actualment molts països tenen els seus vaixells de recerca oceanogràfica. El cèlebre Calypso del comandant Costeau treballa amb el suport del Museu Oceanogràfic de Mònaco.

L'oceanografia es divideix en física, química i biològica.

Oceanografia física

Estudia la salinitat i temperatura de l'aigua, els corrents marins, les variacions del nivell del mar amb els canvis climàtics, l'estructura de les onades, les marees, la interacció aigua-atmosfera... No cal que expliquem tots els resultats obtinguts en aquests diversos camps. Diguem només els punts que ens semblen més interessants:

La temperatura superficial de l'aigua va de -2°C a les vores dels gels polars fins a 30°C en certs mars tropicals. Excepcionalment al golf Pèrsic s'arriba a 36°C. Però l'Atlàntic a l'equador només fa 25°C. Ara bé a 400 metres de profunditat ja només és de 10°C i després minva molt a poc a poc fins a 2°C als 4.000 metres, que és la mitjana aproximada de tots els fons oceànics per sota d'aquesta fondària.

Els corrents marins són un dels fenòmens del mar més curiosos. Es podrien definir com rius de la superfície del mar. Hi intervenen moltes causes en la seva formació: rotació de la Terra, diferència de temperatura d'un lloc a un altre, canvi de salinitat per evaporació d'aigua... La seva velocitat mitjana de circulació és d'uns 6-7 km/h.

Se n'han catalogat una trentena, els dos més coneguts són el Kuro-Shivo, al llarg de les costes japoneses, i el Gulf Stream, que neix a les Antilles i ve cap a Europa dividint-se en dues parts: l'una va a les illes Britàniques i forma el corrent nord-atlàntic i l'altra es desvia amb menys força cap a l'estret de Gibraltar. Una nota curiosa: la primera carta del Gulf Stream va ser traçada per Benjamin Franklin, per senyalar la manera d'accelerar el trànsit postal marítim entre Anglaterra i els Estats Units.

Les onades són degudes al vent, amb efecte directe pel darrere i turbulència per davant. El seu moviment és estacionari, no hi ha desplaçament de l'aigua. Només a les costes hi ha un moviment d'avanç i retrocés a causa del fregament amb el fons. En una tempesta la longitud pot arribar a 300 metres, el període a 15 segons i l'alçada a 15 metres. És el que passa amb vents de 130 km/h. Els tsunamis són onades gegants que, generalment, s'originen per terratrèmols submarins. Aleshores la longitud pot arribar ser de 500 quilòmetres i el període d'un minut. A l'agost de 1976 un tsunami provocà 6.000 morts a l'illa de Mindanao, l'alçada va ser de 30 metres.

Les marees, com hom sap, es deuen a l'atracció gravitatòria del Sol i la Lluna. Hi ha marea viva quan els astres sumen els seus efectes perquè es troben en línia recta amb la Terra i és marea morta quan fan angle recte.

Allò que Déu té d'invisible, com el seu poder etern i la seva divinitat, des de la creació del món es fa visible a la intel·ligència humana a través de les seves obres.

(Rom 1,20)

Però cal notar que l'amplitud de la marea varia segons els llocs: a la badia de Fundy (Canadà) pot arribar a 20 metres d'amplitud, a Porto-Callegos (Argentina) 18 metres, a Granville (França) 15 metres, però a la Mediterrània arriba només a 1,4 metres com a màxim.

Oceanografia química i biològica

L'oceanografia química té, entre altres objectes, estudiar la composició de les diferents masses d'aigua dels oceans. Ha comprovat que hi ha una gran quantitat de sals diverses. Dels 35g/l de sals el 86% és clorur sòdic, però el 14% restant consta de clorurs, bromurs i sulfats de magnesi, calci, potassi, estronci... Això i el fet que sobre el fons marí hi ha gran quantitat de nòduls que contenen 25% de manganès, 15% de ferro, i més petites quantitats de níquel, cobalt i coure, ha fet pensar que en el mar podem trobar la solució de certs problemes mineralògics: no seria difícil, i segurament rendible, extreure aquests elements dels oceans, ja que en algunes mines alguns comencen a escassejar.

L'oceanografia biològica ha comprovat la gran diversitat d'espècies vives que viuen a l'aigua. Una varietat de tipus superior als vivents continentals. Pel lloc on viuen es divideixen els organismes marins en *plàncton* (*fitoplàncton*, vegetals, *zooplàncton*, animals), que viuen errants (això vol dir *plàncton* 'cosa errant'; de *planao*, 'errar') en aigües superficials, *necton* (cosa que neda, de *nekho*, 'nedar') animals que es mouen activament (peixos i cetacis, principalment) i *bentos* (que vol dir 'profunditat'), que són els que viuen exclusivament sobre els fons marins. Molts dels organismes planctònics són microscòpics, però són bàsics per al cicle vital de tots els organismes que viuen al mar. Els bentònics més poc coneguts són els abissals de característiques molt especials, la naturalesa ha dotat alguns d'ells d'òrgans lluminosos.

I la de coses que encara no sabem de les profunditats marines. Els oceanògrafs encara no han acabat els seus estudis...

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

NOMÉS 340 MISSIONERS REBEN CATALUNYA CRISTIANA A TOT EL MÓN. LA RESTA, ESPEREN UN PADRÍ.

☐ JUAN JOSÉ ARISTI
Franciscanos del Hospicio
CASILLA 481
COCHABAMBA - BOLIVIA 25.584 ptes.

☐ FELIP CARSI
CASA PARROQUIAL
WENEFRIDO MELO, 141 - MONDUBIM
60762410 FORTALEZA CE (BRASIL) 25.584 ptes.

☐ MIGUEL MEDEL
CASA RURAL APDO. 51
DEP. ATLANTIDA
LA CEIBA (HONDURAS C.A.) 25.584 ptes.

☐ RAMONA MINGUELL GASULL
JOAQUÍN RUALES, 885
APDO. 625 - CHILLOGALLO
QUITO (ECUADOR) 25.584 ptes.

(Marqueu amb una "x" el missioner que desitgeu apadrinar)

Nom i cognoms

Adreça

Població Província C.P. Tel.

L'import el faré efectiu mitjançant: ☐ xec que adjunto ☐ gir postal

☐ Domiciliació segons la següent autorització:

Banc / Caixa Oficina

☐ ☐ ☐ ☐
Entitat

☐ ☐ ☐ ☐
Oficina

☐ ☐
DC

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
C/C o Llibreta

Senyor director, li prego que atengui, amb càrrec al meu compte / a la meua llibreta, els rebuts que li presentarà
«CATALUNYA CRISTIANA»

Signatura:

CATALUNYA CRISTIANA c/ Puiggarí, 5-7 - 08014 Barcelona - Tel.: 490 59 88 - Fax: 490 20 35

Llibres

Una poesia clara i franciscana

Ignasi Segarra
Prevere

A l'Aplec del Matagalls d'enguany, que era el que fa 47, es va beneir la font dedicada a un poeta de la muntanya del Montseny, el mestre Miquel Bosch i Jover. La restauració de la font, com molt bé ens va informar *Catalunya Cristiana*, va córrer a càrrec de l'Ajuntament de Balenyà amb la col·laboració de tot el poble. Hi eren presents els dos fills del poeta, Jaume i Marcel·lí.

El mateix ajuntament ha editat també un llibre de poemes del que va exercir a Balenyà durant més de trenta anys com a mestre de minyons. Efectivament, Miquel Bosch i Jover, nom preclar dins del món de les lletres catalanes, havia nascut a Calders el 1900 però va traspassar a Balenyà el 1960.

El regidor d'Ensenyament i Cultura dels Hostalets de Balenyà, en fer la presentació de lli-

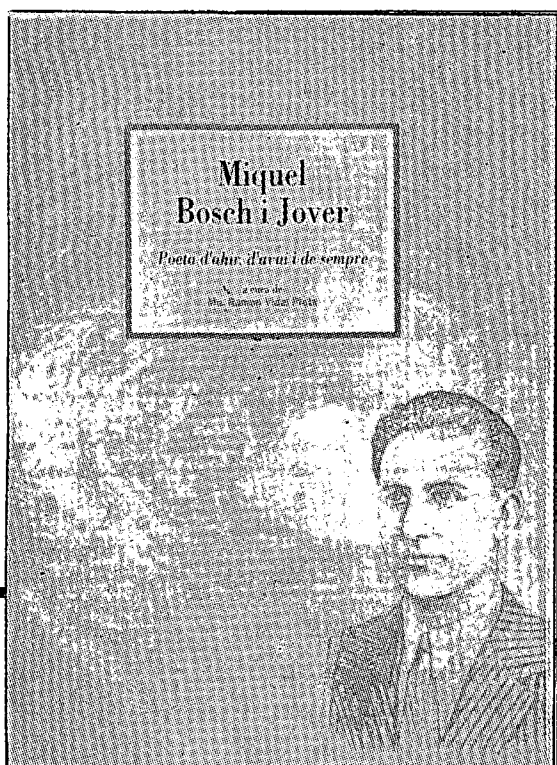
bre *Poeta d'ahir, d'avui i de sempre*, recorda que en el llibre de lectura que es feia servir a les escoles de Catalunya, Mallorca, València i Rosselló, editat l'any 1932, *Aplec, models en vers i en prosa del nostre renaixement*, hi havia ja un poema de Miquel Bosch. En la presentació d'aquest poema es destacava: «La cultura d'aquest minyó, ja home extraordinari que domina el sentit de l'art, de les ciències naturals, la filosofia i les llengües sàvies.»

El llibre que presentem avui als

lectors de *Catalunya Cristiana* l'ha preparat un altre poeta de la Plana de Vic que resideix a Centelles, Mn. Ramon Vidal i Pietx. Aquest, en el pòrtic del llibre, confessa que no li va ser gens fàcil de fer la selecció dels poemes a causa de l'extensa producció del mestre-poeta. Després de pensar-ho va decidir triar les poesies presentades, i moltes d'elles premiades, a concursos i Jocs Florals.

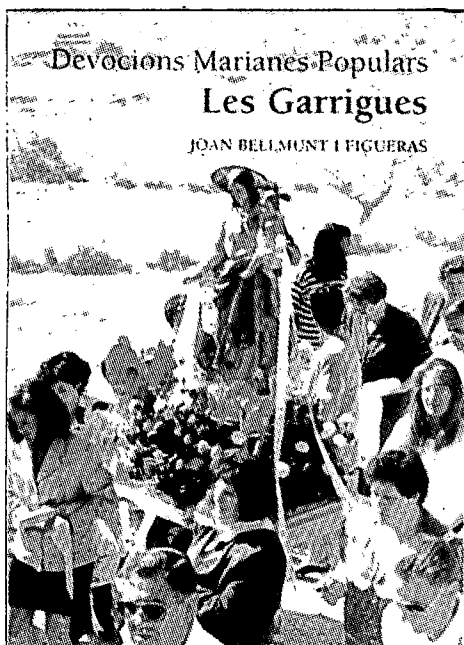
L'ànima neta i transparent del mestre, lingüista i poeta en el sentit ple de la paraula queda retratada en

aquestes composicions poètiques. Es tracta d'una poesia clara, diàfana i entenedora. És una ànima senzilla, humil i d'una espiritualitat franciscana: plena d'amor a la natura, als animals i a la terra. Bosch i Jover, per un do de la natura i per una activitat treballadora extraordinària, amb la qual va adquirir una notabilíssima cultura bíblica i clàssica, exhibeix una agilitat meravellosa en l'ofici de trobar la paraula més adient dins d'una mètrica i una rima popular i elegant. Els dibuixos del llibre també són obra de l'autor homenatjat. Aquest és un joiell.

Miquel Bosch i Jover,
Poeta d'ahir, d'avui i de sempre. Col·lecció
Autors Locals, Balenyà.

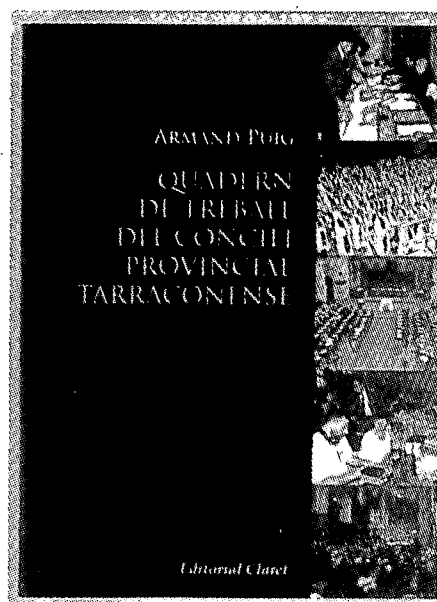
Estudi sobre les devocions marianes populars

Joan Bellmunt i Figueras,
Devocions Marianes Populares.
Les Garrigues. Pagès editors, Lleida 1996, 186 pàg.

Devoció és, en accepció ampla, inclinació, afecció personal, predilecció; i, en sentit religiós, actitud i relació personal de pietat. Ambdues accepcions s'uneixen en aquest llibre. Són les Garrigues i la Verge Maria, les dues grans devocions de Joan Bellmunt. La primera és la terra que el va veure néixer. La segona és la Mare de Déu, la mitjancera de totes les gràcies, la que mostra al món el Nen que és camí de veritat i de vida. Com diu l'autor, el llibre ha estat escrit «per donar a conèixer un xic més la nostra terra i per divulgar la devoció que Maria té en el cor de cada garriguenc».

El llibre té un to de pelegrinatge. Cada advocació té la seva història, que és escrita amb rigor. Hi ha advocacions arrelades en el temps on la història i la llegenda es fonen en amorós maridatge; també advocacions recents, nascudes de la fe del poble delitós d'oferir a la Verge una llar pròpia; i fins i tot una advocació pelegrina com Nostra Senyora del Carmé de les Borges Blanques que, si primer va ser priora d'un convent carmelità, és avui a l'església parroquial on continua rebent la pregària dels fidels. És un llibre escrit amb ulls d'historiador i cor de fervent devot. (C.C.)

Armand Puig,
Quadern de treball del Concili Provincial Tarraconense. Editorial Claret, Els Daus 160, Barcelona 1996, 160 pàg.

Facilitar la comprensió de la doctrina conciliar

El Concili Provincial Tarraconense ha estat un dels esdeveniments més importants de la història de l'Església a Catalunya en aquest segle. Ara, després que s'ha rebut la *recognitio* i el Concili ha estat promulgat en cada una de les diòcesis catalanes, comença una tasca igualment important: l'aplicació de les resolucions que configuren la doctrina i la praxi conciliar. Els textos del Concili Provincial Tarraconense no són una pura successió d'idees, indicacions, suggeriments, exhortacions, compromisos, propòsits... més o menys reeixits, sinó que formen un projecte eclesial amb uns eixos majors ben precisos. Des del punt de vista doctrinal, aquests textos posseeixen una solvència i un nivell indiscutibles. Tanmateix, es planteja la necessitat de «traduir» els tecnicismes per tal de facilitar la comprensió de la doctrina conciliar per part d'aquells que no han estudiat teologia... i que són la immensa majoria dels nostres cristians.

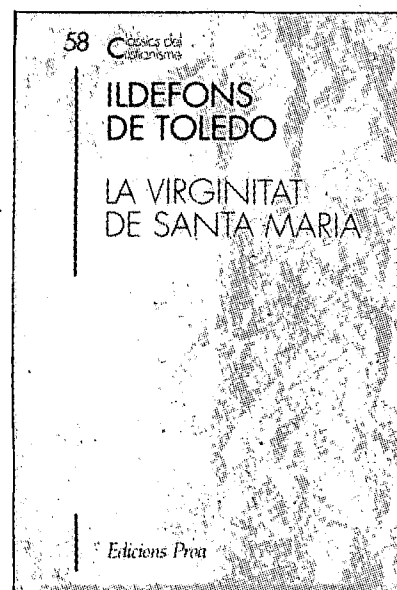
El llibre que ha preparat Armand Puig vol ser una eina amb finalitats didàctiques i de divulgació. No és el Concili. N'és tan sols un instrument de difusió. La seva única pretensió és ajudar a llegir allò que diu el Concili i obrir pistes que serveixin per interpretar-lo en els variadíssims contextos de l'Església catalana. (C.C.)

Assaig sobre mariologia

Ildefons de Toledo és una de les principals figures de l'Església visigòtica. Va intervenir d'una manera decisiva, encara com a abat d'Agali, en el X Concili de Toledo (656), on va conèixer el bisbe de Barcelona, Quirze, amb qui va mantenir correspondència. L'any 657 va ser consagrat arquebisbe de Toledo.

El recull dels seus escrits s'obria amb una solemne *Professió de fe*, a la qual Ildefons atribuïa una virtut purificadora. L'opuscle *La virginitat de Santa Maria*, que va enviar a Quirze de Barcelona, havia estat segurament un assaig de joventut. Text ingenu però constel·lat d'idees genials, constituïa la primera realitat verament assolida en el camp de la mariologia. Va compondre textos litúrgics per a la festa de la Mare de Déu del 18 de setembre, establerta pel Concili de Toledo. Algunes de les seves oracions són de les primeres que l'Església va adreçar directament a Maria en una celebració litúrgica.

Dels temes que emergeixen de la seva obra litúrgica es va formar l'aurèola de llegenda que, en la tradició hagiogràfica, envolta la seva figura. (C.C.)

Ildefons de Toledo, La virginitat de Santa Maria.
Edicions Proa, Clàssics del Cristianisme,
Barcelona 1995, 191 pàg.

La bona literatura que arriba de Galícia

Cristóbal Sàrrias

És per l'enyor, per l'enyorança que estimula la lírica i la sensibilitat, o per la necessitat de tancar-se a casa els llargs dies de pluja i boira, però és cert que la literatura que ens arriba de Galícia, és sempre d'una qualitat exquisida.

No cal que anem fins a Rosalía de Castro ni la comtessa de Pardo Bazán, ni tampoc hem d'anar fins a aquell complex, simpàtic i esperpèntic personatge que fou Don Ramón del Valle Inclán; tenim ben a prop nostre Gonzalo Torrente Ballester o Camilo José Cela, amb totes les excepcions que haguem de posar en un i altre, més per postures personals que per qualitat literària. Però, insisteixo, la literatura que ens arriba de Finisterre sempre té un regust especial, que sol deixar bon gust en els paladars anhelants de bocins de qualitat.

I Manuel Rivas no n'és una excepció; tot al contrari. Entre d'altres coses, perquè tot i escriure en castellà —a més de fer-ho preciosament en gallec—, en les seves obres reflecteix una cosa

tan important, i oblidada, com és la vida quotidiana, i les seves petites però cordials incidències.

Acompanyats de Manuel Rivas vivim la seva terra, les seves costes, les seves barques de pescadors, la difícil tasca dels recollidors de musclos, la realitat duríssima de tant tràfic de drogues... *Un millón de vacas*, *Los comedores de patatas* no són més que instantànies, a voltes doloroses, d'una vida d'homes i dones que es van construint dia rere dia el seu present, gairebé sense temps per pensar en el que pugui arribar a ser el seu esdevenidor.

¿Qué me quieres, amor?, la seva última obra editada en castellà, està formada per una col·lecció de narracions curtes en les quals ens fa viure amb familiaritat amb les perplexitats, les il·lusions, les falses aparences, les limitacions, les misèries, el mercadeig de tots els que intenten treure profit de la vida vivint, a càrrec d'altri, o han d'estar sotmesos als absurds tripijocs de cacics que semblen dominar la vida, i en realitat són bandolers de la quotidianitat, mentiders i explotadors de pa sucats amb oli.

Hi ha de tot en l'obra de Manuel Rivas, escrita gairebé al peu del carrer, de la *rua*, dels porxos i del camp, bo i observant amb ulls de testimoni que s'identifica amb els pobres i es revolta contra els imposts. I en tot això hi ha una gran dosi d'humanisme, que a vegades voreja la llagrimeta i a vegades treu el cap amb un somriure complaent, en una ganyota irònica, o en un gest de desgrat fruit de la repugnància. Res no s'escapa a una observació de tot allò que és més seu, més gallec, més propi d'un poble al qual pertany, d'un poble que estima.

Una lectura de *¿Qué me quieres, amor?* ens porta a la riba del Miño o del Sil, com en Rosalía de Castro ens sentim a la riba del Sa, i amb Torrente Ballester convivim amb les *meigas*. L'autèntica poesia de Rivas és, precisament, en la presentació de la vida real, amb elegància però sense dissimulació, sense més ficció que la de l'estil literari, que en les seves mans i en la seva ploma és el millor instrument per donar-nos a conèixer la vida que avui s'esdevé al seu voltant, en la Galícia de la darrera dècada del segle vint.

El llibre de la setmana

Manuel Rivas, *¿Qué me quieres, amor?*
Alfaguara, Madrid 1996, 211 pàg.

També hem llegit...

- Augusto Monterroso, *Cuentos y fábulas, y lo demás es silencio*. Alfaguara, Madrid 1996, 356 pàg. Àmplia col·lecció d'aquest escriptor de Guatemala, dividida en cinc parts. Visió sense retòriques d'una realitat que de vegades convida a l'evasió, per la seva duresa o pel seu absurd. Una finestra a un país que desconexem, a pesar que se'n parli molt.
- Olivier Rolin, *Port Sudan*. Seix Barral, Barcelona 1996, 133 pàg. Retorn a França d'un rebel del 68, després d'una llarga absència. Recerca inútil dels ideals del famós «maig francès», recordat per les ruïnes d'una revolució impossible. Objectivitat dins de la nostàlgia.
- Ediciones SM acaba de publicar diversos llibres educatius excel·lents: *Explora la tierra* (Biblioteca interactiva), *América del Norte i Australia* (Exploradores y Aventureros), i de la col·lecció *El libro de juego con pegatinas*, els títols *Animals salvatges*, *Animals i les seves cries*, *Números i Formes*. Per tenir en compte per a obsequis útils i formatius de cara a les festes que s'acosten.

La sardana i la dansa

Música per a cobla i Sarau Artesenc

La gran popularitat de la sardana ha fet que la cobla, la seva intèrpret, no només sigui valorada com a expressió musical de la sardana i, consegüentment, s'ignori moltes vegades la possibilitat que té la cobla d'interpretar música de qualsevol gènere. Insistim amb aquest error però amb desig de rectificar-lo. Catalunya Música emet els dissabtes, de 9 a 10 del matí, un programa dedicat solament a la música per a cobla, on es poden sentir, sense oblidar les sardanes, obres de tema lliure escrites expressament per a la cobla, transcripcions d'obres escrites per a orquestra o banda, ballables, cançons, música sacra i qualsevol altra expressió musical que s'hagi aportat al conjunt musical català.

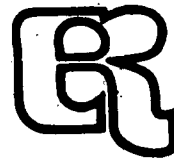
Sarau Artesenc

Divendres 6 de desembre, festa de la Constitució, se celebrarà a Artés el XIII Sarau Artesenc, amb els actes següents: el matí, al camp d'esports,

Sarau Artesenc, classificació accés a honor i final del campionat de Catalunya de punts lliures; actuarà la cobla Sant Jordi. A la tarda, al pavelló d'esports, doble audició de sardanes amb les cobles Sant Jordi i Els Montgrins. A dos quarts de vuit del vespre, al mateix pavelló, concert de l'orquestra Maravella, que a la nit tancarà la jornada amb un ball de gala acompanyada de l'orquestra Montgrins.

De la doble audició de la tarda, cal destacar tres sardanes d'estrena dedicades a sardanistes entusiastes artesencs: *Lluïsa enyorada*, de Florenci Trullàs, dedicada a la dansaire Lluïsa Homs, antiga membre de la colla Escat d'amistat; *A l'amic Pere*, de Tomàs Gil i Membrado, dedicada a Pere Puigbó, de la mateixa colla; i *Sempre al nostre costat*, de Max Havart, dedicada a l'entusiasta sardanista Melitó Badia. En el concurs del matí també s'estrenarà la sardana de Daniel Gasulla que porta per títol *Figuerolencia*.

Josep Ventura

Ja és a la venda, el CALENDARI LITÚRGIC PASTORAL 1997

Preparat per

PERE FARNÉS SCHERER, Pvre.

Més complet i extens, superant, com cada any, les edicions anteriors

Rústica • 304 pàgs. • 12x17 cms.
P.V.P. 850 pts. (amb l'IVA)

També l'edició en castellà CALENDARIO DEL AÑO LITÚRGICO 1997

Rústica • 350 pàgs. • 12x17 cms.
P.V.P. 890 pts. (amb l'IVA)

DE VENDA A LES LLIBRERIES

EDITORIAL REGINA, S.A.

Mallorca, 87-89. Tel. 322 17 11. Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

Cinema

Ponette

Director i guionista: Jacques Doillon. **Intèrprets:** Victoire Thivisol, Delphine Schiltz, Matiaz Bureau Caton, Marie Trintignant. **137 min.**

Meritxell Cucurella Jorba

Ponette és l'angoixant història d'una nena que ha perdut la seva mare en un accident mortal i no vol acceptar de cap manera aquesta trista pèrdua. De la mà d'una direcció magistral entrem en el món dels infants i descobrim com viuen aquests esdeveniments amarats de transcendència i tristor. «Deixeu que els nens s'acostin a mi», va dir Jesucrist; i això mateix ha dit Jacques Doillon als petits actors d'aquesta pel·lícula que parla de les coses dels grans vistes amb ulls d'infant. El director s'ha posat a l'alçada dels nens i ha reeixit en la comesa que l'espectador també s'hi posi.

Ponette (Victoire Thivisol) basteix els límits de la incomunicació amb els qui l'envolten, només es vol comunicar amb la seva mare morta. De dia viu a la terra, i quan fosqueja i arriba la nit viu al cel, amb la seva enyorada mare. Res ni ningú poden dissuadir-la. Finalment, l'encarnació de la seva mare (Marie Trintignant) li diu que ha d'acceptar-ho i que no ha de tornar a estar trista. Ponette obeeix, i amb una actitud sublim accepta, no sense recança, la mort de qui li va donar vida.

Victoire Thivisol ja té, amb només quatre anys, un premi a l'esquena: el premi a la millor interpretació del darrer Festival de Venècia aconseguit gràcies a la sensació de veritat que ens transmet en cada seqüència del film.

Jacques Doillon dirigeix una història intimista i plena de sensibilitat, però, tot amb tot, colpidora. Colpidora.

Crònica televisiva

El dret a la salut

Miquel Àngel Codina

En una realitat en la qual 750 milions de persones viuen al Tercer Món en condicions de pobresa, de les quals 550 milions es troben en la misèria més absoluta i 119 de cada mil infants es moren abans de fer els cinc anys, tots plegats hem de continuar apostant per la creació d'un món més just i solidari, d'unes estructures capaces d'eradicar la pobresa. Les diferències de recursos sanitaris —al Nord tenim un metge per cada 320 habitants, mentre que als països del Sud la proporció és d'un metge per cada 30.200 habitants— tenen una greu i forta repercussió en la qualitat i esperança de vida de les persones.

El programa *Pueblo de Dios* va emetre un interessant reportatge, titulat *África en el corazón*, dirigit per Julián del Olmo García i realitzat per Luis Álvarez Laorden, on els televidents vam poder conèixer fil per randa l'admirable treball que els Germans de Sant Joan de Déu desenvolupen en l'àmbit de la sanitat primària i hospitalària a Ghana. L'any 1955 van arribar a Asafo, una regió amb prop de 200.000 habitants —la més abandonada d'aquest país africà— per posar en marxa un ambiciós programa de salut integral. El 4 d'abril de 1956 s'hi va inaugurar l'Hospital General de Sant Joan de Déu. Avui dia té 96 llits; anualment duu a terme més de mil intervencions quirúrgiques y atén 23.000 consultes externes. Amb les Germans de Sant Joan de Déu, hi col·laboren cinc missioneres de la Immaculada Concepció, dues d'elles espanyoles. «Àfrica continua sent la il·lusió de la meua vida, des de fa molts anys. La gent m'ha ensenyat moltes coses. Crec que hem d'aprendre moltíssim dels africans», va afirmar la germana María Socorro Soria davant de les càmeres de televisió.

«El problema fonamental dels infants que vénen aquí —va dir el germà Johanes Tower, cap d'infermeria del Hospital Sant Joan de Déu d'Asafo— és l'anèmia, la causa de nombroses enfermetats i morts. Els nens tenen també diarrea, a causa de les dolentes condicions de l'aigua que beuen i d'una alimentació precària.» La pobresa dels habitants d'Asafo contrasta amb la riquesa de la seva terra, que produeix or, diamants, fusta i cacau, explotats per multinacionals estrangeres. El dret a la salut forma part dels drets clàssics i reconeguts per tothom, però l'escassetat de mitjans i la desproporció de recursos humans i materials el condemnen a continuar sent un objectiu encara ben llunyà de ser plenament assolit.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV2

Diumenge 08.45 *Tiempo de creer.*

09.30 *Pueblo de Dios.*

10.00 *Últimas preguntas.*

10.25 *Testimonio.*

10.30 *La Misa:* des de la parròquia de Sant Pere de Vilabella (Alt Camp, arquebisbat de Tarragona), amb la participació de la Coral de Vilabella i sota la direcció de Josep Navàs (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

11.20 *Esglésies de Catalunya.*

Dilluns 17.15 *Pueblo de Dios.*

C 33

Ds. 23/11 09.00 *Signes dels Temps:* estarà dedicat a «Drogoaddictes». El Centre Català de Solidaritat. Un diàleg amb Mario Picchi, promotor a Itàlia del «Projecte Home» que serveix de suport a la tasca del Centre Català de Solidaritat, i amb la col·laboració dels alumnes de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna. En el programa també oferirem espais d'actualitat, agenda, presentació de llibres i el comentari de l'evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Ds. 30/11 09.00 *Signes dels Temps:* estarà dedicat a Diàleg a fons amb Cristina Kaufmann, carmelita, una vida contemplativa i de pregària. Una presència diferent en el món d'avui.

En el programa també oferirem espais de música, actualitat cultural, costumari per Joan Soler Amigó, actualitat, agenda, i el comentari de l'evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Dg. 24/11 08.55 *Néixer de nou:* programa religiós protestant mensual.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv. 22/11 20.30 *Creure avui:* Taula rodona: *Una ullada al món.* Comentari de les notícies més importants d'aquest mes (Dirigit per Ramon Safont-Tria.)

Dv. 29/11 20.30 *Creure avui: Especial musical.* (Dirigit per Ramon Safont-Tria.)

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit europeu Eutelsat II-16° E. 37V. freq. 11.575 GHz, 6.60 italià, 7.50 anglès.

Diumenge 12.00-12.30 *Àngelus.* (Directe)

Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general.* (Directe)

De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació.*

Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000.*

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE
HUMÀ I CRISTIA

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:

—de 02.00 fins a les 21.00 h Radiofórmula musical amb butlletins informatius cada quart d'hora.
—Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i a les 15.30.

De dilluns a divendres:

21.00 - 22.00 *Vet aquí que...* (conte)
En un dia com avui.
Punt i Coma.
22.00 - 23.00 *Nit d'Estels* (magazine d'Església i solidaritat)

Dilluns

23.00 Jòc Net.
24.00 *Estima la vida.*
01.00 *Fila 7.*
Cova de Classics.

Dimarts

23.00 *Anem per feina.*
24.00 *Versió original.*
Sons i ressons.
01.00 *El perquè de tot plegat.*

Dimecres

23.00 *Temps d'acció.*
24.00 *Àgora.*
01.00 *De la lletra i de la música.*
Amb molt de gust.

Dijous

23.00 *En família.*
24.00 *Calaix de Sastre.*
01.00 *Dos quarts de nit.*
So de cine.

Divendres

23.00 *Panorama cultural.*
24.00 *Amb llum pròpia.*
00.00 *Cova de Jazz.*

Dissabte

21.00 *Catequesi.*
Contemporània.
22.00 *Quart món.*
23.00 *Panorama de cinema.*
24.00 *La veu del campanar.*
01.00 *Novetats a cau d'orella.*

Diumenge

09.00 *Tot sardana.*
18.45 *Eucaristia des de la Catedral.*
21.00 *Estels de colors.*
22.00 *Nòmades.*
23.00 *Temps de paraula.*
24.00 *Gran Clàssic.*
01.00 *A cel obert.*

CATALUNYA MÚSICA (Barcelonà: FM 101.5)

Diumenge

09.00 *Músiques místiques: Muss nicht der Mensch auf dieser Erden in Stetem Streite sein, cantata, de Bruhns; Trois petites liturgies de la présence divine, de Messiaen; Ninth Service, de Weelkes; Litaniae de BMV (Lauretanae), KV 109, de Mozart; Tres cantigas de Santa Maria, d'Alfons X el savi; Salve Regina en La M. Cor de la Radiotelevisió txeca, de Berlioz.*
11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge

07.30 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Oriol Llop).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

21.00 *El espejo de la Iglesia.*

Diumenge

09.00 *Santa Missa.*
09.45 *Informatiu diocesà.*
10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.
22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Divendres

17.38 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 *Santa Missa.*

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge

10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home:* programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: Esteve Sala Martorell, franciscà responsable de la Pastoral de la Salut durant nou anys a l'Hospital de Vilanova i la Geltrú; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4)

Diumenge

09.45 *Vida i esperit.*

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes. L'emeten: **Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Radio**, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h. **Calafell Ràdio** (FM 107.7) diumenge 09.20h. **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»). L'emeten:

Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també: **Calafell Ràdio** (FM 107.7) dissabte 12h. **Ràdio La Canonja** (FM 102.3) divendres 20h. **L'Esplugu FM Ràdio** (FM 107.4) dissabte. **Ràdio Falset** (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h. **Ràdio El Morell** (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h. **Ràdio Montblanc** (107.0) diumenge, a partir de les 11 h. **Ràdio Santa Coloma de Queralt** (FM 107.5) dissabte 13h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h. **Ràdio La Vilella Alta** (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona;
Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *Costumari cristià* (costums i tradicions de l'Església, a càrrec de Mn. Joan Baburés), *La veu dels joves* (a càrrec de Mn. Jaume Reixach), *Entrevistes;* i una vegada al mes *Crítica de Cinema* (a càrrec de Toni Bardera). Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Costa Brava (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.45h. **Ona Jove Riudellots** (104 FM) dissabte 20.00h. **Ràdio Arbúcies** (107.6 FM) dissabte 10.00h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h*. **Ràdio Arenys de Munt** (107 FM) diumenge 11.30h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) dissabte 9.30h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) dissabte 10.30h. **Ràdio l'Escala** (107.6 FM) dissabte 14.00h. **Ràdio la Vall** (107.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Pineda de Mar** (106.1 FM) diumenge 14.00h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) diumenge 8.00h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.7 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Santa Coloma de Farners** (103.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sarrià de Ter** (87.6 FM) diumenge 10.00h. **Top Gironès-Cassà de La Selva** (92.8 FM) dissabte 19.30h.

*(Inclòs dins el programa parroquial local).

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de la música melòdica i lleugera dels últims anys amb frases, missatges humans i paraules de reflexió, i també música de ball de qualitat. Presenta: Àngel Rodríguez.

LA GOVA DEL COUNTRY: selecció de música country cristiana y country en general, amb la col·laboració de l'Associació Europea del Country. Presenta: Rafael Corbí.

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SALUD (FM 89.1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, herois del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema maria, etc.

RÀDIO SANTA COLOMA DE FARNERS (FM 103.6)

Dimecres

De 22.15 a 23.00h. *Maranatha:* un programa per descobrir i compartir el nostre tarannà cristià com a catòlic avui.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona).

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticiari.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

LA PARAULA DEL BISBE: microespai setmanal de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira.

PUNT DE TROBADA: magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, humana i social. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez.

TARDA DE TOTS: magazine d'**Onda Rambla Girona** (89.9 FM) que inclou cada dijous a les 17.30 una secció d'actualitat cristiana i de notícies de l'església de Girona.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: programa mensual de 30 minuts de durada. Es tracta d'un espai de debat sobre temes d'interès, moderat pels periodistes Anna Estartús i Josep Casellas.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten:

Catalunya Música (96.7 FM) Girona- (101.5 FM) Maresme: diumenge 11.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Ona Jove de Riudellots de la Selva** (104 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Shalom de Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de Ràdio Nacional** (738 AM-93.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès de Cassà de la Selva** (92.8 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»). L'emeten: **Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars**, i també: **Ràdio Súrria** (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h. **Ràdio La Cala** (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h. **Ràdio Deltebre** (FM 107.6) dissabte de 9.00h. **Ràdio Flix** (FM 102) dissabte de 9.30h. **Ràdio Gandesa** (FM 107.9) dissabte de 13.00h. **Ràdio Infant** (l'Hospitalet FM107.9) dissabte 10.00h. **Ràdio Joventut de Masdenverge** (FM 100.7) diumenge 10.00h. **Ràdio Mora d'Ebre** (FM 87.6) divendres 10.00h. **Ràdio Nueva Vinaròs** (FM 98.2) dissabte 22.30h. **Ràdio Onda Cero** (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h. **Ràdio els Ports** (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h. **Ràdio Ràpita** (FM 107.9) diumenge 12.00h. **Ràdio Ulldescon** (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSÒ: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans. L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM89.8) diumenge 09.30h. **Ràdio Seu** (FM 107.2) diumenge 9.00h. **Ràdio Valira** (FM 98.1) dissabte 13.00h.

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

pàgina catequètica per a nois i noies

AMICS DE DÉU

Santa Cecília, verge i màrtir. 22 de novembre

Les festes de noces de Cecília i Valerià van delectar la Roma aristocràtica. Entrada ja la nit i quan els convidats s'havien retirat, Cecília va cridar el seu espòs i li va dir confidencialment: «Estimat Valerià, t'he de dir un secret, però m'has de prometre que el guardaràs.» Valerià va accedir-hi i la noia es va sincerar amb ell: «Vaig consagrar la meua virginitat al Crist. Tinc un

àngel de Déu que em guarda; si t'acostes a mi amb un amor impur ell em defensarà i posarà fi a la teua vida; però si respectes la meua puresa ell es farà amic teu i ens omplirà de benestar.»

Quelcom estrany es va produir llavors en el cor de Valerià. En lloc de sentir-se ferit i menyspreat, va comprendre la petició de la seva esposa i va demanar de veure l'àngel. Cecília li

va respondre que llavors havia d'aprendre la doctrina cristiana i fer-se batejar.

L'escriptor cristià Tertul·lià ens descriu la breu vida matrimonial dels esposos: preguen junts, dejenen i s'instrueixen junts, reben l'Eucaristia junts i comparteixen les alegries i les tristors. No hi ha entre ells cap secret ni cap disgust. Donen almoïna als pobres i tornen a estar junts per resar els himnes i els salms i servir Jesucrist amb gran zel.

El prefecte Amalaqui, irritat per unes denúncies, va fer prendre Valerià. Com era possible que un personatge del seu rang s'hagués unit a la secta dels cristians! Va oferir al reu, a canvi d'uns diners, un certificat com si hagués ofert sacrificis als ídols. Valerià, inspirat per Déu, es va negar d'acceptar-ho amb fermesa. El dia següent va ser degollat juntament amb els seus germans Màxim i Tiburci.

Pocs dies després va ser martiritzada Cecília, va haver de patir uns sofriments molt cruels de part del sinistre Amalaqui abans de ser decapitada. Se la considera patrona dels músics i al segle V fou edificada a Roma una basílica en honor seu.

QUÈ ÉS L'EUCARISTIA?

Els vestits litúrgics. L'alba

L'alba és una túnica de color blanc (d'aquí li ve el nom) que arriba fins als peus.

El seu origen és una túnica semblant que vestien tots els ciutadans romans d'una certa dignitat. També entre els jueus era conegut aquest vestit, ja que els seus sacerdots es posaven una túnica interior de lli finíssim sempre que s'acostaven a oferir el sacrifici.

Els primers cristians van començar a usar aquest vestit després del baptisme; el nou batejat era revestit de la túnica blanca per significar la nova realitat, segons les paraules de l'apòstol: «Tots els qui heu estat batejats en Crist us heu revestit de Crist» (Ga 3,27). I també pel simbolisme que li dona el llibre de l'Apocalipsi quan, referint-se a l'Església diu: «Li ha estat concedit de poder vestir-se de lli ben blanc, esplèndid, perquè el lli són les bones obres dels sants» (Ap 19, 8).

També en la litúrgia cristiana tots els ministres vesteixen aquesta peça de roba, amb la qual se significa la importància del servei que realitzen i la seva dignitat.

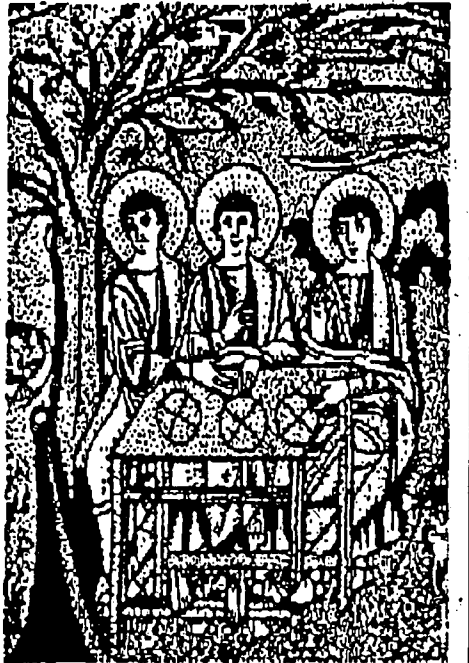
FEM CATEQUESI

La Santíssima Trinitat (1)

Jesucrist va dir referint-se a Déu: «El Pare i jo som u» (Joan 10,30). Abans de la seva mort i resurrecció, Jesús va prometre als Apòstols que no els deixaria sols, sinó que els enviaria des del Pare l'Esperit Sant, el qual enfortiria llur fe i els faria recordar tot el que Ell els havia ensenyat (Joan 14, 15-31). Jesús ens ha parlat a fons de Déu i ens ha revelat que, juntament amb el Pare, Ell i l'Esperit Sant són l'únic Déu.

Déu no té cos, és esperit pur i no el podem veure ni tocar, però s'ha fet visible als homes en la persona del seu Fill. Encara que no el veiem amb els ulls del cos, podem notar l'acció de l'Esperit Sant en el món i en nosaltres. Déu no té ulls, però ho veu tot, tant si estem lluny com si està fosc. Ell veu tant un petit gra de sorra com la grandesa del sol. Veu també el nostre cor i sap el que pensem.

Déu és present a tot arreu. No ha tingut principi, ni tindrà fi. Déu és immensament feliç i ha volgut que nosaltres també ho fossim en crear-nos. Solament hi ha un Déu, però és en tres persones iguals i distintes: Pare, Fill i Esperit Sant. Des de sempre, el Pare, el Fill i l'Esperit Sant són u. Des de sempre, es coneixen i s'estimen.

PELS CAMINS DE LA BÍBLIA

Isaïes i Acaz

En els temps en què Acaz regnava a Jerusalem, dos reis li van declarar la guerra. Acaz va cercar ajut estranger per tal de combatre'ls, sense fer cas d'Isaïes, el qual li deia que només havia de confiar en Déu, perquè només Déu l'ajudaria a vèncer.

Isaïes digué a Acaz:

«Déu vol donar-te un senyal perquè estiguis segur del seu ajut: un senyal que tu li demanis.»

Però Acaz va refusar l'ofertament:

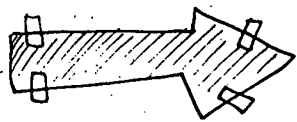
«No demanaré cap senyal a Déu.»

Llavors Isaïes va dir:

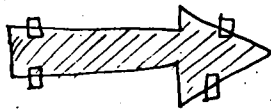
«Doncs Déu et donarà un senyal. Mira: una donzella tindrà un fill, el qual serà anomenat Emmanuel, que vol dir: "Déu és amb nosaltres".»

Els cristians veiem en aquestes paraules l'anunci de la vinguda de Jesús, el Messies. La donzella és Maria.

L'Oriol i la Laia
per Xesc

seguir la fletxa

endavant

Aquesta setmana
l'Oriol i la Laia no
volem sortir a la
tira mentre no
hi hagi solucions
ràpides pels problemes
de la zona central
de l'Àfrica. I per
d'altres situacions
injustes.

1996 Any Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa

III Jornada Diocesana de Barcelona

PER UNA SOCIETAT QUE NO MARGINI

Palau Sant Jordi, 1 de desembre de 1996

PROGRAMA

10.30 Acollida

Es recomana puntualitat a causa de la capacitat limitada del Palau Sant Jordi.

10.45 Testimonis i cançons

Amb sor Genoveva Masip, Eduard Sala i germà Adrià Trescents. Roberto Bignoli, cantautor italià. Presenta: Maria Victòria Molins. Coordina: Projecte David.

11.40 «Les dues cares de la ciutat». Video elaborat a partir de l'estudi realitzat per Càritas Diocesana.

11.50 Manifest de la Jornada.

12.00 Celebració de l'Eucaristia

Presidida pel Sr. Cardenal Arquebisbe Ricard M. Carles i concelebrada pels bisbes auxiliars i sacerdots de la nostra diòcesi. Amb la participació dels membres de la Federació Catalana de Pueri Cantores.

La col·lecta que es farà es dedicarà a la *Fundació Sense Cadenes*, Projecte de l'Episcopat i de les Càritas diocesanes de Catalunya per a la prevenció i tractament de la drogoaddicció.

Amb la col·laboració de:

- Càritas Diocesana, Cristianisme i Justícia, Justícia i Pau i Secretariat Diocesà pels Marginats
- Ràdio Estel i Catalunya Cristiana

Amb el suport de:

- Ajuntament de Barcelona i Generalitat de Catalunya

afinant

Zoom

Una noia israeliana asseguda davant del monument erigit en memòria d'Itzak Rabin, màrtir per la pau, a Tel Aviv, fita de pelegrinatge de molts israelians desitjosos d'acabar amb la guerra, medita sobre l'entossudiment d'aquells que, obcecament, fan tot el possible per mantenir-la i s'allunyen, més i més de la necessària convivència entre els pobles.

Una Església en estat de missió (4)

Llindar

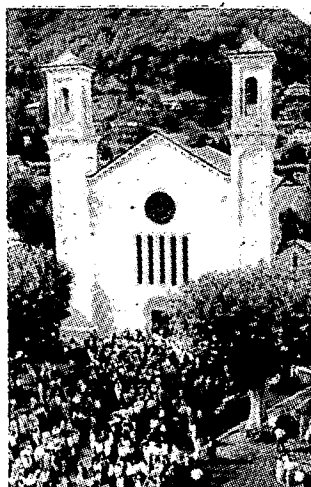
Actituds eclesials endògenes

La celebració del Concili Tarraconense ha estat un motiu d'alegria i, com s'ha dit un sens fi de vegades, és un dels esdeveniments més importants de la història de l'Església a la Catalunya d'aquest segle. No ho dubto en cap moment. Amb el Concili s'obre una nova etapa. Tenim unes resolucions per aplicar. Tenim una experiència d'eclesiologia de comunió que s'ha d'aprofundir i continuar. Tanmateix, hem de ser conscients que la celebració d'aquest Concili ens ha sorprès, per dir-ho d'alguna manera, en una situació que podem anomenar «de risc»: cansament i envelliment del clergat, disminució d'energies i de presència del món laical, secularització de moltes ments i cors, pèrdua de rellevança de l'Església, desconfiança envers la «romanitat» i un cert provincianisme eclesial. En el nostre horitzó eclesial hi ha símptomes clars d'actituds endògenes que, si no són superades, podrien posar en perill el nostre futur.

El mateix Concili n'adverteix el perill en plantejar la necessitat de formar unes comunitats acollidores i frateres, obertes al do de Déu, en les seves resolucions 1, 6, 29, 30 i 32. No fóra bo que ens deixéssim vèncer pel pessimisme i, encara menys, pel nerviosisme i les acúsacions mútues. Tot al contrari. Hauríem de saludar aquesta hora de la nostra Església com un *kairós* que ha d'engendrar esperança. La nostra inquietud hauria de ser saludable i curativa, no destructiva. Les nostres actituds, pro actives, i no només reactives. Les actituds merament reactives no acostumen a ser constructives. Com molt bé ha dit algú, allò que té aparença de crisi difícil, pot ser hora natalícia. Allò que sembla perill inquietant, pot ser la gran oportunitat.

No ens és necessària també en aquesta hora una sana autocrítica? Alguns dels nostres mètodes pastorals no es caracteritzen més aviat per fomentar aquest perill

del que és endogen i ens impedeixen una fecunditat veritablement apostòlica? Perquè en pastoral tot el que es presenta com a èxit no vol dir de cap manera que tingui fecunditat espiritual. El bisbe Buxarrais parlava fa poc del *fracàs de la pastoral de maquillatge*: «Una reunió segueix una altra reunió, per desfer en l'última el que vam proposar en la primera; hem gastat piles de paper per proposar esquemes i estratègies d'acció; hem recorregut a nous mètodes... I al cap de pocs anys han anat en orri molts plans que pretenien ser l'últim crit en la pastoral.»

El nostre ambient eclesial està enrarit per massa temes endògenament eclesiàstics. Necessitem una més gran amplitud d'horitzons, si volem superar també alguns elements patògens. A vegades penso que un cert èmfasi en la petita *comunitat* impedeix, per exemple, que una parròquia sigui més coneguda al barri. Les activitats, les informacions, la vida parroquial es consumeix en el cercle estret i reduït dels de sempre. No se susciten activitats que encaixin amb les necessitats concretes de les famílies i que permetin estrenyer els llaços amb gent diferent o senzillament allunyada. En un article anterior vaig plantejar el problema de tants temples tancats. No deixa de ser una expressió d'aquesta actitud endògena de què parlem. El nostre primer gest missioner no hauria de ser obrir-los de bat a bat? Dir sense recança

què som i qui som i organitzar bé l'acollida dels que s'acostin a ells. Que els poguem donar una explicació històrica o artística i facilitar alguns textos per a l'oració. D'altra banda, hauríem de preguntar-nos quina imatge d'Església donen molts despatxos parroquials, a voltes tristos i poc acollidors.

Manuel Valls i Serra

Avisos i comunicats

BARCELONA

FUNDACIÓ MISSATGE HUMÀ I CRISTIA

Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **CCU DE Cerdanyola.**— Dia 22 de novembre, a les 20.00, conferència *Infants, sexe... cap a on anem?*, a càrrec de la Dra. Carme Panchón decana de la Facultat de Pedagogia de la UB. Lloc: Av. Espanya, 21, 1.

• **FUNDACIÓ FOLCH I TORRES.**— Dissabte, 23 de novembre, a les 18.00, al Castell de Plegamans, taula rodona sobre la personalitat de Lluís Folch i Torres. Intervindran: el Dr. Lluís Folch i Camarasa, educador i psiquiatra infantil; el Dr. Lluís Folch i Soler, educador i psicòleg; Arànzazu Coca, autora de la tesi «L'ànima dels infants». A continuació inauguració de l'exposició sobre la vida i obra de Lluís Folch i Torres.

• **DELEGACIÓ EPISCOPAL DE RELIGIOSOS DE BARCELONA.**— El diumenge, dia 24 de novembre, festivitat de Crist Rei, el Sr. Cardenal-Arquebisbe dirigirà un recés per a religioses a la Casa d'Exercicis de Sarrià, c/ Carasco i Formiguera, 32, de Barcelona.

• **FAMÍLIA ESPIRITANA.**— Dia 25 de novembre, a les 20.00, a l'església de les Germanes Missioneres del Santíssim Sagrament, passatge dels Camps Elisis, 8, Barcelona, Missa de trentè dia, en sufragi de Mercedes Dotres, gran col·laboradora en la Família Espi-

ritana. Són convidats tots els amics i simpatitzants. Com cada any, la Família Espiritana posa a la venda participacions de la loteria de Nadal. Són els mateixos números dels anys anteriors, (18.176 i 36.159), junts en la mateixa participació, de 300 pessetes cada una. Aquesta campanya anyal és per ajudar els nostres aspirants a missioners, amb dificultats per subvenir les despeses de la seva formació. Per a l'adquisició de participacions, dirigir-se a: Família Espiritana, c/ Mallorca, 317, pral - 08037 Barcelona, tel. 458 06 73.

• **JUSTÍCIA I PAU.**— *XIII Jornades sobre el Quart Món.* Sobre el tema «Està en fallida l'Estat del Benestar». Dies 29 i 30 de novembre, a la Casa Elizalde (carrer València 302, de Barcelona). Per a informació, tel. 317 61 77.

• **HOMES DEL SAGRAT COR.**— Dia 5 de desembre a l'església de la Bonanova (parròquia dels Sants Gervasi i Protasi), *Hora Santa* per a sacerdots, homes i joves. A les 22.00. Trobada a les 21.15 i a les 23.00, celebració de l'Eucaristia. L'endemà, dia 6, primer divendres, per a religioses, dones i noies. A les 11.00, *Hora Santa*, i a les 12.00, Missa.

• **ARXIPRESTAT DE PROVENÇALS.**— *Hora Santa mensual.* Dijous, 5 de desembre, a la Bonanova, sortint de la parròquia de Sant Joan d'Àvila (Rambla Prim 252 - 08020 Barcelona), a les 21.00 per tornar a les 23.30. L'endemà, dia 6, primer divendres, a la parròquia a les 11.00 per a religioses, dones i noies, i a les 12.00, celebració de l'Eucaristia.

• **INSTITUT DE TEOLOGIA I HUMANISME.**— Dia 12 de desembre, Curs de Teologia: *Exhortació Tertio Millenio adveniente*, de 20.00 a 21.00. Dia 13 de desembre, de 19.00 a 20.00, formació permanent per a religiosos/es:

La vida consagrada com a existència «transfigurada», a càrrec del P. Emilio Barcelón, o.p. Per a més informació, Institut de Teologia i Humanisme, c/ Bailèn, 10, tel. 246 33 00.

• **GRUP DE VÍDUES I VIDUS DEL L'ESPERANÇA.**— *Recés de preparació del Nadal.* Tindrà lloc a la parròquia de Santa Anna, el dia 13 de desembre a les 17.00. Serà dirigit pel P. Cebrià Pifarré, monjo de Montserrat. Per a més informació, tel. 666 11 30.

• **TROBADES DE REFLEXIÓ PER A JOVES A MONTSERRAT.**— Tema: *L'experiència de fracàs i de cansament.* Els dies 14 i 15 de desembre per a joves de 25 a 31 anys. Les jornades comencen el dissabte a les 11.30 i acaben el diumenge cap a les 15.30. El dissabte al vespre hi haurà una vetlla de pregària en la qual hi haurà la possibilitat d'un intercanvi personal amb algun monjo i/o celebrar el sagrament de la reconciliació. Cal portar el menjar per als dos dies, sac de dormir i el Nou Testament. Places limitades. Per a inscripcions telefonau personalment al Monestir de Montserrat, tel. (93) 835 02 51, de 9.30 a 10.30, de 12.00 a 13.15, de 16.00 a 18.00, i de 19.30 a 22.00. Demaneu pels monjos Josep-Enric Parellada o Joaquim Coll.

• **CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA.**— Cada dilluns, de

CATALUNYA CRISTIANA

UNA REALTAT QUE NO TROBARÀS ALS DIARIS

19.00 a 21.00, i a les aules de la catedral de Barcelona, tenen lloc les sessions destinades als animadors de cant litúrgic a les nostres esglésies (direcció de cant, repertori, etc.). Les classes duraran fins al 19 de maig 1997. Per a informació i matrícula: Centre de Pastoral Litúrgica, Rivadeneyra, 6, 7a, tel. 302 22 35, matins, Barcelona.

LLEIDA

• **ESCOLA DE L'ESPLAI.**— Dies 16 i 17 de novembre, *Jornada de Monogràfics - D'educació en el lleure.* Per a informació i inscripció: Av. Blondel, 11, 3a - 25002 Lleida, tel./fax 27 28 64.

TARRAGONA

• **ESCOLA DEL SILENCI.**— Per a consagrats, consagrades i seglars. Dies 5 (vespre), 6, 7 i 8 de desembre. Direcció: P. José F. Moratiel, O.P. - Tindrà lloc a la Casa d'Espiritualitat P. Palau, c/ Estanislau Figueres, 31-A. Tel (977) 22 17 21, Tarragona. Organitzada per la Delegació Diocesana per a la Vida Consagrada.

VIC

• **REIAL CONFRARIA DE LA PURÍSSIMA - Manresa.**— Divendres 29 de novembre, a les 19.00, a la capella de la Puríssima (Claustre de la Seu): Comença la tradicional novena a la Verge Maria, a càrrec de Mn. Joan Tuneu i Mir, rector. A les 20.00, missa vespertina. Dissabte, dia 7 (Vigília de la festivitat) a la Plana de l'Om, a les 19.00, a la plaça de l'Om, audició de sardanes per la Cobla La Principal de Berga. A les 19.00 novena, i a les 20.30, missa anticipada, a la Seu. Diumenge, dia 8, festivitat de la Immaculada, a les 10.00, sortida de la tradicional Passada de la Bandera de la Puríssima des de la basílica de la Seu fins a l'Hospital de Sant Andreu de Manresa. A les 17.00, Festival Musical dedicat als malalts crònics de l'hospital. A les 19.00, a la Col·legiata Basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa, Missa solemne presidida pel Vicari Episcopal de la Zona Nord. A continuació Tradicional Processó establerta pels consellers de la Ciutat l'any 1662. Dia 9 de desembre, a les 20.00, Missa en sufragi de l'insigne protector i confrare Magí Oller.

Curset d'aprofundiment litúrgic:

“PARTICIPAR I FER PARTICIPAR EN LA LITÚRGIA”

Director del curs: P. Daniel Codina
(monjo benedictí)

amb la col·laboració de: M. Teresa Garrigosa
(professora de cant)

Hòraris:

Divendres 29: de 18 h. a 19.30 h. Tema i debat: “Símbols, gestos i expressivitat en la Litúrgia”
20 h. Sopar
- de 21 h. a 22 h. Assaig de Cant Coral
Dissabte 30: de 9 h. a 13.30 h. Pràctica de Cant (educació de la veu). Pràctica de Direcció-Estudi de repertori. Pràctica de lectura (hi haurà una pausa pel cafè)
14 h. Dinar
16 h. Cants, Resum i cloenda

Preus:

Tot el curset amb pensió completa: 6.500 ptes.
Tot el curset (amb el sopar de divendres i el dinar de dissabte): 6.000 ptes.
Només les classes: 4.000 ptes.

Organitza: Escola d'Estudis Musicals
“Montserrat Calduch”

C/ Cànovas del Castillo, 14. Tels. (93) 675 11 94
908 31 14 03
08190 Sant Cugat del Vallès

FM VIII SIMPOSI INTERNACIONAL

La sort de la cultura a la societat tecnològica

Informàtica i comunicació: Simon Bensasson i Luís Archer.
Límits de la tecnologia: Joan Majó i Martí Boada.
Horitzons culturals i religiosos: Lluís Duch i José M. Mardones.
Taula rodona. Moderador: Ricard Lobo.

Dies: 2, 3, 4 i 5 de desembre de 1996.

Hora: 19.15 h a 21.45 h.

Lloc: Auditori del Centre Cultural de la Fundació «la Caixa». Pg. Sant Joan, 108 - Barcelona.

Informació i inscripcions: Fundació Joan Maragall, c/ València, 244, 2n, tel. 488 08 88.

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

El «kairós» postconciliar

Amb la publicació del volum complet dels documents i de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense acaben del tot els treballs conciliaris. Han passat disset mesos des de la conclusió del Concili (4 de juny de 1995), prop de dos anys des de l'inici de la seva celebració (21 de gener de 1995), quatre des de la seva proclamació (29 de novembre de 1992), quatre i mig des del seu anunci a Poblet (4 de maig de 1992)...

Mirant ara, amb la petita perspectiva que el temps transcorregut ja ens permet, el que ha estat el fet conciliar a la nostra Església, és fàcil adonar-se de dues coses: de la importància de la feina feta i del perill que no aconseguim treure'n tot el fruit possible.

Les evaluacions aparegudes del Concili, fins i tot les més crítiques, en donen un balanç positiu. Salvador Cardús, per exemple, ha escrit: «La meua tesi de fons és que som davant d'un nou desvetllament eclesial, que donarà a l'Església catalana un estil molt diferent al d'altres èpoques. I que el Concili de la Tarraconense, amb totes les seves limitacions, significa aquest moviment d'unes aigües llargament estancades» (*Concili amb folre i manilles*, Barcelona, 1995, pàg. 11). Tothom està d'acord, d'altra banda, que les seves 170 resolucions, aplicades amb coratge,

**Tothom està d'acord,
d'altra banda, que les
seves 170 resolucions,
aplicades amb coratge,
poden renovar i dinamitzar
les nostres comunitats**

poden renovar i dinamitzar les nostres comunitats. A partir d'ara disposem, a més, de l'aplec dels textos bàsics que van centrar les deliberacions conciliaris.

La pregunta és si serem capaços d'acollir plenament el *kairós* conciliar que, com bé diu Armand Puig, no inclou tan sols el temps en què es reuní la magna assemblea, sinó que es prolongarà en el post-concili (*Quadern de treball del Concili Provincial Tarraconense*, Barcelona, 1996, pàg. 5). Conyindria que aquella il·lusió amb la qual de tant en tant, anys enrere, es deia: caldria fer una gran trobada de les diòcesis catalanes... restés viva ara que l'hem feta. I adonar-se que allò altre que també se sent repetir, de vegades, que necessitaríem uns criteris pastorals bàsics compartits per tothom... està esbossat en les resolucions del Concili. No somiem, fem. No apliquem les energies a vagues hipòtesis: transformem la realitat. «L'espòs és aquí. Sortiu a rebre'l». «I les que estaven a punt entraren amb ell a la festa», ens diu la paràbola de les deu verges (Mt. 25, 1-13).

Totes les diòcesis han ofert pistes, prioritats, materials... per a la progressiva aplicació del Concili. Cal que les seguim, sense perdre de vista, com també recomana, en el text citat, Armand Puig, «la globalitat del Concili», «Primerament, cal saber què ha dit el Concili i, en segon lloc, es poden aprofundir les diverses temàtiques que ha tractat.»

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Dimecres de la primera setmana d'Advent

Ens preparem per a la celebració del Nadal de Nostre Senyor Jesucrist. Hom esperaria que se'ns parlés ja de l'Infant que ha de néixer. En canvi, l'evangeli d'avui ens presenta Jesús que arriba vora el llac de Galilea, puja a la muntanya i s'hi asseu. La gent, sempre delerosa d'apropar-se al Senyor, li porta invàlids, esguerrats, coixos i molts malalts. No diu gran cosa. Els deixa als seus peus i ell els cura. Les multituds, davant d'aquests miracles, es meravellen i glorifiquen —alaben— la bondat de Déu; de Déu que els ha tret de l'esclavatge d'Egipte i que, malgrat les seves febleses, mai no ha deixat d'afavorir-los.

Llavors Jesús, sempre amb la mirada atenta al bé dels altres, expressa als deixebles la compassió que sent pels congregats. Fa tres dies que no és mouen del seu costat i no tenen res per menjar. No vol que marxin dejuns, perquè podrien defallir pel camí. Llavors fa el prodigi de la

multiplicació dels pans i dels peixos. Menjar exquisit i abundós, car les coses de Déu sempre són molt bones.

Per què aquest evangeli a l'Advent? Quina relació entre aquesta escena i l'Infant Jesús del pessebre? Segur que ja ho heu endevinat. Ell ve a guarir-nos, a alliberar-nos del mal. De la pitjor de totes les malalties, que és el pecat. Ell ens donarà també el pa de l'Eucaristia per tal que no defallim en el camí de la nostra existència.

Ara és clar. Aquell que, per l'anunci de l'àngel, s'encarnà en el sí de la Benaurada Verge Maria és el Fill de Déu, Salvador Omnipotent. Preparem-nos per rebre'l en aquest Nadal i per poder estar, amb ell, davant del Pare celestial quan, després d'aquesta vida i per la fidelitat al bé, la mort ens visiti i se'ns obrin les portes de la nova Jerusalem per participar en el convit etern i joïós del Nadal definitiu que Déu ens té preparat.

Impromptu

Oriol Camps

Vuitanta anys

És una cita bíblica: *I els més forts fins als vuitanta...* Això ara té una importància relativa, són molts i molts que sobrepassen llargament aquesta edat. Diem que ja no té importància. Només en la circumstància personal de cadascú. I, personalment, no hauria cregut poder arribar-hi donada la meua poquesa física i la por que els meus pares tenien que em morís...

Recordo aquelles paraules que el Dr. Pere Tarrés, que fou el meu metge personal, després d'una greu malaltia —estic convençut que la seva intervenció va salvar-me—, em deia en la seva última visita: «Oriol, has passat la maroma... Déu et vol per alguna cosa...»

D'això fa prop de seixanta anys, i només sé que han estat anys de lluita i que he necessitat crosses per seguir avançant, i m'he sentit al caire de la desesperança. I us confessaré un secret: *Catalunya Cristiana* ha fet que em retrobés a mi mateix, en permetre'm incorporar a la professió iniciada als vint anys, el periodisme, i de la qual la trista guerra civil em va desviar. Gràcies!

I gràcies a tots els qui ara m'acompanyeu en aquesta celebració dels meus vuitanta anys. I a tots us diria de tot cor: malgrat les dificultats del viure de cada dia, no perdeu mai la il·lusió ni l'esperança. Il·lusió com la de l'infant quan rep una joguina, il·lusió d'un somriure agraït quan amb el cor a la mà s'ha donat esperança.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Segons amb els ulls que es mira

En l'*ABC* (8-XI-1996), el periodista Santiago Martín publica una columna en la que escomet i s'escandalitza perquè en el Congrés de l'Educació Catòlica celebrat a Madrid del 8 al 10 de novembre —al qual hi assistiren 2.000 congressistes— no es fes una referència més explícita de l'aspecte cristià en els seus anunciats i ponències. El Congrés abordà el tema dels valors en l'àmbit escolar.

A Santiago Martín li hauria agradat afegir el mot cristià en l'encapçalament general: «L'educació en valors». Diu que només amb el títol proposat, el Congrés «l'hauria pogut convocar perfectament el Ministeri d'Educació de l'etapa socialista». Després es despenja amb una colla de consideracions i distincions entre «valors» i «virtuts», entre «secularisme» i «referències espirituals i religioses», com si en el Congrés no s'haguessin tingut en compte d'aquestes últimes realitats. I acaba el comentari amb un cert victimisme: «Una vegada més sé que en proposar el que dic, em guanyo la burla dels que es consideren progressistes, i de la falta de recolzament que necessito per part de persones de les quals caldria esperar-lo.»

Para el carro, amic col·lega!

Anem per parts. En primer lloc, no és certa l'absència de l'aspecte cristià del Congrés, ni tan sols en els seus

anunciats. Segons la nota d'agència del SIC (Servicio de Información de la Iglesia Católica de España), l'objectiu del Congrés ha estat «plantejar l'educació en valors dins l'educació en la perspectiva de la nova evangelització». Segonament, Mons. Fidel Herráez, bisbe auxiliar de Madrid, en les seves paraules de presentació digué entre altres coses: «El Consell General de l'Educació Catòlica s'uneix als esforços de la societat en general, però des de l'especificitat cristiana. Des d'aquesta perspectiva tracta de respondre als reptes educatius del moment actual.» Tercer, entre altres ponències hi hagué aquestes: La nova evangelització i l'àmbit dels valors. Les diverses concepcions de l'educació de valors: aportació de la perspectiva cristiana. I quart, en la roda de premsa —segons el SIC— es va parlar del matís que dona la fe a uns valors acceptats per tota la comunitat.

Queda clar, doncs, el rerefons o filosofia de l'assemblea: als valors en l'educació escolar, el Congrés hi presenta l'oferta cristiana.

No és pas igual la informació del columnista de l'*ABC* amb la que ha donat l'agència de l'Episcopat espanyol. És cert que les coses són segons els ulls amb què es miren... En els ulls podem veure-hi llàgrimes i enyorances, però també una expressió de somriure afectuós i d'esperança.

**CARME DROPEZ
I BALLARÍN**

Secretària de
Formació del
Comitè de
Govern d'UDC

Nació, cultura i humanisme

Massa vegades els partits presenten un discurs polític molt allunyat de la vida quotidiana i de les preocupacions més immediates dels ciutadans. D'altra banda, els esforços per lligar les propostes concretes a una línia general de pensament, poden topar també amb la simplificació dels resums precipitats o dels titulars enganyosos. Per això, és important seguir de prop els moments històrics en què les forces polítiques fan un esforç de construcció, d'avanç i de difusió, de l'ideari propi; per això, el Congrés d'Unió Democràtica de Catalunya és un punt de trobada per a la reflexió serena i les propostes d'acció.

En l'àmbit de treball que he coordinat (la ponència «Cultura i educació: per una comunitat més humana»), han treballat moltes persones que, des de posicions polítiques i personals diverses, han volgut aportar el seu gra de sorra. Entre tots hem volgut construir un edifici ideològic que té els seus fonaments en la persona humana i en els valors; i els seus objectius en la justícia social i la solidaritat, el benestar i la qualitat de vida. El desenvolupament econòmic, cultural i social, és per a nosaltres un camí lligat a la lectura humanista del món; i és en aquest sentit que el Congrés d'Unió aporta les idees marc (reflexions) per a l'acció política (propostes operatives).

És en la família on es produeixen els primers passos en la transformació de la persona en un ésser social. La família, per tant, ha de ser el primer i principal destinatari de les iniciatives culturals i educatives, pel seu paper difusor i transmissor de la cultura. Treballant en contacte estret amb ella, l'escola ha de potenciar el seu caràcter

formatiu en el sentit més ampli del terme, superant el concepte de la simple instrucció. I en aquest sentit pensem que és bàsic recuperar la tradicional importància de les humanitats en el sistema educatiu: la història, les llengües clàssiques, la filosofia, l'estètica... Cal recuperar igualment la possibilitat d'elecció entre l'assignatura de religió i la de cultura religiosa, perquè més enllà de la fe o la pertinença a una religió determinada, el fet religiós forma part irrenunciable de la nostra cultura i de la nostra història. Hem de ser molt clars i precisos a l'hora d'explicar les nostres propostes en aquesta àrea per combatre el risc de l'estereotip, l'exageració i fins i tot la demagògia. Les nostres propostes que no contravenen el pluralisme i la llibertat individual, ans els refermen

perquè el coneixement és la primera i fonamental garantia de la llibertat humana.

Els mitjans de comunicació són també una peça clau en la pràctica de culturalització permanent que volem, perquè constitueixen als nostres dies una autèntica plaça pública per al debat i la difusió de les idees. Els mitjans de comunicació han de cobrar plena consciència d'aquest fet, i ajustar-hi convenientment els seus continguts. Per garantir-ho, cal que el món de la cultura i de l'educació hi sigui present de manera activa a través dels seus representants, que ajudin a definir polítiques de difusió cultural, de respecte i potenciació dels valors de la persona humana.

La ciència i la tècnica, finalment, són les principals forces de modernització d'un país. Una bona educació en aquests àmbits requereix la participació activa de les empreses, tant pel que fa a la preparació professional dels nostres joves com al desenvolupament de la recerca. En aquest marc proposem un pacte per la ciència que impliqui en aquesta tasca les empreses, les universitats, personalitats i organismes científics i l'administració.

Ciència i humanitats no han d'entrar en competència entre elles, perquè són dues cares de la mateixa moneda, dues vessants irrenunciables de la formació integral de la persona. Com ho són també la política cultural i la política educativa, que no poden anar cada una per la seva banda, perquè el seu objectiu és el mateix. Cultura i educació, educació per a la cultura i una bona cultura educativa, són peces claus en la construcció de la Catalunya que volem, conscient de les seves arrels i alhora projectada amb força cap al segle XXI.

LLUÍS SERRA

Germà marista

Profetes al Nord, màrtirs als Grans Llacs

Els cossos dels quatre maristes espanyols han estat silenciats violentament per les bales a la frontera del Zaire, les seves vides, però, criden amb força profètica: «Ningú no estima tant els seus amics com qui dona la seva vida per ells.»

Els poders de qualsevol mena sempre han volgut fer callar els profetes, els han amenaçat, els han perseguit o els han assassinat, perquè la seva vida incomoda, denuncia, desemmascara. Qui han estat els assassins? No només els que premen el gallet, sinó també els que proporcionen les bales. Allà han estat soldats o grups d'incontrolats. Aquí, al nostre primer món, es fabriquen les bales. La trama és complexa. Les armes de mort troben els camins expeditos per arribar a la regió dels Grans Llacs mentre els aliments de vida, indispensables a fi d'evitar una hecatombe humana, sols experimenten traves i entrebancs per arribar als seus destinataris: la munió de refugiats famèlics, assedegats, malalts i errants.

Les imatges patètiques, que a través de la televisió han penetrat en milions de llars, permeten fer-nos una idea, encara que petita, del valor profètic dels que afronten cada dia aquests problemes i senten amb el cor i amb les entranyes la tragèdia d'uns homes i dones, d'uns nens i adolescents, que han comès el delictes d'haver nascut a l'Àfrica.

Aquests germans són profetes de la solidaritat. Deixen els seus països d'abundància i de benestar, sense silenciar-ne, però, la seva pobresa, per ajudar allà on són més necessaris: «Sent rics s'han fet pobres per enriquir amb la seva pobresa.» No han parlat des del discurs grandiloqüent del polític, sinó des del lliurament de les seves vides fins al final, un final previsible. No han volgut emprendre un viatge a la seguretat del retorn, sinó que han apostat pel risc de la fidelitat, de l'amor a un poble i de la convicció que no hi ha una vida més valuosa que una altra. Si ells haguessin vist la reacció que la seva mort ha provocat a l'Estat espanyol, ens haurien comprès, però ens dirien amb força: Què feu per als milers de nens i persones grans que cada dia sucumbeixen a la malaltia i a la fam?

La seva mort és profètica perquè denuncia la insolidaritat i la pantomima dels organismes polítics internacionals que no actuen si no hi ha interessos amagats en joc com els camps de petroli de Kuwait. L'Àfrica és l'assignatura pendent de la humanitat.

Recordem amb horror el llançament de la bomba atòmica a Hiroshima fa cinquanta anys des de l'avió Enola Gay, els camps de concentració de Dachau i Theresin... Avui l'horror es repeteix amb diferents protagonistes. La vida dels germans, com la de tants d'altres missioners i missioneres que treballen en llocs increïbles, és un crit a favor dels pobres i necessitats. Ells saben molt bé que «el testimoni de Jesús és l'esperit de profecia». L'han imitat en la vida, han patit la seva passió i han afrontat la seva mort.

A nosaltres ens queda ressuscitar-los en la nostra memòria perquè qui és just davant de Déu viu per sempre, i la memòria dels homes i de les dones ha de recordar-ho per estimular el nostre esforç per la pau, el nostre compromís per la solidaritat, la nostra opció pel servei, la nostra denúncia de la injustícia... Després d'aquesta tragèdia, diversos germans maristes han reiterat la seva petició al superior general per ser enviats al Zaire i a Ruanda. Els primers han acabat la seva carrera; els segons volen recollir el seu testimoni i fer el relleu.

Els han estat profetes al Nord, del qual van marxar, per ser màrtirs al Sud, on han regat amb la seva sang la regió dels Grans Llacs.

Pinzellades

Justo López Melús

L'amor per damunt de tot

En els conflictes entre germans, no s'ha d'invocar només la veritat i la justícia: ens immobilitzarien. Tot i que vegi amb claredat que un germà s'equivoca, no vull invocar la raó ni la justícia, sinó que emprenc el difícil camí de l'amor. Si no, no se supera el dilema: a les meves raons ell oposarà les seves indefinidament.

Jesús va superar la justícia amb l'amor, va vèncer la veritat amb el sacrifici de si mateix. Davant dels pecadors, no va negar la veritat, però no es va aturar en ella, la va superar. Morint a la creu, Jesús tanca el capítol de la justícia sola, i instaura el de la misericòrdia. Ja no podem tirar pedres —ni la primera ni l'última— a la pecadora, sinó perdonar com Jesús.

Humor

Què sabia la Santa Seu del catalanisme de Torras i Bages?

La Santa Seu va estar sempre ben al corrent del catalanisme de Josep Torras i Bages, tant abans de ser bisbe de Vic com durant el seu pontificat. Això fou possible gràcies a la informació que la nunciatura de Madrid enviava a la secretaria d'Estat. A partir de 1909 trobem que a aquest organisme del govern universal de l'Església també arribaven altres informes.

En una època de tensions pels nacionalismes

El Vaticà no mirava amb reserva l'actuació de Torras i Bages

Ramon Corts Blay

Sobre el bisbe de Vic llegim també els informes d'un poderós personatge que vivia a Roma, el cardenal català Vives i Tutó. Jugant amb els accents del seu segon cognom *Vives és Tutto* (Vives ho és tot), per indicar el seu gran influx en el Vaticà. Un altre alt eclesiàstic que des de Roma intervingué directament en algun nomenament episcopal de Catalunya, després que hagués deixat el càrrec de nunci de l'Estat espanyol el 1912, fou el cardenal Vico, com de seguida ho veurem. La informació que aquí fem servir és manllevada exclusivament de l'Arxiu Secret Vaticà.

Durant els anys que Torras i Bages era bisbe de Vic (1899-1913) els nuncis de Madrid foren: Serafino Cretoni; Giuseppe Francica, Aristide Rinaldini, Antonio Vico i Francesco Ragonesi; i els

secretaris d'Estat, les dues grans figures de Mariano Rampolla del Tindaro i Raffaele Merry del Val; el primer durant el pontificat de Lleó XIII i el segon durant el de sant Pius X.

La primera referència que trobem de Torras i Bages és de l'any 1893, quan el bisbe de Vic Josep Morgades parla al nunci Cretoni d'un «no gaire conegut sacerdot de Barcelona» a qui proposa per a una mitra. Aquí es pot notar ja una pinzellada del catalanisme d'aquest barceloní «no gaire conegut»; quan Morgades diu que és «un dels primers sacerdots de Catalunya» i l'autor de *La tradició catalana*, que acaba de publicar revelant-se així com un «veritable savi».

Dos anys després, el 1895, Morgades donà més notícies a la nunciatura sobre Torras i Bages, sempre pensant que podria ser un bon bisbe. En aquesta ocasió mostra però una certa reticència —influït pel bisbe Estalella de Terol, íntim amic del mateix Torras,

sobre la seva capacitat de govern, en dir que «en alguns afers s'inquieta fàcilment i es posa de malhumor». Malgrat tot, la candidatura de Torras i Bages tira endavant.

BISBE DE VIC

L'ocasió de fer bisbe a Torras es presentà en quedar vacant el 1899 la seu de Barcelona per la mort del bisbe Jaume Català. El ministre de Gràcia i Justícia que aleshores era el català Manuel Duran i Bas proposà al nunci Francica que el bisbe de Vic Josep Morgades podria passar a Barcelona i que per a cobrir la diòcesi de Vic seria bo pensar en Josep Torras i Bages. I així, el nunci —que, com ja ho hem vist, estava assabentat de qui era Torras i Bages— inicià el seu expedient.

El nunci, doncs, començà per demanar al bisbe Morgades més dades sobre Torras. Morgades les hi donà tornant a elogiar Torras i referint-se als

seus escrits sobre les «tradicions catalanes» i en particular a *La tradició catalana* «com un monument de saviesa tomística». Aquesta obra, junt amb l'acció educadora del seu autor, contribuirà, —diu Morgades— a la formació política dels joves i dels intel·lectuals. Pel que fa a les idees polítiques del candidat a bisbe, Morgades afirma que «no ha militat en cap partit» i que en la malaurada divisió que acabava d'haver entre catòlics integristes i liberals —*mestissos*, com aquests eren anomenats aleshores— Torras i Bages era tingut més aviat per un dels segons, a causa de la seva «cega obediència a l'Església», que volia fugir del fanatisme integrista.

També fou consultat el superior dels jesuïtes de Barcelona, el pare Lluís Puiggròs: Segons aquest religiós, *La tradició catalana* «passarà a la posteritat» i el seu autor «ha donat molt prestigi a la llengua catalana, i ha conduït pel bon camí els corrents catalanistes». El

nunci Francica referirà aquestes paraules del pare Puiggròs en l'informe que el mes d'abril de 1899 enviarà a Roma per nomenar bisbe Torras i Bages, a qui ell mateix presenta com «autor de diverses obres molt apreciades, que gaudeix de gran reputació i que fa molt de bé, especialment entre els joves i els obrers».

Però, quasi bé un mes després, quan ja havia estat cursada oficialment a Roma la seva candidatura a l'episcopat, arribà al nunci un telegrama urgent, el 2 de maig de 1899, comunicant-li que Torras i Bages presidiria uns Jocs Florals a Barcelona on havia de pronunciar un discurs que contenia alguns fragments en què demanaven la «independència de Catalunya», i que aquesta eventualitat preocupava molt el ministre Duran i Bas i el marquès de Comillas. El nunci Francica s'apressa a escriure a Torras i Bages preguntant que si la notícia que li ha arribat sobre el seu discurs és veritat que «vulgui suprimir el paràgraf on demana la independència de Catalunya i el seu govern propi».

El futur bisbe respon a la indicació del representant de la Santa Seu, amb una carta molt interessant sobre la «qüestió regionalista» com hom en deia aleshores. En efecte, respecte al seu *Parlament de la festa dels Jocs Florals de Barcelona del primer de maig de 1899*, Torras i Bages diu al nunci que: «Hi estableixo el veritable concepte d'autonomia i afirmo la seva diferència de l'autocràcia, i defenso que no significa independència. És a dir, tinc la meua doctrina com una emanació de la doctrina tomista i enterament d'acord amb el criteri de Lleó XIII segons els diversos documents dirigits a encaminar en el seu sentit cristià la ciència social; perquè el meu discurs, com tota la meua petita activitat intel·lectual, no és dirigeix, ni s'ha dirigit mai a la política; sols he procurat enllaçar el corrent regionalista amb el social de l'Església catòlica, en què treballen els homes més eminents de l'Església.»

El nunci manifesta a Josep Torras i Bages que no entén el català com per poder fer judicis al seu parlament dels Jocs Florals, però que amb la carta explicatòria que li ha adreçat per explicar-li les intencions d'aquest discurs, comprèn la seva doctrina i veu el propòsit que l'anima de contenir en els seus límits «el corrent regionalista, perquè no resulti en perjudici de la unitat nacional».

ELEMENTS ANTICATALANISTES

De fet, serà el mateix nunci que, informant el cardenal secretari d'Estat sobre una manifestació d'alguns elements anticatalanistes que hi hagué a Barcelona l'estiu de 1899, en el transcurs de la qual foren llançats crits contra el nomenament de Morgades per Barcelona i el de Torras i Bages per Vic, sortirà en defensa del catalanisme moderat d'ambdós prelats, els quals segons Rinaldini, «han donat sempre proves indubtables del seu gran amor a la pàtria comú, desitjant sols, com d'altra banda és l'aspiració de la gran majoria dels habitants de Catalunya, excepte d'uns quants exagerats, que a la seva regió li sigui concedida una oportuna i temperada autonomia en el terreny administratiu».

La mitra y la barretina. — Reflexions de un bisbe catalanista

—La mitra cert que fa molta majestat; però no es tan còmoda com la barretina.

—De manera que el dia que m'ensafio tiro la mitra al foc i... ¡veisca la barretina catalana!

—¿Qué tal? ¿Veritat que faria patxoca? Per estar per casa pres millor que la barretina!...

—Y fins per las graus solemnitats eclesiásticas que son dos cosas molt seblants, la mitra y la barretina?

—Ja'm poden mirar, ja, que per tot se presta, y això, precisament es lo que té de bé la barretina.

—En las visitas pastorals pels pobles de la diòcesi, durant lo viatge, me li posaria de gayrell.

—Y en els pobles de ideas adelantadas, me la encasquetaria a tall de gorro-frigi.

—En canvi pels poblets ahont encara hi ha llana me la posaria a tall de rabadá. Y ara diguin qué val més: la mitra ó la barretina?

Caricatura del bisbe de Barcelona Josep Morgades apareguda al setmanari anticlerical «La Campana de Gràcia», que el presenta com a home d'acció en els diversos camps de la vida catalana.

L'any 1900 el bisbe Morgades de Barcelona publicà, el 6 de gener, una pastoral recomanant l'ús del català en la predicació i en l'ensenyament del catecisme. Això causà un gran rebombori en el govern i de retruc a la nunciatura. En aquest ambient força tens, el canonge Jaume Collell publicà a *La Veu de Catalunya* un article que criticava la visita que el ministre de governació Eduardo Dato féu a Montserrat. Per evitar nous problemes el cardenal Rampolla instà el bisbe Torras i Bages que fes tornar de Barcelona el canonge Jaume Collell —que hi passava algunes temporades— a Vic, d'on era canonge.

El bisbe obeeí de seguida el secretari d'Estat Rampolla parlant amb Collell, però en la carta del 28 de juny de 1900 en què li comunicava que havia complert la missió encomanada, defensa abans que res del seu amic canonge, que en algunes ocasions, diu Torras i Bages, ha sortit al pas de de les «exageracions» de la seva mateixa escola catalanista i «ha dit veritats molt grans als radicals o separatistes».

En aquesta carta del mes de juny el bisbe de Vic no s'està tampoc de donar al cardenal Rampolla la seva opinió sobre la *qüestió regionalista*. Primer l'adverteix respectuosament que «la qüestió regionalista té més importància per als fantàstics i apassionats —i allunyats de la realitat— comentaris dels diaris i dels polítics de Madrid, que no pas en si mateixa». Després afegeix: «Crec profundament que fins i tot en el cas que la propagació del regionalisme discret no portés en si mateix a un bé positiu, el portaria en el sentit d'un derivatiu que crida l'activitat popular, i sobretot la de la joventut il·lustrada i la

de la classe mitja, envers un terreny on naturalment es respira un aire tradicional i cristià. Si ha de venir una dissolució al nostre país, de segur que no vindrà per aquest cantó; dominen aquí desgraciadament massa —diu el bisbe de Vic— les inclinacions positivistes modernes perquè el culte a la realitat indígena pugui produir un esquinç en l'Estat espanyol.»

L'ACCIÓ PASTORAL A CATALUNYA

Torras i Bages hi fa igualment una reflexió sobre una qüestió ben actual, el que bé podríem anomenar la inculturació de la fe o de com l'acció pastoral de l'Església ha d'estar «encarnada» al país que vol servir. La transcrivim tot seguit fent-la precedir de les mateixes paraules de Torras i Bages que palesen de passada la seva gran espiritualitat i rectitud d'intencions: «No sóc home que m'ocupi en la política; mai m'ha agradat i ara que sóc bisbe procuro viure i obrar dins de l'immens horitzó del regne de Crist, sentint raquític i mesquí el regne dels homes; però també estic convençut, i jo en la meua conducta pastoral obro en virtut d'aquesta convicció, que la vida de la fe i de la pietat si s'empelten en l'esperit propi del país, atenent la seva mateixa naturalesa social, resulta més plena de vida i ufanosa.»

Finalment defensa davant el gran Rampolla el que el mateix Torras i Bages en diu l'«esperit indígena»; és a saber, que «no donaria bons resultats que el poble català creïés que l'autoritat eclesiàstica volgués cohibir el nou esperit indígena que en aquests temps s'ha fet més viu». Els elements perversos, o almenys els més perversos, són ene-

mics d'aquesta tendència, però els altres li tenen simpatia i es manifesten contents de no anar divorciats dels escriptors i dels homes d'acció l'Església».

El bisbe de Vic no trigà gaire a estar en el punt de mira del govern de Madrid pel seu *catalanisme*. En efecte, l'any 1906, el nunci Rinaldini feia saber al cardenal Rampolla que en el transcurs d'una conversa tinguda amb el president del govern Segismundo Moret, aquest polític se li lamentà de la situació de Catalunya, sobretot a causa dels «partits separatistes, per les exagerades exigències dels catalans no revolucionaris» i dels carlistes —que per llur interès de partit cooperaven a l'acció dels regionalistes i dels republicans—, ajudats, els carlistes, per la majoria del clergat de Catalunya. Moret es planyí també dels bisbes catalans i en particular de Torras i Bages dient que donava el seu suport no solament als «catalans» sinó també als carlistes, que el seu seminari fomentava aquests partits, i «que el bisbe és qui sosté majorment la llengua catalana, de què se'n serveix en tots els seus actes pastorals, i que el govern no podrà mai cedir a les exigències dels catalans en el sentit que el seu idioma sigui declarat oficial juntament amb el castellà».

La irritació del govern contra el moviment catalanista era tan gran que Moret manifestà al nunci que voldria traslladar Torras i Bages fora de Vic i que estava disposat a no permetre —fent ús del dret de *presentació* que la corona espanyola tenia de proposar bisbes a Roma— que cap sacerdot català pogués ocupar una seu episcopal a Catalunya; i pel que fa a Torras i Bages, demanà clarament a Rinaldini la col·laboració de la Santa Seu; és a

saber, que facilités al govern de poder remoure Torras i Bages de Vic.

El nunci no es deixà intimidar però per l'exaltació de Moret, ans al contrari, li palesà que tenia un gran concepte del bisbe de Vic, «un dels millors bisbes d'Espanya, per les seves virtuts, doctrina i zel apostòlic»; que el considerava «com afecté a la integritat de la pàtria, Espanya» i que no era carlista. Exposà després a Moret que seria un error polític —en aquells moments que els ànims estaven encara molt agitats per Llei de Jurisdiccions per la qual el govern afavoria els militars ferint els sentiments nacionalistes— voler traslladar Torras i Bages a un altre lloc fora de Catalunya; que oposar-se a nomenar bisbes catalans per Catalunya anava contra els interessos religiosos d'aquestes províncies i que la Santa Seu abans de res s'havia de preocupar del bé espiritual dels fidels.

De la conversa amb Moret, el mateix Rinaldini diu que en tragué la sensació que el president del govern li havia reflectit les impressions existents en les esferes reials respecte a Catalunya i al seu episcopat.

CANDIDAT A LA DIÒCESI DE BARCELONA

Aquestes línies generals sobre l'elecció de bisbes per Catalunya descrites pel nunci Rinaldini, són fonamentalment les que

de seguir el seu successor Antonio Vico. Ho podem veure quan el 1908 es tractà de proveir la diòcesi de Barcelona, vacant per la mort del cardenal Casañas. Vico pensa que difícilment el president del govern Antonio Maura podria prescindir d'un català per Barcelona. Personalment, Vico creu que l'elecció per Barcelona de la persona de Torras i Bages «no podria ser millor, ja que gaudeix d'un gran prestigi no sols a Barcelona i a Catalunya, sinó també davant de la major part de l'episcopat espanyol». Però el nunci s'equivocà, ja que Moret no volgué un català a la capital de Catalunya, sinó algú que fos «amic del país» i aquest era el valencià Joan Josep Laguarda, que havia estat bisbe d'Urgell, i que «parlava suficientment el català».

El motiu perquè Torras i Bages que «semblava el més indicat per ocupar la seu de Barcelona» no hagués estat acceptat pel govern fou, tal com ho diu el nunci, el seu «catalanisme excessiu». Afortunadament, segons com ho explica Vico al cardenal secretari d'Estat Merry del Val, com que el mateix Torras i Bages influï sobre els seus amics perquè s'estiguessin de donar suport a la seva candidatura —per mor del seu estat de salut—, ni el mateix prelat ni les seves amistats s'adonaren de l'oposició decidida del govern. El nunci creu

que es tornarà a pensar en el bisbe de Vic quan es produeixi una vacant a Tarragona.

DECLINA L'OFERTA DE BURGOS

Però abans de pensar en la provisió de l'arxidiòcesi de Tarragona, el nunci hagué d'ocupar-se de la de Burgos i aquí apareix altra vegada Torras i Bages. De fet, el Govern espanyol i la mateixa Santa Seu, que acceptà en principi el suggeriment que li feia el poder polític, havien pensat el 1909 el bisbe de Vic per cobrir Burgos. Torras i Bages declinà l'oferta per motius de salut, però davant la inistència del Govern i del nunci escriví a finals del

intel·lectual i política, i crec que he tingut alguna eficàcia i fins em figuro, potser enganyosament, que el meu influx doctrinal, avui dia, per feble que sigui, serveix una cosa així com de llast, almenys entre la part del moviment, part molt important, que persevera fidel a la fe catòlica. Amb la meua sortida de Catalunya el moviment perdria un influx catòlic que per modest que sigui té alguna importància.

En l'altra lletra que el bisbe de Vic escriví al cardenal Vives i Tutó fa servir els mateixos arguments que presentà al nunci. N'afegeix però un altre, que el seu eventual pas a Burgos podria ser interpretat com un *promoveatur ut removeatur*. Si a Catalunya, diu Torras, es fes una tal interpretació, molts adoptarien un capteniment contrari a l'Església i al Govern de Maura. Amb tot, si la voluntat expressa del Papa fos que anés a Burgos, ell obeeiria. La precisió que la promoció pogués ser vista com un desig de remoure'l la comunicà també en una altra carta al nunci.

Immediatament després d'haver rebut la missiva de Torras i Bages, el cardenal Vives i Tutó escriví al cardenal Merry del Val: «Me parece imposible que el Nuncio sea tan corto de vista que no vea el gran disparate que hace no oponiéndose al traslado de Mons. Torras y Bages a Vich. V.E. no sabe (cuanto sé yo) lo profundo que fue y quedó la llaga causada a flor de patriotismo y de catolicismo de Cataluña con enviar allá (a Barcelona) un Valenciano (Joan Josep Laguarda) después de esperar que fuese el Obispo de Vich. Mandar a Burgos a este insigne Prelado sería colmar la medida del dolor, y habría explosión de indignación contra el Rey y contra lo que parecería traición de Maura a Cataluña. Si el

Rey, si Maura pensase a la altísima gravedad de este asunto, rogarían mil veces al Obispo de Vich a quedarse en Cataluña. Parece imposible la cegedad del rey en esto; es en ello un político suicida; es multiplicar el republicanismo; es trabajar en procurarle un catalanismo radical e impío en vez de un Catalanismo sano, católico y fuerte para defensa de la religión y del trono. Me espanta que el nuncio esté tan poco enterado de cuantas cosas debería saber.» Finalment Vives i Tutó demana a Merry del Val que deturi «aquest desastrós projecte». Efectivament aquest pla fou abandonat amb el telegrama de Merry del Val a Vico, el 5 d'abril de 1909, comunicant-li que el bisbe de Vic és contrari a acceptar l'arxidiòcesi de Burgos per motius de salut i per altres «greus raons» i que el Papa, sant Pius X, no vol pas forçar-lo, i que per tant, convé pensar en un altre prelat.

Però Vives i Tutó, benèfic protector de la pastoral catalana des de Roma, no devia conèixer del tot l'actitud del

nunci Vico respecte de Torras i Bages ni davant el catalanisme que s'anava consolidant. El nunci, la segona vegada que insisteix a Torras que accepti Burgos, li diu clarament que ell esperava que un cop col·locat a aquesta seu «de més altura» podria exercir entre els altres bisbes «una autoritat que amb molt gust li reconeixerien». A tall d'exemple, diguem també que en 1913 quan el nunci Ragonesi escriví una seva circular secreta adreçada als superiors dels ordes religiosos d'Estat espanyol recomanant-los, entre altres coses, a que vigilessin sobre el «biskaitarrisme» i el «catalanisme» dels seus súbdits, qui aleshores era ja el cardenal Vico, en una lletra dirigida a monsenyor Eugenio Pacelli (futur Pius XII) desaprovà l'oportunitat de l'esmentada circular.

DESCARTAT PER TARRAGONA

El 1911 es tornà a pensar en Josep Torras i Bages com a candidat a una altra seu, aquesta vegada a Tarragona. El rumor que circulava per Madrid aquell any és que aquesta era la voluntat d'Alfons XIII. Almenys, així ho diu el mes de setembre el vicari capítular de Tarragona, Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, a fra Joaquim de Llavaneres, el germà del cardenal Vives i Tutó, després que hagués tornat del seu darrer viatge a la capital d'Estat espanyol. En concret, Vidal i Barraquer havia sentit que l'opinió del rei sobre la provisió de les seues catalanes, és que haurien d'esser ocupades per «catalans o per valencians» i que el monarca proposava per Tarragona Torras i Bages. Aquesta sensibilitat d'Alfons XIII envers Catalunya i particularment envers Torras i Bages no era la que cregué copsar cinc anys abans el nunci Rinaldini en la llarga audiència que tingué amb el president del govern Moret; o s'equivocava el nunci o és que degué canviar molt la política d'Alfons XIII sobre el nomenament de bisbes per Catalunya.

Alguna cosa, però, hi deuria haver de veritat en els rumors que Vidal i Barraquer havia sentit a Madrid, perquè dos mesos després del seu viatge, el nunci Vico en tractar amb el cardenal Merry del Val de la provisió de Tarragona, vacant per la mort de Costa i Fornaguera, diu que José Canalejas, el ministre liberal de Gràcia i Justícia Canalejas, li féu esment dels noms de Torras i Bages de Vic i de Benlloch d'Urgell per a l'arxidiòcesi de Tarragona. Vico aprovà «sense cap restricció» la indicació sobre Torras i Bages i en canvi s'oposà a la de Benlloch, que era —segons el nunci— el candidat del rei.

Les coses però prengueren un altre rumb en poc temps, continua dient Vico al cardenal Merry del Val, perquè s'ha assabentat que el «nom del bisbe de Vic per Tarragona és del tot descartat; i que tornarà difícilment a ser pres en consideració, malgrat l'interès amb què diversos personatges de Catalunya promouen aquesta causa davant de Canalejas, de Maura i del mateix Alfons XIII. De moment, refereix el nunci, sembla que el govern havia quedat convençut que és inoportú posar al cap de la província eclesiàstica de Catalunya a Benlloch, perquè és valencià i participa força del *carattere alquanto leggero degli abitanti di questa regione*, carat-

mes de març d'aquell any a Vico i al cardenal Vives i Tutó perquè fessin el que poguessin per parar el projecte de promoure'l a Burgos.

En la carta dirigida al nunci, Torras i Bages exposa les raons per les quals declina l'oferta de Burgos: la salut, la desconexença del caràcter castellà i la seva especial vinculació al «moviment català». Sobre això últim diu al representant del Papa: «Suposo que V. estarà assabentat d'un profund moviment polític existent a Catalunya i que arrossega es pot dir tota la joventut intel·lectual del país. Aquest moviment catalanista, com l'anomenen, com tots els moviments similars del nostre temps corre el perill del radicalisme, i el dia en què el radicalisme es fes amo del moviment tota Catalunya quedaria radical, perquè es pot dir que avui dia és l'únic sentiment viu, pel que fa a la vida pública, en l'ordre polític i intel·lectual. Dins d'aquest moviment jo tinc alguna significació. Fa anys vaig escriure en llengua catalana *La tradició catalana* per sostenir l'esperit cristià en la nova generació

tere che non si confà con la serietà del catalano. Sarebbe da preferirsi un prelado castigliano.

UNA DECISIÓ DESENCERTADA

La provisió de Tarragona fou lenta. Encara el 1913 el cardenal Vico, ja a Roma, fou consultat sobre aquest particular pel secretari d'Estat. L'antic nunci de Madrid es manifestà novament contrari al trasllat d'Urgell a Tarragona de Benlloch. El govern, presidit pel comte de Romanones, volia que prosperés la candidatura del bisbe de Jaca Antolín López Peláez i s'oposava categòricament a la de Torras i Bages i a la de qualsevol català, fos qui fos. La nunciatura —vacant per la promoció de Vico al cardenalat—, en la persona de l'encarregat de negocis Alessandro Solari, anava insistint encara en Torras i Bages com el millor candidat per anar a Tarragona. Tanmateix, els esforços foren endebades. Solari hagué de confirmar altre cop a Merry del Val que el govern no volia cap català a Tarragona i que per tant no podia ser presentat el bisbe de Vic, tal com ho hauria volgut la Santa Seu. El govern de Romanones temia, com ho havien temut també els altres governs conservadors, que un bisbe català fes el joc als separatistes. Finalment, l'arquebisbe de Tarragona fou el candidat del govern López Peláez, després d'haver estat descartat el valencià Ramon Peris Mencheta de qui n'havia parlat igualment el president del govern Romanones.

Com és de suposar, l'elecció del nou arquebisbe de Tarragona, després dels rumors que havien corregut sobre Torras i Bages com a candidat a la primada de la Tarraconense, no podia agradar gaire als qui n'esperaven un prelat del país. A finals de març de 1913, poc abans de l'arribada del nou nunci Francesco Ragonesi, Solari s'entrevistà amb Romanones, que li digué que havia rebut moltes cartes i manifestos de Catalunya lamentant que en les recents provisions de diòcesis no hi hagués hagut ni un sol català, i recordant-li que haurien volgut un «bisbe de la seva llengua». Solari li manifestà que és precisament això el que la Santa Seu i ell mateix li havien proposat sempre. Amb tot, Romanones

deixà però ben clar que el govern s'hauria oposat sempre a que un bisbe català regís aquelles diòcesis, encara que després el mateix govern estigués disposat a afavorir la presència de bisbes catalans a qualsevol altra diòcesi, però fora tothora de Catalunya.

PROPOSAT PER CÒRDOVA

En el transcurs d'aquesta conversa, Romanones indicà a l'encarregat de negocis de la nunciatura que podria proposar a la Santa Seu per la vacant de Còrdova o el bisbe de Vic, Torras i Bages, o el de Ciudad Rodrigo, Ramon Barberà, o fins i tot el de Lleó, Ramon Guillaumet, i per administrador de Solsona un sacerdot català (que seria Vidal i Barraquer). «Amb això es faria comprendre que el govern procura afavorir d'una altra manera a la regió catalana.» I afegí que era disposat a oferir la primera vacant d'un arquebisbat a un català, «a excepció del bisbe Torras i Bages de Vic». Solari creia, amb tota raó, que aquest prelat no voldria deixar la seva diòcesi per anar a Andalusia. Això mateix és el que opinà sant Pius X, un cop en fou assabentat pel cardenal Merry del Val, que elegí per a la seu còrdovesa un altra català, el bisbe Ramon Guillaumet. Aquesta solució fou

una sortida pel govern, tal com ho reconeix el mateix nunci Ragonesi, ja amb la promoció de Guillaumet «s'esperava tranquil·litzar l'element catalanista, per no haver estat nomenat cap català per la seu de Tarragona».

CANDIDAT A VALÈNCIA

La Santa Seu no oblidava Torras i Bages i cercà una altra oportunitat per promocionar-lo. L'ocasió es presentà quan, arran del trasllat de l'arquebisbe de València, Guisasola, a Madrid, quedà vacant aquesta diòcesi. El nunci Ragonesi, a finals de novembre de 1913, proposà al secretari d'Estat d'enviar a València el bisbe Laguarda, de Barcelona; i així, la seu de Barcelona podria ser ocupada per Torras i Bages. El nunci no n'estava segur però de la viabilitat d'aquest projecte, perquè calia vèncer primer l'oposició que cada govern havia fet fins aleshores al nomenament d'un català per Barcelona. Sembla però que Romanones i el ministre de Gràcia i Justícia van sostenir la candidatura del bisbe de Vic.

Però el bisbe Laguarda es resistí a passar a València ja que es trobava bé a Barcelona i perquè allí tenia «tantas personas y condiscipulos que me tutan y que se creen con derecho a

pedirme y aun a exigirme cosas que no puedo ni debo conceder». El nunci, doncs, hagué de modificar el seu pla. A primers de desembre de 1913 ofería a la consideració de Merry del Val que a l'arquebisbat de València podria ser promogut el bisbe de Vic «digne des de qualsevol punt de vista d'ocupar aquella seu on per les seves virtuts seria rebut certament amb entusiasme per tota classe de persones». Merry del Val li contestà que el Papa no hi tindria cap dificultat, ateses les «òptimes qualitats, sia de ciència, sia de virtut» que posseïa Torras i Bages. També el govern espanyol acceptà aquesta candidatura.

Però el bisbe de Vic no retingué oportú deixar la seva seu per ocupar la de València, i a finals de desembre escrivia al nunci exposant-ne les raons. A part de les de la salut n'assenyala un altra, que creiem oportú de reblar aquí, que és la del seu paper en el «moviment nacionalista»: «Sense voler donar-me importància i sense que mai m'hagifecat gens ni mica en la política activa, em sembla que el meu influx, en l'ordre de les idees he contribuït a que el moviment no perdés del tot el to tradicional, sempre favorable, a Espanya, a la conservació dels principis catòlics. Si jo sortís de Vic aquest influx no sols desapareixeria, sinó que fàcilment la

meva sortida seria interpretada en sentit desfavorable a l'Església.» La Santa Seu atengué les seves raons i a Barcelona, tal com ho varen insinuar al nunci el jesuïta Pablo Villada i el marquès de Comillas, hi anà el valencià Enric Reig i Casanova, que abans hagué de superar algunes dificultats davant de sant Pius X, el papa de l'època, i la decisió de vidu.

Des de 1913 fins a 1916, any de la seva mort, no sembla que Roma hagués fet més gestions per promocionar el bisbe de Vic, prou delicat de salut. Els arxius de la Nunciatura de Madrid i de la secretaria d'Estat conserven documentació relativa al llegat de tota la fortuna familiar que Torras i Bages deixà a la Santa Seu. Aquest gest de quicada vegada que anava a Roma —com ho diu mossèn Joan Bonet i Baltà— «deixava llàgrimes a la balastrada de la Confessió de Sant Pere» era l'última mostra de la seva «fidelíssima romanitat».

La catedral de Vic, situada al centre del nucli antic de la ciutat.

Conclusions

A la vista dels documents que hem anat citant i que testimonien el coneixement que la Santa Seu tenia del catalanisme de Torras i Bages, podríem dir que Roma es portà igualment bé amb l'autor de *La tradició catalana*. Els papes, els nuncis i els secretaris d'Estat valoraren tothora la seva saviesa i pietat així com la concepció que tenia del moviment catalanista —per ell mateix manifestada.

No sembla pas que la Santa Seu hagués volgut allunyar Torras i Bages de Catalunya per mor del

seu catalanisme; ans al contrari, en alguna ocasió des de la nunciatura fou indicat al Govern espanyol que la seva política de no voler nomenar bisbes catalans per Catalunya era perjudicial per al bé espiritual d'aquesta terra, a part de ser una manera de procedir poc política.

D'altra banda, és clar que ni els papes ni els secretaris d'Estat no pretengueren mai forçar —contràriament a les intencions del poder polític— el bisbe de Vic a abandonar el seu bisbat per desvincular-lo així dels seus lligams amb el movi-

ment catalanista, sinó que maldaren per promoure'l —encara que sense èxit— a Barcelona i a Tarragona. I si la Santa Seu no reixí en aquests propòsits fou perquè estava lligada pel dret de presentació de la corona espanyola. Un dret que es revelà per a l'Església com una «nafa», tal com, quasi bé setanta anys abans de la mort de Torras i Bages, ho havia dit ja Antonio Rosmini en plànyer que l'Església hagués posat en mans d'una altra institució el nomenament dels seus mateixos ministres.

Cartes

◆ Puntualitzacions de «La Legió de Maria»

Sr. Director,

En el número 888 de *Catalunya Cristiana*, del 26 de setembre passat, hi havia un article que comentava la celebració dels 75 anys de la fundació de la Legió de Maria, i com que en aquest article hi ha diverses inexactituds, li agrairia una correcció. La Legió de Maria, que es va fundar a Dublín (Irlanda) el setembre de 1921, es va establir a l'esta Espanya l'any 1950, no el 1958, i a Barcelona l'any 1955.

La reunió és setmanal, i en ella s'hi prega i es revisa el treball realitzat per cada parella de legionaris, que havia estat assignat pel president en la reunió anterior. No hi ha cap promesa setmanal, sinó el compromís de portar a terme el treball assignat.

La festa més important de la Legió de Maria és l'anomenada ACIES, on es reuneixen tots els membres, actius i auxiliars, en una data propera a la festivitat de l'Encarnació per tal que, tots junts, renovem el nostre compromís, davant la Mare de Déu, de treballar en unió amb Ella.

- L'objectiu principal de la Legió de Maria és la santificació personal dels membres i l'evangelització.

ANA M. VEGA

Presidenta del Senatus de Barcelona

◆ Un «aclariment» ple de bon seny

Sr. Director,

Rebo i lleigeixo amb gust *Catalunya Cristiana*. Acabo de veure l'article d'en Jaume Patuel sobre Drewermann, i la seva resposta en «l'aclariment». Sense entrar en els detalls del contingut d'aquests dos escrits, vull certament referir-me al «to i estil» d'aquest aclariment. L'he trobat magnífic. Vostè té les seves opinions, però també ha sigut capaç de veure el punt de vista del senyor Patuel, i apreciar-lo. El seu «aclariment» és ple de bon seny, d'equilibri i sobretot és obert i vol mantenir el diàleg amb un germà amb qui comparteix la mateixa fe, encara que els matisos siguin diferents. Aquest «aclariment» m'ha ensenyat a dir la veritat amb llibertat i caritat i fins i tot amb ganes d'aprendre de les opinions dels altres.

Sóc un missioner jesuïta de l'Índia a qui

una benefactora de la província de Tarragona paga la subscripció a *Catalunya Cristiana*. Actualment, estic a Roma fa uns 5 anys, però si Déu vol l'any que ve torno a Bombai, la meva pàtria des del 1966.

Sempre units en el Senyor.

JOSEP M. FÉLIU, S.I.

Roma

◆ El senyor Pujol i el Vaticà

Sr. Director,

Tots recordem que quan al Congrés de Madrid es va posar a votació el «cuarto supuesto de despenalización del aborto» els diputats de CiU van votar que no.

El que no sabem, i ens ha causat una gran sorpresa, és que el senyor Jordi Pujol va manar als diputats que s'oposessin al «cuarto supuesto», seguint indicacions del Vaticà. Així ho ha explicat públicament el mateix president, a Vic, en l'homenatge al bisbe Torras i Bages celebrat amb motiu dels 150 anys del naixement del nostre gran patriarca de Catalunya. I ho ha revelat per manifestar-nos que estava ofès per no haver rebut del

Papa les «compensacions» esperades pel «favor» prestat.

¿És que el senyor Pujol no té suficient criteri per votar sí o no en una qüestió tan important com és la llei de l'avortament? Precisava sol·licitar compensacions al Vaticà com políticament fa amb el senyor Aznar, a Madrid?

Joan Pau II, de nacionalitat polonesa, té una ànima de profund i afinat nacionalisme, més que molts de nosaltres, catalans. I és propi que estigui adolorit pel nacionalisme execrable de Iugoslàvia que ha originat una guerra amb greus destruccions de ciutats i durs sofriments als més pobres i als infants.

No és el cas, gràcies a Déu, en les relacions entre Catalunya i Castella, salvant lamentables excepcions. La mateixa Generalitat dóna gran exemple de prudència i de concòrdia. Jo he sentit parlar el Papa en català a Roma amb motiu d'una manifestació de joventut catòlica.

El senyor Pujol és un gran diplomàtic i un acreditat polític. Però, ni com a president de la Generalitat, ni com a catòlic, no li era lícit desacreditar públicament el Papa, i menys aprofitant una festa en honor del gran bisbe català de Vic, el venerable Torras i Bages, que, en vida, no hauria estat mai d'acord eamb les crítiques polítiques de Jordi Pujol, ni en l'estil de les seves exigències.

FRANCESC A. PICAS

La Jonquera

Retalls

Alfa y Omega
(2-XI-1996)

Matrimoni i unions de fet

En una unió no matrimonial volguda en si mateixa, amb voluntat expressa d'excloure el matrimoni, ¿l'aplicació de les regles relatives a aquest últim no suposaria violentar la clara voluntat dels que conviuen? Roca Trías parla, en aquest cas, d'una «imposició ideològica que vulneraria els drets dels mateixos interessats». El plantejament de l'ordenament seria, doncs, d'indiferència davant d'una voluntat precisament dirigida a excloure el matrimoni: seria igual celebrar-lo o no, voler contraure'l o rebutjar-lo, complir o no les formalitats i cerimònies previstes; en qualsevol cas, la situació jurídica dels convivents seria la mateixa que la dels casats. El convivents estarien casats sense haver-ho pretès (i probablement sense sospitar-ho).

Si els motius del rebuig del matrimoni estan lligats a la pèrdua de drets, avantatges o beneficis eventualment derivada de la seva celebració a banda que continua sent una situació volguda pels convivents (suposa que després d'haver sospesat els avantatges i inconvenients de cadascuna de les possibilitats: casar-se o no), el més coherent amb la seva voluntat és mantenir de nou l'exclusió escollida o

(volguda) de les regles del matrimoni. Aplicar en el seu conjunt les regles del matrimoni —per tant, amb la pèrdua dels avantatges o beneficis que es tracta d'evitar— vulneraria aquesta elecció lliurement realitzada pels convivents; i aplicar aquestes regles només parcialment, no en el que és un desavantatge, sinó únicament en el que és beneficiós per als convivents, s'acostaria molt al que és el frau de la llei (...). Realment, no hi hauria aquí equiparació entre matrimoni i unions no matrimonials, sinó extensió a aquestes últimes de la normativa matrimonial únicament en el que resulta beneficiós per als convivents.

El cas més dubtós és aquell en què els qui recorren a la unió no matrimonial ho fan per no tenir accés legalment al matrimoni. No hi ha per tant, exclusió intencional, és més, probablement la voluntat seria en molts casos la de contraure'l, si no existissin els obstacles jurídics que ho impedeixen. Aquí el que es planteja és una qüestió de coherència interna de l'ordenament: si s'han establert uns requisits i condicions per poder contraure matrimoni, ¿té algun sentit aplicar les regles d'aquest als que conviuen *more uxorio* (que cohabitin) per no poder casar-se, en no complir aquestes condicions o requisits?

Dit amb altres paraules, ¿quin sentit té que l'ordenament estableixi uns requisits per contraure matrimoni —és a dir, per aplicar a dues persones el conjunt normatiu

lligat al matrimoni—, si aquest mateix conjunt normatiu resultarà aplicable als que conviuen sense reunir els requisits citats?

Des d'una altra perspectiva, l'opció per l'equiparació, a efectes jurídics, de les unions no matrimonials, amb l'únic fonament de la convivència més l'afectivitat —en el seu cas, amb un component sexual— apareix en certa mesura com arbitrària; «L'aplicació de la lògica i de la normativa pròpia del Dret de Família en relacions diverses, sense base conjugal —ha escrit Navarro Valls— planteja el problema dels límits de l'anomenada extensió. Per què limitar la protecció de les unions de fet monogàmiques? Perquè deixar fora les relacions poligàmiques? Quina és la raó que privaria la tutela de relacions no qualificades per la nota de sexualitat? Si la tutela de la unió de fet a través d'un legislació orgànica es pretén justificar en el principi d'igualtat i no discriminació respecte al matrimoni no es veu amb claredat perquè l'extensió d'efectes —també per raons d'igualtat i de no discriminació— no hagi de generalitzar-se també a altres relacions la característica de les quals sigui la convivència per raons d'amistat o economia, sense base sexual. Com s'ha dit, negar-los l'anomenat tractament paritari podria interpretar-se com un discutible intent de primar les relacions per motiu de sexe, respecte a les no sexuals.»

■ Carlos Martínez de Aguirre

HI HA QUI HO FA
absolutament
TOT
per a la seva família,
EXCEPTE
estar amb ella.

Vols educar millor els teus fills? Forma't. Vine a la nostra Escola de pares. Vine a

DESENVOLUPAMENT INTEGRAL
DE LA FAMÍLIAReial Monestir de Sta. Isabel. c/ Rocaberti, 12
Tel. i Fax 280 27 92 - 08017 Barcelona

L'Advent del gran jubileu

Pere Tena

Bisbe auxiliar de Barcelona

Amb l'Advent d'enguany comencem el trienni de preparació immediata a la celebració del gran jubileu de l'any 2000. Seguint la comparança tan repetida pel papa Joan Pau II, des del començament del seu pontificat, estem en ple Advent del tercer mil·lenni.

Aquesta característica dóna a la celebració que comencem diumenge un peculiar relleu. Direm que l'Advent serà, en aquesta circumstància, un temps particularment «fort». La lectura d'Isaïes que inaugura el leccionari B se'ns ofereix com un text ben apropiat per escoltar les veus profundes de la humanitat de tots els temps.

• Vós sou el nostre pare!

La pregària arrenca des dels temps, abans que aquests arribessin a la seva plenitud. la invocació «pare» no és encara referida a la revelació de Jesús, el Fill de Déu. Parla la criatura de Déu, amb prou confiança per comparar Déu amb un pare: «Enmig de tot, Senyor, sou el nostre pare; nosaltres som l'argila i vós, el terrisser; tots som obra de les vostres mans.»

L'experiència de sentir-se criatura de Déu no és pas banal i sense relleu. Al contrari: és l'experiència fonamental; sense ella, no és possible mantenir la fe cristiana. L'experiència de ser criatura de Déu implica la fe en Déu creador, i la depen-

dència absoluta de l'home en relació amb ell.

D'aquí sorgeix, precisament, el dramatisme de la pregària profètica. Si nosaltres, la humanitat, depenem de Déu creador nostre, «¿per què deixeu que ens desviem dels vostres camins, que els nostres cors s'obstinin a no creure en vós?» És la pregunta tantes vegades repetida: per què Déu no priva l'home de pecar? Una pregunta que no és pas d'ahir, sinó d'avui, de cada dia. Som criatures de Déu, febles en l'ús de la pròpia llibertat que ell ens ha donat, perquè fòssim a imatge i semblança seva.

Al final del segon mil·lenni cristià, una gran part de la humanitat manté aquest interrogant; fins i tot hi ha cristians que s'escandalitzen de Déu davant del pecat que hi ha en el món...

• «Nosaltres com la fulla caiguda...»

Tanmateix, és cert que a la base de la pregunta angoixada del profeta hi ha un reconeixement sincer i humil del propi pecat: «em pecat i ens hem rebel·lat sempre contra Vós. Tots som semblants a persones impures, cap de les nostres obres no és més que la roba tacada d'impureses. Ens marcim tots nosaltres com la fulla caiguda, i les nostres culpes se'ns emporten com el vent. No hi ha ningú que invoqui el vostre nom...»

Entre les imatges proposades pel text citat resulta particularment suggestiva la imatge

tardoral de les fulles caigudes i mardides, endutes pel vent. És la definició mateixa de l'home que perd el contacte amb Déu, que es desprèn de la font de la vida que el mantindria en el seu vigor. És l'home «profundament solitari», allunyat de la gran Presència. És la coneguda sentència: «Quan el pare se'n va, els infants tenen fred.»

La conseqüència és que «ningú invoca el nom de Déu». Ha emmudit la pregària, perquè s'ha perdut el contacte: Déu ha esdevingut estrany.

També en això la humanitat es pot trobar dibuixada en els nostres dies. Qui sap si s'accentua tant la solidaritat perquè els homes ens trobem sols. Sols individualment, però també sols moltes vegades com a grup. Els refugiats de Ruanda, caminant per la selva del Zaire, ¿no són una terrible imatge de l'home terriblement sol d'aquest final de segle?

• La plenitud dels temps

La pregària del profeta és, malgrat tot, confiada. Ell creu que Déu és «el nostre-redemptor», és a dir, el que vetlla pels homes, els allibera, pren a càrrec seu allò, que nosaltres no podríem realitzar.

Ha de ser, però, iniciativa seva, gràcia seva: «Oh si esquincéssiu el cel i baixéssiu, si davant vostre es fonguessin les muntanyes...» És un desig fervent, però no pot ser un manament, ni una pressió màgica.

Però així fou: en arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu fill, nascut d'una dona, nascut sota la llei, com a salvador i redemptor. La plenitud del temps no arribà a causa del temps mateix, com per una força interna; la plenitud del temps es dóna quan l'eternitat de Déu «toca» el temps amb la presència del Verb encarnat. El cel es va esquincar una vegada per sempre, i es va establir entre Déu i els homes l'aliança nova i eterna: el do de l'Esperit fou vessat en el cor dels creients.

«Cap orella no ha sentit ni cap ull no ha vist mai un Déu, fora de vós, que salvés els qui esperen en ell.» «En Jesucrist, Déu no solament parla a l'home, sinó que el cerca. L'Encarnació del Fill de Déu dóna testimoni que Déu cerca l'home... Si Déu va a la recerca de l'home, creat a imatge i semblança seva, ho fa perquè l'estima eternament en el Verb, i en el Crist vol elevar-lo a la dignitat de fill adoptiu. Per tant, Déu cerca l'home, que és la seva possessió particular d'una manera diversa de com ho és cadascuna de les altres criatures. És possessió de Déu per una elecció d'amor: Déu cerca l'home mogut pel seu afecte de Pare» (Joan Pau II, *Vers el tercer mil·lenni*, núm. 7).

Obrim, doncs, les portes al Redemptor que cerca l'home!

Lectures bíbliques

Solemnitat de nostre Senyor Jesucrist Rei de tot el món

Lectura primera

Ez 34:11-12,15-17

A vosaltres, el ramat, jo us judicaré entre l'un i l'altre

Lectura de la profecia d'Ezequiel

Això diu el Senyor Déu: «Jo mateix buscaré les meves ovelles i en faré el recompte. Les comptaré com el pastor recompta el seu ramat el dia que es troba amb les ovelles dispersades, i les recolliré de tots els llocs on s'havien dispersat el dia de núvols i boira. Jo mateix faré pasturar les meves ovelles, i jo mateix les duré a reposar, diu l'oracle del Senyor Déu. Buscaré l'ovella perduda, faré tornar la que s'havia allunyat, embenaré la que s'havia fet mal, faré posar bona la malalta, mantindré les grasses i robustes, les pasturaré totes amb justícia.» I a vosaltres, el ramat, el Senyor Déu us diu això: «Judicaré entre l'un i l'altre, moltons i cabrits».

Salm responsorial

22:1-2a,2b-3,5,6 (R.: 1)

El Senyor és el meu pastor, no em manca res, em fa descansar en prats deliciosos.

R. El Senyor és el meu pastor, no em manca res.

Em mena al repòs vora l'aigua, i allí em retorna.

Em guia pels camins segurs per l'amor del seu nom. **R.**

Davant meu pareu taula vós mateix, i els enemics ho veuen; m'heu ungint el cap amb perfums, ompliu a vessar la meua copa. **R.**

Oh, sí! La vostra bondat i el vostre amor m'acompanyen tota la vida, i viuré anys i més anys a la casa del Senyor. **R.**

Lectura segona

1C 15:20-26,28

Posarà el Regne en mans de Déu, el Pare. Així Déu ho serà tot en tots

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, Crist ha ressuscitat d'entre els morts, el primer d'entre tots els qui han mort. Ja que la mort vingué per un home, també per un home vindrà la resurrecció dels morts: tots són d'Adam, i per això tots moren, però tots viuran gràcies al Crist. Cadascun al moment que li correspon: Crist el primer, després, a l'hora que ell vindrà, els qui són de Crist; a la fi, quan ell destituirà tota mena de sobirania, d'autoritat o de poder, com a coronament de tot, posarà el Regne en mans de Déu, el Pare. Perquè ell ha de regnar fins que Déu haurà sotmès tots els enemics sota els seus peus. El darrer enemic destituït serà la Mort. I quan tot li haurà estat sotmès, el Fill mateix se sotmetrà a Déu que li ho haurà sotmès tot. Així Déu serà tot en tots.

Al·leluia

Mc 11:10

Beneït el qui ve en nom del Senyor.

Beneït el Regne del nostre pare David. que està a punt d'arribar.

Evangelí

Mt 25:31-46

S'asseurà al seu tron gloriós i els separarà entre ells

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Quan el Fill de l'home vindrà amb el seu poder, acompanyat de tots els àngels, s'asseurà al seu tron gloriós i es reuniran davant d'ell tots els pobles. Llavors els separarà entre ells com un pastor separa les ovelles i les cabres, i posarà les ovelles a la dreta, i les cabres a l'esquerra.

Després el Rei dirà als de la seva dreta: Veniu beneïts del meu Pare: preneu possessió del Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Vosaltres quan jo tenia fam, em donàreu menjar, quan tenia set em donàreu beure, quan era foraster em vau acollir, quan em veïreu despul·lat, em vau vestir, quan estava malalt em vau visitar, quan era a la presó, vinguéreu a veure'm.

Els justos li respondran: Senyor, ¿quan us vam veure afamat i us vam donar menjar, o que passàveu set, i us vam donar beure? ¿Quan us vam veure foraster i us vam acollir, o despul·lat, i us vam vestir? ¿Quan us vam veure malalt o a la presó, i vinguérem a veure-us?

El Rei els respondrà: Us ho dic amb tota veritat: Tot allò que fèieu a cadascun d'aquests germans meus, per petit que fos, m'ho fèieu a mi.

Després dirà als de la seva esquerra: Lluny de mi, maleïts: aneu-vos-en, al foc etern preparat per al diable i els seus àngels. Vosaltres, quan jo tenia fam, no em donàreu menjar, quan tenia set, no em donàreu beure, quan era foraster, no em vau acollir, quan em veïreu despul·lat, no em vau vestir, quan estava malalt o a la presó, no em vau visitar.

Els li respondran: Senyor, ¿quan us vam veure afamat o que passàveu set, foraster, despul·lat, malalt o a la presó, i no vam fer res per vós?

Ell els contestarà: Us ho dic amb tota veritat: Tot allò que deixàveu de fer a cadascun d'aquests, per petit que fos, m'ho negàveu a mi.

I aniran als suplicis eterns, mentre que els justos entraran a la vida eterna.»